

FASTE FORLAND

JONAS LIE

FASTE FORLAND

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1899

I.

»Friske Tider — friske Tider, — javist, min kjære Faste. Men i friske Tider gjælder det ogsaa at styre Kjælken, — strike i Bakken.«

»Strike i, strike i, — én hører, Du est gammeldags vorden, Onkel Bankchef.«

»Saa, jasaa, — Du mener falden for Aldersgrændsen. Naar slige Karle som Du fik slippe løs, saa!« — Onkel Joel fik et af sine Hosteanfald.

»Saa skaffede jeg min Søstersøn saavidt Kredit, at han kunde ha noget at begynde med. Jeg behøver saa lidt. Men noget maa jeg ha, skal jeg faa erhvervet den Strandlinje oppe ved Elven, som jeg har snakket med Dig om, til Tomt for et elektrisk Værksted. Noget maa jeg ha, man begynder ikke med nichts. Og Pant i Tomten . . .«

»Aa, jeg tænkte, det netop var din Specialitet det om ikke just at begynde med nichts, saa at faa det til at ende med nichts. Du er, saa at sige, født med Projekter i Livet; var det ikke nylig en populær Fjælebod nede paa Forstadsstranden, Du vilde ha i Gang?«

»Ideen er god den, Onkel, og tør kanske en Dag komme igjen i en Skikkelse, saa din Bank vil snappe efter den.«

»Ja, Gutten min, kort og godt, — jeg slipper ikke en Øre til Dig. Og din Mors stakkars Penge, de staar under min Forvaltning.«

»Hør nu, Onkel Joel. Nu er Du grundrig. Men forholder det sig ikke saa, at Du ogsaa engang har sét, hvordan det er, naar Gryden er skrabet, og har maattet slaa Dig op igjen fra ingenting?«

»Hva — hva behager —«

»I dine yngre Dage drog Du jo fra Landet for at spekulere i Kaliforniahveden, som dengang havde slige ustyrtelige Chancer paa Verdensmarkedet. Var det ikke saa da, at Du tog som Passager paa en Stillehavsfarer til St. Francisco med al din Formue henliggende i Femogtyvepundsnoter forvaret i Kapteinens

Pengeskab? Men at Du saa blev ængstelig for Sikkerheden eller Tyvehaand og en skjønne Morgen pludselig krævede den betroede Pengevæske tilbage af Kapteinen? Og, da Du havde modtaget den og var paavei med den ned til dit Lukaf, gik det da ikke saa til, at Du standsedes ved den aabne Port i Rælingen, hvor Folkene lempede Kul og Aske overbord fra Maskinen, og at saa, for et uforvarende Stød eller Skub, Væsken med alt, hvad Du eiede paa denne Jord, røg overbord?«

Onkel Joels Ansigtsudtryk skjultes af Snuslommetørklædet, hvormed han iltert pudsede sin store krogede Næse.

»Jeg ser Dig, Onkel, staa der ved den aabne Række og stirre efter Væsken, som den efterhaanden forsvandt i Sjøen, og de ulyksalige Tutter med Guineer ubønhørlig drog den alt dybere og dybere ned. Der maa ha gaat adskilligt i Dig i de Øieblikke, Onkel, medens alt saadan sank og sank indtil nichts, som Du siger!«

»Hvor, — hvor i Himlens Navn har Du —.«

»Men nu kommer det geniale, som jeg altid har beundret, Onkel. Fanden saa genialt! Ikke et Kvæk over dine Læber, ikke en Mine

forandret. Og ud paa Formiddagen schokker Du saa med de lange slængete Skanker og den ene Tand saadan skjævt ned i Læben, — ja, undskyld, Onkel, men jeg sér saa levende for mig din tynde Skikkelse dengang, — over Dækket til Kapteinen, — som jo maa tro, Du fremdeles er Manden, der gaar med sine Kapitaler i Lommen, — og tilbyder ham at kjøbe hans hele Hvedeladning paa tolv Maaneders Kredit, — to seks Maaneders Veksler.«

»Jeg siger, Du er en fræk Knegt!«

»Og i disse tolv Maaneder spekulerer og tjener Du saa op hele Stadsen i Stillehavstraden paa Hvedefragterne!«

»Ah bah, den rene Overdrivelse —«

»Og tre Aar derefter igjen flytter Du saa hjem som den Mand, der triller et Par Tønder Guld foran sig op paa Bryggen. Eller var det kanske tre, Onkel? Du véd, Skatteligningen —«

»Vil flaa Folk ja! De blir rent gale, naar de først tror, nogen har en Skilling. Men jeg maa virkelig rent himmelfalden spørge Dig, hvor i Alverdens Rige Du har ladet Dig paaføre denne — denne Räubergeschichte!«

»Ja for jeg mener nu, Onkel, at et saadant Træk kunde gjort Glanseffekt i en hvilkensom-

helst amerikansk Guldkonges Biografi, sat sin Mands Portræt i helstøbt romantisk Skjær, — og kunde for én Gangs Skyld omgi' ogsaa en af vore hjemlige Forretningsmænd med lidt af en Pengehelts Glorie.«

»Aa Pokkerivold med din Glorie! Saadan en — Legende . . .«

»Som bare rent ud lyser af Finantsgeniets Evne for overordentlige Udveje, ja. Eller tror Du kanske, din store Konkurrent, Bockmann, over i Handelsbanken havde hittet paa noget sligt?«

»Ne—i, det indrømmer jeg Dig . . . Ne—i, den Slags falder det ikke i hans Lod at finde paa. Eller ovenikjøbet at finde paa noget. — Men, jeg spør Dig igjen, Faste, hvor har Du overkommet denne vilde Fabel?«

»Ja, sér Du, Onkel! Før jeg reiste til Zürich, rodede jeg igjennem en Pakke gamle Breve hjemme, som skulde brændes, og der fandt jeg Passagen i en Epistel fra Dig selv til Far.«

»Hør nu, Faste . . . Og det gamle Brev, det brændte Du altsaa?«

»Nei, dertil var det mig for interessant. Det har spillet en hel Rolle for mig, maa Du

vide. Her er det til dit Eftersyn. — — Du var ikke tredive Aar, dengang, dette gik for sig. Det har gjort sligt Indtryk paa mig, ja, jeg tør sige, slaat ned i mig for Livet! Jeg fik med engang Øiet opladt for, hvad en Forretningsmand kan betyde for et Land, naar han souveraint skaber sig sine egne Veie og ligesom bygger nyt. Du er siden den Tid mere og mere steget op af Uryddigheden i mig som mit Ideal og Foregangseksempel. Og i dine Spor kommer jeg til at traske, jeg haaber ikke bare som en simpel Efterhermer. Se her paa Frakken min, — se under Albuen og Kraven, jeg tænker én snart kan vri'e Fedtet af den —«

»Du mener da for Pokker ikke, at jeg skal skaffe Dig Klæder nu fremdeles. Du gjør mig rent ræd, Gut!«

»Nei, jeg mener bare, at ny Frakke kommer der ikke paa mig, og heller ikke Bukser, før jeg selv kan betale dem. Jeg vil kravle mig ovenpaa i de slidte. Og, som jeg staar her, er jeg Forretningsmand fra Sjælen til Støvlelappen — og ingenting andet!«

»Naa, naa,« — Onkel Joel kjæmpede med et nyt Togt af sin Hoste, — »det gamle forliggende Brev kaster vi i Ilden, og dermed er

dets Saga ude.« — Han satte en Fyrstikke til og lod det brænde paa Ovnspladen. »Se, hvor de Lapperne forkuller sig . . . der var anderledes Stof i Papiret i de Tider. . . . Og hør nu, Faste! Du var mig altid en mangfoldig Sjæl, saare rig paa Interesser, Tanker og Ideer, som bare alle havde den Feil, at de trak Dig udenfor dine egentlige Studiër og fra det ene til det andet.«

»Javist, Onkel; men nu har jeg fundet mig selv, og hvor Landet ligger.«

»Naah, — siden vi her er inde paa det ekstraordinære, — og, siden Du tror, at det er saa grundlæggende for Dig, — men mærk Dig, dette sker aldrig op igjen, — ikke om Du kunde frelses fra Fallitens Rand med bare en Tikrone! — Men om end med noget af en Fornemmelse, som jeg slap Pengene i Havet, skal jeg stille mig for de tre tusen fem hundrede Kroner, som Du siger, der skal til. Maatte jeg saavidt nogengang se dem igjen!«

»Nei, nei, denne Manér taaler jeg ikke. Jeg siger Dig, Du skal ikke spytte paa mig, Onkel! — ellers kaster jeg Pengene lige i Dig igjen. Jeg skal nok vide at hjelpe mig uden Dig.«

»Naa naa, lad Hatten ligge. Du faar ikke rase saadan gutteagtig op. Pengene kan Du anvise paa mig. Tre tusen fem hundrede Kroner snyder man ellers ikke saa let ud af Næsen!«

»Jeg bestemmer mig herved straks til at sige Dig Tak, Onkel, — om jeg end, nødt til det, maa krympe og krumme mig som Mark i din gavmilde —«

»Naa, naa, naa —«

»— og høist delikate Haand.«

»Det Sprog liker jeg bedre.«

»Jeg siger Dig, Du skal komme til at respektere mig, — skal bli tvunget til det. Og saa Tak og Adjø, Onkel!«

Gangdøren slog i efter ham. Han fór afsted.

Nede i Gaden raabte Skuespiller Werloff ham an:

»Hvad siger Du til sligt, Faste! — Gjessing sygmeldt, og saa Prebensen til at spille Tordenskjold, — med den tynde Stemme og de endnu tyndere Ben tordne og trampe i Dækket! — Naturligvis tomme Bænke! Jo, der er Tilstande ved Truppen; vi holder Kunsten

høit. Skal vi gaa ind paa Helvetia og drikke et Glas Portvin?«

»Har ikke Tid. Forretninger. . . . Kunde ønske, Dagen havde fire og tyve Timer.«

»Jeg forstaar! — Du tar Afstand fra din Idé om Folketheatret nede paa Forstadsstranden. Du kom saa tapper hjem med den for et Par Maaneder siden.«

»Vil bare være grei med engang, — klare hvor jeg staar, og hvor ikke. Det er ikke mindst den økonomiske Side af Sagen, jeg har under Overveielse. Anslutningen er for liden. Ideen for ny endnu.«

»Det vil sige« — kom det noget infamt, — »den Idé røg samme Vei som en vis inventeret Maskine, jeg har hørt Tale om, som havde alle mulige Fuldkommenheder, men bare ikke vilde — gaa!«

»Saa saa, din behagelige Harcellas, — gjøer med Mobben! — Pokker saa god ellers den Theateridé, skal jeg sige Dig. Men der maa Stykker til — Stykker af den rigtige Art. Det nytter ikke med bare Apparatet. Jeg mente jo nærmest noget som et Morskabstheater for Folket. Saadant for Eksempel som, lad os sige, Fatter er Hest, Mutter er Esel, Sønnen altsaa

Mulesel — med to Viljer i sig, som altid strides, — enten overveiende langøret Esel eller overveiende Hest. Og saa staar Muleslet i sidste Akt for Domstolen — for nogen Ugjerning. Eller kanske, hvad? — sidste Akt kunde foregaa foran Himmerigets Port, hvor den kommer for Dommen. Ja, hvad skal vel en saadan Stakkar med to Bæster i sig egentlig tænke foran sin Skaber? Naa naa, dette blir nok at vasse ud i Dybheder. Men jeg skulde saamæn, om jeg havde aldrig saa knap Tid, levere nok af Ideer, bare jeg fandt den, som kunde gjøre noget ud af dem og sætte det i Scene.«

»Ja bort fra slige Fantasterier, min kjære Faste! Men Du vil dog indrømme, at den Besættelse af Tordenskjold er Toppunktet af Idiotisme, — rent ud Svinagtighed mod Ideen!«

»Ideen? — jeg levede ogsaa engang for den. Men saa — saadan at ha sine Værdier sat over i Fantasiens Land, — i blaa Dunst og Røg, — jeg er kommet fra det, Du. Men Gudbevares, der kan ogsaa leves af Begeistring i denne Jordens Tidselsørken. Og den skal ha al Ære, bare jeg blir fri! Ja, Komedie vil jeg naturligvis se —«

Faste lettede rask paa Hatten og strøg videre.

Det bar nedover den travle Havnegade, helt til Mæglerfirmaet Røed & Comp.'s Skilt viste sig i en af Indgangsdørene nede ved Toldboden.

Rask traadte han ind paa Kontoret:

»Godmorgen, Hr. Røed!«

»Aah, — Hr. Forland hjemkommet fra Zürich! — jeg har af og til sét et Glimt af Dem her i Sommer.«

Faste trode at opfange et Smil ved sit Navn, som ved en eller anden kuriøs Erindring.

»Ja, fuldført mine tekniske Studier,« svarede han studs. »Jeg skulde ha nogle tydske Penge, — kun en Ubetydelighed — tre hundrede Reichsmark.«

»Staar til Deres Tjeneste, Hr. Forland.«

»Kan jeg altsaa hente Anvisningen her imorgen? Jeg antager, De tar mit Cheque for godt, naar jeg trækker paa Onkel Joel.«

»Paa Bankchefen? — personlig?« . . . Mægleren saa forbløffet og næsten vantro ud. »I de seks og tyve Aar, jeg har levet her i Staden, har jeg endnu aldrig sét nogen trække paa den Mand!«

»Man skal aldrig sige aldrig, De . . . Forresten« — kom det ligegyldigt, — »om jeg havde føiet et Nul til paa Chequet, vilde det lige friskt blive honoreret. . . . Rug — Hvede — Sukker — Parafin — Tobak« — mumlede han flygtig overskuende Dagens Kursliste, der laa paa Pulten. »Hvad? Gasaktier noteret oppe i fire tusen otte hundrede — endnu? Aa, Du gamle troskyldige By! — Og De mener at kunne forsvare for Deres Samvittighed, Mægler, at udbyde dem til den Pris. Nu? — vi har Elektriciteten lige i Anmarsch, saa at sige hængende i Luften over Byen. Jeg siger Dem,« — udbrød han, »det er at spekulere i udsnydte Lys!«

Mægleren svarede ikke; han var inde i en anden Tankegang, og hans Blik dvælede ved Fastes skjødesløse Paaklædning — aldeles à la den Gamle . . . Det laa saa lige nær til. Nogen af Slægten maatte jo den barnløse sygelige Pengeskaver udse til sin Efterfølger og —:

»Altid, altid til Deres Tjeneste, Hr. Forland!« — bukkede han høist imødekommende. »Saa—h, man oplever da ogsaa det, at nogen skulde times Blankokredit hos Bankchefen!«

»Undskyld, Hr. Røed,« — lød det med langsom Vægt paa hvert Ord, — »det, jeg trækker paa Onkel Joel, betaler han. Men det om Blankokrediten faar staa for Deres egen Regning.«

Mægleren nappede til Hatten og saa op mod Uret, der om et Par Minuter vilde vise Klokkeslettet for hans Formiddagsrunde. Og nu havde han en gevaltig Forretningsnyhed at fare om i Kontorerne med: — en ny Guldfugl og udsét Arving til gamle Joel. — — —

Faste var atter ude i den travle Gade . . .

Nu havde man da slaat ihjel Gjælden i Zürich! . . .

Men Mægleren var øiensynlig kommet ind i en gal Forestilling . . . At en saadan — forresten ikke saa topmaalt urimelig Tanke — kunde løfte hans Anseelse, var jo hellerikke til hans Skade —

Det var med Krediten, han nu skulde reise sin Bygning! . . .

En Stund efter indhentede Faste med bevingede Skridt Frøken Bera Gylling ved Enden af Bybroen . . .

Det var et næsten vildt lysende Ansigt, han stak indunder hendes Parasol, da han skjød

op ved Siden af hende, og, medens det bar udover Villaveien, deklamerede han overstadig triumferende:

»Ada og Silla, hører min Stemme,
Lamecks Hustruer hører min Tale:
Manden jeg dræbte, mig ei til Baade« —
»Er Du blet gal!«
»Syv Gange hævnedes Kain,
Syv Gange syvti hævnes skal Lameck!«

»Er Du gaat rent ud fra Forstanden, Faste?«

»Jeg siger Dig, Bera, Venskab er mere end Kjærlighed. — Du er mig baade Ada og Silla og mere end alle Lamecks Hustruer tilhobe! Og derfor udsjunger Lameck fremfor alle og først af alle sit Seierskvad for Dig, Bera —«

Et pludselig opstraalende Udtryk dækkedes af Parasollen, idet hun undgik at se paa ham, og hun udleverede et noksaa tørt — »Naada?«

»Hør her, Bera! Her kommer jeg med Nøglen til Verden — til min hele Fremtid, i Lommen!«

»Saa, — ikke mindre? Du mener, at naar Du bare først har Portnøglen, saa kommer nok Slottet bagefter.«

»Ja, naar én har Guldnøglen, Du. Jeg har idag smeltet Onkel Joel, saa Metallet dryppede og svedede af ham i store, blanke Draaber, — tre tusen fem hundrede Kroner! — faat Faktum at begynde med, forstaar Du. Og saa kommer det blot an paa den Haand, som vri'r Nøglen!«

Hun standsede pludselig med Parasollen skudt bagover i Nakken som foran noget uforstaaeligt, der forskrækkede hende:

»Du? — tre tusen fem —. Og af din Onkel Joel? Du skrøner vel?«

»Sesaa! — Og jeg, som tænkte, Du skulde bli glad, — ialfald paaskjønne det lidt.«

»Bare sig, hvordan. — Du, — tre tusen Kroner af —!«

»Tre tusen fem hundrede!«

»Jeg forestiller mig bare Dig — og din Onkel . . .!«

»Ja, jeg og Onkel Joel!«

»Gjør mig ikke angst, siger jeg.«

»Skal Du være vreden idag ogsaa?«

»Gud, hvad maa ikke den Mand ha betinget sig for Forpligtelser af Dig, før han rykkede ud med sine Penge, — og saamange Penge! Du véd, naar Du sætter Dig paa noget,

Faste, saa flyr Du altid i Lyset for det . . . Og Du har saa forskrækkelig mange Udveie!« næsten jamrede hun.

»Det vil sige, jeg sætter mit igjennem trods baade Ild og Vand. Er det at fly i Lyset for det, saa —. Ja, Du tænker naturligvis paa Perpetuumet, Du ogsaa, det skal jeg altid ha i Hælene paa mig!«

»Sig bare, hvordan, hører Du, Faste! Jeg blir saa urolig.«

»Hvordan? — Hvordan man beseirer et Menneske? Jeg bekjender gjerne, at det kan ha været lidt af Ræven, som smigrede Ravnen, indtil han slap Osten, — en liden Brøkdel. Men ellers, saa var det det gamle Brev, jeg fortalte Dig om paa Bryggen i Mandags. Rent ud en finantsiel Genistreg! Og jeg tror ogsaa, han følte det selv og tøde op.«

Hun saa grundende paa ham: — »Der var jo ellers et noksaa delikat Punkt for din Onkel i den Historie,« kom det saa. »Jeg fæstede mig ialfald straks ved, hvad den strenge, høimoralske Bankchef vilde synes om at komme ud for, at han skulde ha grundlagt sin Formue ved at sætte den Kaptein Blaar i Øinene.«

»Men Du skjønner da vel, at det var genialt, flunkende, sprudende, funklende genialt, — at saadan drager kun en Mamons Storgeneral sig ud af en Knibe!«

»Jeg spør blot, Faste, hvordan mener Du, Folk her i Staden vil bedømme den Sag?«

»Pyh, Spidsborgerne vilde kort og godt blét imponeret; de bøier sig altid for Resultatet. Rent ud sagt, Bera, Du skuffer mig, for nei, om jeg trode, Du var saa snever!«

»Gav Du ham saa Brevet?«

»Javist, for han nægtede jo Historien, helt til han fik det i Haanden, sér Du.«

»Og saa?«

»Pokker til Forhør!« — kom det ærgerligt, — »saa kastede han det paa Ilden, og vi snakkede ikke mere om det. Saa var det blot om Pengene, vi en Stund diskuterede, før han gav sig.«

»Neimæn, om D er god at komme tilbunds i, Faste . . . Sig mig oprigtig. Faldt det Dig virkelig ikke ind, — ikke engang paa Dybet af din Sjæl, — at din Onkel kunde være generet, ja endog lidt bange for at lade Dig gaa med Beviset i Lommen for den Historie fra hans Fortid?«

»Du mener da vel i Himlens Navn ikke lige ud, at jeg skulde ha betjent mig af Onkel Joels Brev til at afpresse Manden Mynten?« fór Faste rasende op. »Jeg maa sige,« — lød det koldt, — »jeg ventede efter vort lange Venskab, at Du kjendte mig bedre!«

»Ja, naar jeg engang kunde sige, at jeg kjendte Dig. Du er saa mangfoldig, Faste. Jeg er aldrig helt tryg paa, hvor Du er. Ret, som det er, dukker det op, saa jeg først bagefter skjønner, hvordan det egentligst var.«

»Og nu mener Du, eller er Du bange for, at jeg idag »egentligst«, som Du siger, kommer bloddryppende lige fra at ha røvet Onkel Joel for tre tusen fem —«

»Aa Du véd godt, at jeg ikke mener noget saadant. Men Du kan saa underlig uden selv at vide det akurat lukke Øiet for en eller anden Side ved Sagen, Du ikke ønsker at se.«

»Tak, Du mener altsaa noget sligt som, at jeg uforvarende og ubevidst har sat Onkel Joel Pistolen for Brystet!«

»Nei, nei; men jeg blir bare saa uvis. Du kan aldrig fortælle Tingen helt og klart ud. Det er ofte næsten som at se ned i et Dyb. Det gjør mig ræd.«

»Ræd, — ræd — for, at det skal være en Landeveisrøver, Du er blét Ven med!« lo han rydt op.

Han lod ikke til at mærke, at hun standsede ved Benveien, der førte mellem Havegjærder og Skog mere direkte op til hendes Forældres Landsted.

»Underligt,« — udbrød han saa, — »jeg tror, det er den Rædselen din, som altid mest har trukket mig til Dig, Bera, — den rædde Fugl i Dig, der sidder som en Hakkespette og pikker paa min Samvittighed, som for at prøve, om Træet er sygt. Du kunde snart drevet mig til at vende tilbage i fuld Karriere til Onkel Joel for at spørge, om jeg virkelig har plyndret ham i Formiddag.«

»Ja, le Du, Faste. Den Latteren din er saamæn det bedste ved Dig, — enda jeg aldrig rigtig har fundet ud, hvad Du lér af. Jeg tror jamæn tilslut det er af den rene Fornøielse over, at en Person som Du er til.«

»Saadan en Violin uden Melodi, mener Du. Véd Du, hvad Dragt Du nu gaar i for mig, Bera?«

»Tøv, Snak, — hold Dig til Jorden; jeg gaar saamæn ikke i nogen Dragt for Dig!«

»I Solskinssirts, — mørkt og gult slig, som Lyset nu falder i Pletter paa din lyse Sommerkjole.«

»Kjære, kjære Dig, er det ikke — for smagfulde Komplimenter. Først Hakkespette — og saa —«

»Isch, naar jeg vil ha Dig op at danse, saa er Du altid paa Post med Snusfornuftigheden, — utilgjængelig. Nu blir Kjolen din frostblaa.«

»Ja tak, men nu har Du fulgt mig langt nok.«

Han standsede pludselig hvid i Ansigtet:

»Det vil sige, jeg trænger mig ind paa Dig!«

»Nei; men jeg maa opover til Fogdens.«

»Naa! — det var saamæn baade fort og fiffigt hittet paa, — vi er nok to ingeniøse Hoder vi, Bera! Jeg foretrak forresten at faa det ligefrem, — at Du er bange for at vise Dig i mit latterlige perpetuum-mobilske Selskab! — Du husker ellers, jeg bad Dig ifjor fra Zürich brænde alle mine gamle Breve til Dig om — om den Affære. Tør jeg spørge Frøkenen, er de Breve sikret mod at falde i

Gabet paa Bylatteren, — jeg mener bragt ud af Verden?«

»Du svarede ikke paa, om Du havde brændt mine,« — forsøgte hun at optage Angrebet, — »de var jo rigtignok ikke af nogen Interesse; men —«

»Alle, — alle — eller ialfald revet dem itu,« — buldrede han som til noget meget ligegyldigt. — »Aa, hvor jeg hader dem — allesammen,« — han truede med den oprakte knyttede Haand ned imod Byen, — »disse som jeg skylder en saa aldrig endende, — aldrig gjenbetalelig Tak, fordi de lod en stakkars Gut, der ikke var rigtig som andre Gutter, gaa fra Bord til Bord rundt Byen og spise Tiggermiddage i halvfjerde Aar, efterat Far døde, og saa med Onkelen i Spidsen gjorde det store Skillingesammen for ham, der skaffede ham til Zürich! Hvor sved de ikke under hele Opveksten som Snerter af Spidsrod disse Øine og Smil, som forraadte, at de syntes, jeg var noget af en haabløs Raring. Jeg følte mig hemmelig sat i Klasse med en af disse Tulle-Kristianer og Narre-Lorentser, som gaar omkring med Latteren efter sig i hver Smaaby, — blot vilde man barmhjertig ikke proklamere

det aabent for min afdøde høiagtede Far, Provstens, Skyld og min Mors, som sad der Enke.«

»Nei, Faste, Faste, — naar Indtrykkene overvælder Dig, gaar Du altid saa rent til Yderlighed. Vi hos os fandt jo altid, der var noget omframt ved Dig. Far —«

»Kaldte mig engang en genial Tosk, ja. Jo, jeg husker det, — alle Tullinger er det. Aa, det kunde skrige inde i min Guttesjæl: Nogen af dem maatte ialfald dø før mig — og da, da skulde jeg hoppe og danse og trampe paa Graven og haane og rope ned! — Og havde Du saa, — som jeg nu, — igjen mødt en slig Bypotentats Øienstene, Bera, hvordan de ligesom blir lufttomme foran én og siger, at for Dig er alle Porte stængte. Ja, saa forstod Du ogsaa, hvad jeg har svoret i Hjertet, at alle disse Nakker vil jeg engang se myge, — at jeg vil ha Opreisning! — Og der har Du Grunden til, at jeg vil begynde her, her i denne snevre pirkete paa Chancer fattige Filleby; her og intet andetsteds! Og saa vil Frøkenens gode Hode ogsaa begribe, at jeg ikke kan begynde med den gamle latterliggjorte Perpetuum-Geschichte liggende og slæn-

gende i ti—tolv Sider lange Brevskaber. Det vilde simpelthen paa Forhaand reducere mig til en Umulighed som Forretningsmand.«

»Jeg har dem alle — lagt sammen efter Datoerne og vel gjemte, forsikrer jeg Dig, der er ingen Fare.«

»Nei nei, — ikke uden fra Frøkenens egen Side, om hun nogengang skulde falde paa at slippe Latteren løs imod mig.«

»Det mener Du ikke, Faste! — Jeg synes blot, det vilde være saa Synd, om de Breve blev borte. De er slig, som ingen anden kunde ha skrevet.«

»Saa, — siger Du det? . . . Det er ellers netop Feilen det, at ingen anden kunde skrevet dem, — hele Perpetuumshistorien et Produkt af Uvidenhed!«

»Kan være, Faste; men der er en Aand i dem, som leder og leder —«

»Og intet fandt ja! Jagu var det Synd, Du . . .«

»Betro mig dem, Faste,« — bad hun sagte.

»Den i alle Maader kasserede Kappe, som jeg har slængt af mig, vil Du gjemme paa? Fruentimmerne er rare. Jeg kommer herefter

til at forestille mig, at den hundrede Gange forandrede Maskine, som jeg kludrede med og tilslut ødelagde, aligevel staar indelukket i et gammelt Erindringens Skab oppe hos Dig. Jeg faar aldrig Ende paa den Historie . . . Jeg kan kun sige Dig, Bera, at det var min Selvforskning over Tyngdeloven, — hvorledes den skulde kunne snydes, — som førte mig ind paa den tekniske Vei, — og den Kundskab, jeg saa erhvervede, som slog det samme Perpetuum ihjel. Men behold, behold Du de gamle Totter af mit Fyrværkeri.«

»Tak, Faste, — mig kan Du bestandig lide paa. — Farvel!«

Han saa hendes glansfulde Udtryk.

»Det er rart, Du Bera, saalænge vi to har været sammen, — jeg tør ikke sværge paa, at jeg ikke er forelsket i Dig —«

»Men jeg tør gjøre det paa, at vi er Venner og intet af den anden Sort!« — forlød det, som hun skyndte sig opover Veien.

II.

Støvskyer i Veiene og stigende Klager over Vandmangel. . . . Kvælende lumre Hundedage. —

Skyggeløst, som Enkefru Forlands lille Træhus laa der lige ved Landeveien kun med de Par Rogntræer paa hver Side af Trappen, formelig æsede Solstegen i Bordklædningens gamle, længst udtørrede Kva'eknaster. Vinduer og Døre stod aabne for Heden, der nu Dag efter Dag lagde sin ensformige Stilhed over Byen, spandt sin Dis altid tykkere i Aasen og sit graa Slør altid uigjennemsigtigere over Master og Ræer nede paa Havnen.

Husets Datter, Sølvi, en velvoksen Pige paa de to, tre og tyve, kom ud paa Trappen. Hun havde Hat paa og satte fra sig Parasollen for at knappe Handskerne.

Pludselig lyttede hun og glemte at knappe . . .

Nede fra Veien lød den ensformige Duren af et let Kjøretøi i raskt Trav.

Der blev netop Tid til et hurtigt Blik paa Dragten og et Par Fingereringer oppe ved Hatten, før Stedets ny Doktor, Falkenberg, kom rullende i Karjol med hele Støvskyen fra Hjulene om sig.

Han standsede udenfor Trappen hilsende med Straahatten og gned Brillerne for Støvet, medens han saa smaat kég gjennem Glassene op mod hende:

»Naa, hvor staar til med Deres Mor, Frøken; — hjalp saa mit lille Raad?«

»Tak, Doktor, Mor er saa glad i det. Hun har næsten ikke kjendt Rheumatismen, siden hun begyndte at bruge det.«

»Det var ellers bare et simpelt Kjærringraad sat om paa Apothekerlatin. Det hjælper absolut, naar én bare tror paa det,« — lo han. »Ellers er dette tørre, hede Sommerveir nok det bedste Botemiddel. Men jeg opholder Dem, Frøken Sølvi, jeg sér De skal ud . . .«

»Ja ned til Byen, — til Kontoret; — men jeg har god Tid.«

»Hm, — jeg havde nær tilladt mig at sige, hvad skal De der? — sidde og regne og udfylde Assuranceblanketter! Jeg vædder, Frøken, De gaar altid over Torvet, naar De skal paa Kontoret?«

»Ja, det var nu saa let gjættet! — hvor skulde de ellers faa Middag herhjemme.«

»Aa, sig oprigtig, — De havde saamæn aldrig opgjort for Dem, at Deres Livs Eventyr skulde gaa Kontorveien med Blæk paa Fingrene?«

Hun saa ned i Trappen.

»Sig De, at De vilde tusen Gange hellere være herhjemme og passe Mor og Haven og Hønsene og Ænderne og greie Huset og faa Dem en liden Dans engang imellem hos Vennefamilierne heroppe paa Løkkerne end saadan at være Medlem af »Kontoristernes Forening«!«

Hun satte i en klingende Latter. Men lige efter brød der ud et pint lidenskabeligt: — »Uf ja!«

Doktoren hagede Skvætlæderremmen af for at springe over paa Trappen, da Faste pludselig kom frem fra Haveporten i Skjorteærmerne og med et Par Maaleinstrumenter i Haanden:

»Goddag, Doktor! — Jo, jeg kan sige Dem, at De var paa Tapetet nede i Klubben igaaraftes. Eller rettere, Planen om Sjøbadeanstalten ude ved Vestsiden af Byen, — og De forudsattes da som den drivende Sjæl i det. Forstaar sig, vi diskuterede Sagen udelukkende fra den økonomiske Side — Rentabiliteten . . .«

Doktoren løftede lidt paa Brillerne og saa ud i Luften:

»Ja, Hr. Forland. Det forekommer mig blot, som det samme salte Emne maa forefindes i alle Landets Kystbyer, hvor Sjøen ikke er for nær Kloakerne. — Det la'r sig drikke paa ialfald.«

»Man begynder med at sige Vitser, Hr. Falkenberg! — Men saa regnede vi paa Dem, — at De, som alt har ryddet saa tappert op i Sygehusforholdene, ogsaa vilde være den første til at gi' baade Planen og Aktietegningen Deres Støtte. Det, vi gaar ud fra, er intet mindre end hele Tangen indkjøbt og forvandlet til Kursted sammen med Forstranden. Og saa, om Tanken er fremtidsdygtig, hvad jeg tror, — efterhaanden Hoteller paa hele Vestsiden, og Byen paa den Kant lavet om til et modernt nordisk Badested.«

Doktoren lo:

»Det er vel med unge Arkitekter som med nyslaade blanke Doktorer. Saadanne Ideer fløi ogsaa om i mit Hode, da jeg kom til Byen. De kan tro, der fantaseres meget i en Karjol i ensomme Stunder, — Ja Farvel, Frøken!« — afbrød han. »De er ikke bange for Solen heller . . . Staar der i Stegen og lader Parasollen ligge paa Bænken.«

»Aa, med bredskygget Hat, saa —«

»Nu faar De en hed Tur ned til Byen! . . . Og vogt Dem for Støv og Sand i Øinene,« — lød det, som Karjolen rullede videre opover.

Det var med en vis bleg Oprørthed, at Sølvi Forland stod igjen paa Trappen, og saa hastede ind.

I Sovekammerets Ensomhed sad Fru Forland og læste et netop ankommet Brev fra hendes yngste Datter, Agnete, som var Guvernante hos Præsten Fejer i Sogn.

Hun havde sat Krykkestokken fra sig op til Stoleryggen, medens hendes af Gigten brudte Skikkelse ludede over det, og i Døren kom Sølvi:

»Ja, Farvel da, Mor. — — Joho, — hun har bestemt sig for Præsten, kan Du tro!«

»Fy, fy, Barn, hvor kan Du tænke saadant, — en ældre Mand!«

»Jeg hører det jo i hele Brevet paa Laaten, Mor, hun kalder ham »Fejer« uafladelig og ikke længere Præsten. Og saa det om, at Præstegaarden nu er saa heldig at faa Melken afsat direkte til Meieriet!«

»Aa, det er stygt af Dig, Sølvi, — hun ta den gamle —«

Sølvi lo eget —

»Og jeg mener nu saa meget hellere, fordi han er saa gammel! Gud bevare én fra at ta en saadan uden at mene det, om han ovenikjøbet var ung — og pen, og vilde sværme. Tænk, hvor forfærdelig hun da maatte lyve, Agnete!«

»Jeg holder ikke af at forfølge den Slags Tanker, Sølvi. Du er blét saa bitter paa det sidste. Jeg véd ikke, hvad der gaar af Dig.«

»Da rykkede saamæn jeg med Fornøielse ind i en saadan Præstegaard, — jeg mener til en saadan mosegroet Præst, — en rigtig skrøbelig en, — som jeg kunde leve hos som i en gammel ærværdig Kirke — og lette Veien for — og følge til Graven. Jeg skulde ikke bedrage ham paa noget Punkt. Jeg tænkte jo

for et Par Aar siden saa aligevel at drage ud som Sygepleierske. Og desuden, naar et Fruentimmer har fuldkommet de nogle og tyve Aar og er vel ansat, enten det nu er i Guvernanteveien eller som Kassererske paa et Kontor, saa er hun over Romangreierne; de er simpelthen under hendes Værdighed længere. Har hun havt nogle Illusioner, saa er de ialfald da forbi. — Det eneste, som er iveien, er, at der er saamegen Melkemad paa en slig Præstegaard!«

»Uf, Barn, den Spøgen din høres saa ondt —«

»Adjø da, søte, søte Mor! Sæt Dig ikke for aabent Vindu . . .«

Sølvi var skyndsomt henne og kyssede hende med Heftighed paa Kinden, før hun forsvandt ud af Døren.

Fru Forland sad stille med store Øine og et svagt Smil, som turde hun ikke lade Indtrykket slippe for haardt ind paa sig. Hun greb efter Fotografi-Albumet paa Komoden . . .

Agnete . . . den spæde Figur, da hun var liden, — fem Aar. Og, da hun var tolv — og, da hun var seksten og stod konfirmeret i den sorte Silkekjole, Fru Grosserer Mørck for-

ærede hende — væver og naturlig, let som en Sylphide, — og hun faldt i et saa dødeligt Sværmeri for Peter Kjelsberg, som var blét Styrmand og spradede med et vaiende Slips, — og, da hun var fem og tyve og bar sin slanke Skikkelse og Haarsætning lidt i Attitude — — —

Og paa samme Vis hendes kraftigvoksne, kjernefriske Sølvi med det struttende Liv i Ansigt og Væsen, — saadan en ægte lattermild, halv trodsig Rosenblomme paa alle Barndoms- og Ungpigeportræterne, — helt til det sidste uheldige Portræt fra ifjor, hvor hun staar saa alvorlig med Haanden i Hoften, som en Anklagens Engel opmarscheret ret foran Gud sin Skaber . . .

»En anden Tid nu, Faste . . .« udstødte hun, som Sønnen kom ind svedig og rødstegt af Solen . . . »De blir utaalmodige Smaapigerne nu og er saa færdige til Oprør.«

»At Tiden er en anden. — Ja, maatte Du engang faa den Ting i dit velsignede Hode, Mor! Men det faar Du aldrig. — — Jo, Du, jeg tar ikke feil. Strømmen udenfor din Have repræsenterer ved laveste Vandstand, — og dette maa være laveste Vandstand, — et Fald

paa én og fyrretyve Centimeter, det vil sige omkring en og en trediedel Fod. Der var jo ogsaa nogle Levninger af et Kværnhus eller Strømhjul der fra gammel Tid.«

»Ja, men saa maatte det vel stikke i en eller anden Aarsag, at det blev nedlagt, Du.«

»Uvidenhed, — Mangel paa mekanisk Begreb; — det var jo rent Bondestel heropover bare for ti, femten Aar siden. Nok er det, Mor, Du eier Halvten i et lidet Aargangs Strømfald her ved Elvebredden mellem begge dine Havegjærder. Det kan konstateres mathematisk!«

»Kunde vi saavist faa noget for det, Du. Havde det været noget, havde de nok ikke ladet mig beholde Huset!«

»Ja, Mor, — det kommer saa helt an paa det Øie, som sér. Om Du satte alle Stadens Taksationsmænd i Ring omkring det, saa vilde de alle som én ryste paa Hodet og sige: Ikke en Slik! — Men jeg, sér Du, siger noget andet. Og til Dig, Dig alene — bare til Dig, fordi jeg maa glæde Dig, — siger jeg straks, at jeg har fundet en Guldklump dernede ved Enden af Haven.«

»En Guldklump? — Gud bevare din Forstand!«

»Strømmen, mener jeg naturligvis.«

»Det er jo bare Vand, — bare Vand. Slip for Guds Skyld de Tanker, Gutten min, — bare Vand —«

»Sér Du, Mor, Du kan jo altid forestille Dig en liden Traad, om det nu ikke netop er en Sytraad . . . Om Du nu ved en saadan kunde forene Kraften fra det ene Strømfald efter det andet af de mange smaa indover Dalen, saa vilde det tilslut virke som én stor samlet mægtig Fos, der kunde drive alt, hvad denne By trænger, baade elektrisk Belys- og — naa, mine Planer blir indtil den rette Tid under min egen Hat. Pratede jeg ud, vilde Bønderne ovenfor ogsaa fort begribe, at de havde Guldklumper i Elven. Men jeg er nu engang for at Opfinderen — og det er jeg — ogsaa bør ha Præmien! . . . Jeg maatte bare glæde Dig med lidt Haab og Udsigt til Lysning for os alle . . . Du skal komme til at bo i en af de store Villaer, Mor, og, om Du vil, faa Stenhus nede i Byen med.«

»Men Du lægger nu vel ikke Pengene fra Onkel Joel i dette?« udbrød hun bekymret.

»Bryd Dig ikke. Bryd Dig ikke. Mægleren er en slu Hund — klog — forsigtig . . . Pokker til Hode der kan stikke under en saadan halvslidt Smaastads Paryk! Han begreb straks Badeanstalten, og at visse Ting maatte være fuldt afgjorte, før vi bød det frem offentlig paa Markedet.«

Han drev plystrende ud . . .

— Dybt ludende over Krykken prøvede Fru Forland sig frem Skridt for Skridt henimod Stuedøren. Hun havde Hedeflekker ved Tindingerne af alt det, Faste havde snakket og fremsat med slig intens Overbevisning. Han kunde virkelig, som Sølvi sa', rent ud flytte Folk over i sit Land, om man ikke tog sig ivare . . . Hvor heldigt, at hun netop drog nedover til Kontoret, da Faste kom ind og tog alt dette op! Sølvis hvasse Tunge lige over for hans Ideer vilde blot ført til ophidsende Disput . . .

Hun stod i den aabnede Sovekammerdør og saa sig mønstrende om i den af Taget trykkede, lave Dagligstue. De levende Øine søgte for Øieblikket efter en anden Plads for det af Noder overlæssede taffelformige Piano . . .

Det var blot en flygtig Tanke, som var faret op i hende efter Fastes Forespeilinger. . . . Men, som hun dog maatte prøve, før hun kunde give sig Ro til at læse Agnetes Brev for anden Gang ordentlig igjennem, — blot en Idé for det Fald, at dog noget af alt det, Faste gik og bar paa, virkelig skulde vise sig at føre til Penge, nemlig den at faa de to gammeldags Vinduer paa noget Vis omarrangeret til et eneste enkelt, stort; — og dette saa indfattet af et rigt Gardin, fæstet paa et forgyldt Spyd med ditto Ringe og brede Holdere . . .

. . . Og kanske saa ogsaa — naturligvis kun, om der viste sig Ressourcer, — en Porcellæns Ovn med Messingdøre istedetfor den gamle, stygge Jernovn, som stod der endnu dækket med Bjerkeløvet fra Sanctehans . . .

Den lille ludende Frue med de lysende Øine og det af Smerten slidte afmagrede, stort skaarne Ansigt fordybede sig stedse ivrigere i at studere og grunde ud Mulighederne for de to Vinduer. Hun holdt Krykkestaven paatvers ud foran sig for at maale Bredden; og under hendes Rørelser randede Solstrimerne af og til

et kun brunlig-graat Haarfald, der strømmede og vred sig i Bukler fremover i Panden.

I forskjellige Repriser, eftersom noget nyt faldt hende ind, var hun tilsidst rykket hen paa den anden Side af Gulvet, levende optaget af et helt andet Værelse, — det, hun nu selv havde baade ombygget og omarrangeret . . .

— Ude paa Gaardspladsen vandrede Faste og fulgte med en vis Nysgjerrighed sin ældre Broder Ditlev, Idioten . . .

Med store festlige Gebærder og et og andet dyrisk Strubegrynt dirigerede denne et indbildt Orchester til Stegebrasen ud fra Kjøkkenvinduet for de to, tre Høns, som stadig trode, han kastede Korn ud, og et Par vaggende Ænder, hvis snaddrende Krik han hver Gang tog til Indtægt med den elskværdigste foroverhilsende Taknemmelighed. —

— Et Stykke elementært Kaos i ham ogsaa! Et Slags Melodi i, hvad han tuder, — han fik bare ingen Hjerne til at styre det med, — mumlede Faste. Han gik med en underlig Fornemmelse i Blodet idag, noget voldsomt til den Grad, at det mattede og lod ham vandre halvt i Ørske . . .

. . . Det eneste, som var at tro paa, var naturligvis sig selv! — Feilen var, at Individet lod dette »sit selv« bortblaase af Autoriteten. Det var de faa, som bar Verden frem . . .

Det sang og sang ham inde i Hodet:

— Hlorides Hug ham lo i Brystet, da haarden Hammer i Haand han følte . . .

Ved sine Maalinger og Planer om Strømfarene havde han nu Midlet, den alstærke Thorshammer, ihænde, den, han skulde beseire Troldene med! . . .

Han havnede omsider i Skyggen paa den brudte Stenbænk i Lysthuset nederst i Haven.

Med en Rygtrøster fra Gyngestolen i Stuen under Hodet laa han der og stirrede sig søvnig paa Strømmen . . .

Den evige enstonende Humlen summede ud og ind gjennem Lysthusløvet . . . brummede ganske nær og vækkede . . . lød igjen fjernere og fjernere gjennem Drømmen . . .

Han var paa noget Vis selv Humlen med den bløde brune Pels, som sortplettet og lubben af Livsfylde og Farve fløi om tonende i Sommerdagen og nød og nød . . .

Her var et ustyrteligt Valg! . . .

. . . Bare om at række det altsammen . . . det blanke gule Knapsoløie mellem de fugtige Hovblade ved Strømbredden helt skinnende Solskinssmør! . . . Nellikerne og Levkøierne og Roserne og de ildrøde Geranier og Aurikblerne, — fortryllede indtil Bedøvelse hver paa sit Vis . . .

Det gjaldt blot om at gi' sig Ro ved den ene forhaandenværende og ikke hæfte Øie og Tanke ved den næste og den næste, — blot om at aarke endnu mere og ikke opgi' det — fra Blomst til Blomst, — fra Hyldens og Heggens Rus op til de fede søde Lindetræblade . . .

Han maatte tilsidst rent ud opgi' det, — aarkede, aarkede ikke mere i denne Fyldens Tilværelse . . .

Nei, han aarkede ikke mere! . . .

Lidt efter paakom der ham en uendelig Angst, — han summede om i et Tomrum . . .

Paa Stenbænken inde i Lysthuset sad der en Mand. Det var ikke rigtig hans Far heller, — det var gamle Overlærer Johannesen.

»Se selv efter,« — bemærkede Overlæreren, som om han havde siddet der og snakket og greiet ud den Sag i længere Tid, — »saa skal Du finde, der hænger lidt af Dig igjen paa

hver Stilk deroppe; og da kan Du begribe, hvormeget der blir igjen af Dig til at brumme ind i den høiere Verden med.«

Var det ikke akurat det, Faste selv havde følt! — og som gjorde ham saa angst, — at der var kommet noget bort af ham . . .

Men forargeligt var det, at den pedantiske Overlærer skulde sidde der med den stille overlegne Mine og brede sig; og han følte en vis Lyst til at optage den Sag til Diskussion . . . Man kunde f. Eks. gaa ud fra en Humles Natur . . .

Men saa vilde han jo ikke være nogen Humle. Det nyttede ikke at melde sig til Bera med det . . .

»Rigtig Tak skal Du ha, Faste!«

Han vaktes til Virkeligheden ved, at hans Søster, Sølvi, stod der hjemkommet fra Byen, aabenbar Bytte for en stærk Sindsbevægelse:

»Tak — Du —«

Han rettede sig hurtig op paa Bænken.

»— fordi Du gjør mig Livet saa glædeligt, ja —«

»Gjør jeg?« — lød det forvildet.

»Er det ikke nok,« — brast det saa voldsomt ud, — »at jeg har Ditlef at bære paa —

og saa Mor at forsvare, — om jeg ikke ogsaa skal ha Dig liggende lang og tung tvertover min Fremtid. Jeg havde helst Lyst til at gaa fra det hele, var det ikke for Mors Skyld —«

»Gjør jeg —?«

»Og saa spør han!« . . . Hun lo haanlig. »Som om jeg ikke har gaat her under al min Opvækst som »Søsteren til Perpetuumet«. — Og Du tror kanske, det var for ingenting, at Agnete ikke længere vilde være hjemme? Hun takker Dig, kan Du tro, fordi Du har gjort hende saa from og myg, at hun nu kanske tar Præsten deroppe . . . Og nu kommer Du hjem igjen med Sækken fuld af andre ufattelig-storartede Ideer og Galskaber, som jeg ogsaa skal være Søster til . . . Han hørte paa Dig en Stund, Doktoren, — og det var saamæn ikke for din Skyld, — og saa slog han paa Hesten med Svøben, Du. Han standser ikke mere foran vor Dør —«

Taarerne brast udaf Øinene paa hende. Hun satte sig bent ned i Græsset og vuggede fortvilet Hodet over Hænderne i Fanget.

»Men kjære, kjære Dig, Sølvi, — slig, som Du véd, jeg altid har holdt af Dig.«

»Holdt af? Du har holdt af Dig selv, har Du, — ingen anden end Dig selv — bestandig. En holder ikke af den, som tar ens Liv og Lykke. Ialfald gjør ikke jeg det.«

»Men kjære, kjære Dig, Sølvi, — Søster Sølvi, — hører Du. Jeg skjønner jo, jeg har været uheldig idag og gjort Dig ondt. Men har jeg tænkt paa andet end det, som kunde gjøre os alle lykkelige igjen, saa —«

»Og som vi andre skulde paradere som Søstre til, ja! — Lad mig i Fred, lad mig i Fred, — bare til at begrave det eneste, som var levende i mig, — her, jeg sidder . . .«

Hun vuggede stridgraadende og utilgjængelig for al Tale med Hodet over Fanget.

»Naa saa!« — satte han i. Han kjendte denne ubeherskelige Lidenskabelighed og fo'r afsted.

— »Jeg spiser ikke hjemme idag!« — raabte han ovenfra Haven, efterat han havde været en Svip inde i Stuen for at faa Frakken paa sig, og nu føg han nedover til Byen.

III.

»Ja, sér Du Bera,« sa' Fru Forland, de sad og pratede sammen inde i Dagligstuen, — »det er altid som en Flytning for mig ind i noget helt andet, naar jeg hører Dig og Smaapigerne ræsonnere. Jeg er nu født i en Tid, da alt var spigerfast, Far var Far, og Mor var Mor, og Væggene var Vægge, og der skulde Speilet hænge og der Portræterne, — og, naar to først var forlovede, var det Familieskandale, om de skiltes, anrettede de saa aldrig saamegen Ulykke paa hinanden . . . Og en ung Pige skulde bli Tante og strikke Strømper, om hun ikke blev gift, der var saamæn ingen Udvei fra det . . .

Og, naar hun saa ovenikjøbet blev Prætefrue som jeg, — fik en bra, prægtig Mand, kjære Bera, saa blev Kassen saa at sige tættet

for Luften udenifra paa alle Kanter. Man vænnede sig jo ikke til at sætte Vinger paa Tankerne, nei . . . Men underligt er det, Du, — enda jeg nu, naar jeg sér tilbage paa det, maa sige, at det er, som et helt Omvæltningens Jordskjælv er gaat over alle Forholde, — har det dog egentlig ikke forbauset mig eller stillet sig for mig som noget saa rent absurd . . . Det er hellere, som et Slør er trukket bort fra Anelser eller Tanker, jeg maa ha gaat med langt inde i mit inderste. Derfor taber jeg ogsaa altid i Disputen med Jer,« — smilte hun. »Jeg begynder af Vane med det gamle, og saa trækker I mig over . . . Og, jeg véd jo ogsaa, at Du har Ret og at det kun var af den pure gamle Vane, jeg sa' Dig, at jeg vilde blive saa lettet, om Faste vilde lægge an paa at komme ind i nogen af Statens Stillinger, — om en aldrig saa liden!« — lød det noget efter igjen i et dybt Suk.

»Kjære, kjære Fru Forland, tror De, det vilde være saa trygt? — tryggere end, om han fik bruge sine egne Vinger; — han, som passer saa lidt for deres ydre Regler.«

»Aah, Du har jo saa Ret, Bera! Det er bare mig, som —. Det er hans Ideer, som

skal gi ham Stilling, ja — som — ja —. Huf, — jeg kan undertiden bli som forstyrret.« Hun tog sig til Hodet. — »Det gjør saa godt, at Du forsvarer ham, Bera, at Du tror paa ham. Du har jo ogsaa sét, hvor galt det var med hele dette Perpetuum.«

Bera saa ud, som hun ikke rigtig vidste, hvad hun turde svare: — »Han er undertiden saa underlig,« — kom det; — »man véd ikke, hvad der kan dukke op.«

Fru Forland saa pludselig paa hende:

»Du er ikke sikker for noget som en Sjøorm, — en styg Sjøorm, som Du er ræd, Bera, — jeg forstaar Dig nok. Jeg, som kjender hans Sind, har ogsaa været bange . . . Modgangen, — Modgangen, Du, — han taaler den ikke. Den dæmmer ligesom al hans Vilje vildere og vildere op, — saa han kan bli rent hensynsløs — ond . . . Og derfor, — vidste jeg ham bare sikker i en fredelig Bestilling, om aldrig saa liden!« — lød det igjen.

»Aa nei, nei, Fru Forland! Han er ikke ond. Han bare jager Fantasien op og udmaler det for sig. Men kjære,« afbrød hun muntert, — »sidder vi ikke her og laver baade Sjøorme og Spøgelser paa Faste!«

»Jeg kommer altid til at tale med Dig om ham. Bera, — det er, fordi ingen forstaar ham som Du.«

»Det er, fordi jeg tror paa noget hos ham, som blot ikke har fundet sin rette Plads eller endnu ikke er kommet frem,« forklarede Bera.

»Du mener, at alle Guds Skabelsesdage enda ikke er forbi for ham,« — lo Fru Forland. »Det gjør saa godt, det, Du siger. Du har en større Forstand end vi andre, Bera. Jeg sér det, jeg sér det.«

»Ja, Gud véd, hvad jeg skal gjøre med den,« — undslap det Bera . . . »Det var, fra han bode hos os den Sommer . . . Naar han talte om alt sit og alt det, han tænkte, var det altid, som jeg saa ind i en ny og større Verden. Og, da saa Perpetuumet kom, var det for mig bare som det Hjul, der havde staat og ventet og nu skulde rulle det frem altsammen! Han havde udmalt, hvordan det vilde bli paa al Vis i Verden, naar blot Kraften kom.«

»Det var bare Hjulet, han ikke fik til, ja«, — mumlede Fru Forland.

»Men denne Verden med al den ny Menneskelykke gaar aldrig ud af mit Sind!«

udbrast Bera, idet hun pludselig reiste sig . . . .
»Og saadan kan han efterlade sig en Verden i elektrisk Belysning hos mange, han . . .«

Det sidste kom saa eget sagte ud i Luften, at Fru Forland uvilkaarlig maatte se paa hende.

. . . »Og saa faar jeg Lov til at plukke mig en Skaal Kirsebær nede i Haven, mens jeg venter paa Sølvi,« — afbrød hun raskt og reiste sig.

»Ja, gjør det, kjære Barn . . .«

Fru Forlands Øine fik et mere og mere indadvendt Udtryk, medens hun fulgte Beras Skikkelse, som hun forsvandt ud af Døren.

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Henne ved Kirsebærtræerne hilsede Bera paa Ditlef, der befandtes dybt optaget af at vogte Bærene for Skjærefamiljen, til hvem han havde sit eget intime Forhold, helt fra de byggede Rede i Piletræerne borte paa Engen om Vaaren, og han hjalp dem med at trække sammen Soplimkvist og Ler. Han klappede af og til i Hænderne med et »Husch — Husch, — Sjuh — Sjuh,« — snakkede og pratede . . .

Bera keg op mod det aabne Kvistvindu. Paa Sidekrogen hang et Sølvur med Snoren

nedover, — hun kjendte det jo saa godt! — Faste maatte ha glemt det, da han gik ned til Byen imorges —

Pludselig hørte hun Skridt nede i Veien, og det lød overrasket:

»Nei, — er Du der, Bera!«

Faste havde opdaget hende gjennem Sprinkelværket, og han nærmede sig nu med Fagter og Allurer, der gjengav Mægleren:

»Kan Du se saadan en lun, pengebegjerlig Kat, Bera? Øinene gnistrer formelig af Elektricitet.«

»Det er da vel aldrig Skuespiller, Du skulde været, Faste!«

»Hvad behager?«

»Ja, for dette var da virkelig Mægleren.«

»Hvor Du snakker dumt, Bera! Simpel Efterherming rækker aldrig længere end til at vise Abekatsiden hos Mennesket. Men en Skuespiller, sér Du, — en virkelig én, som løfter op til Kunst, han er en Seer indenfra, saa han krænger ud og ind baade paa Sjælen og Hjertet. Den store Kunst er at speile af det, som lever og aander indenfor baade Skjorten og Huden . . . Den er at fange en Figur her og der borte i Gaden, og saa lige op paa

Brædderne med Sjælen hans! . . . Men ellers, ser Du, Bera, tror jeg nok, jeg paa min Vis ogsaa har fanget en Sjæl, — Mægleren, Du! Han var svært tung og træg i Begyndelsen. Men nu hører han paa mig, og jeg tror han begynder at lugte, at her er noget at gjøre, — virkelig Betingelser for et Badested i europæisk Forstand, om Du vil. Og nu lyder det: Hys — hyss, taus som Graven, til vi — i Tilfælde — har sikret os de værdiløse Tomterne nede paa Forstranden for en Slik og ingenting! . . . Jeg takker min Gud, fordi jeg kan slippe at snyde Eierne direkte Du; men kan gjøre det pr. Mægler.«

»Nei, den Side af Sagen tænker jeg nok ogsaa, Mægleren skjønner, han maa besørge selv,« — mente Bera.

»Saa, — aa . . .«

»Ikke saa jeg tviler paa, Du kunde det, Faste; der er langt tilbunds hos Dig. Du aarkede bare ikke at bære paa det bagefter.«

»Og jeg, mener Du, er og blir noget Pokkers upraktisk, en af disse overforfinede Samvittigheder, som er drevet op saadan bag Vindusglassene i et »gammelt dannet Hjem«! — Men Mænd, som skal handle, — sér Du,

— maa være Erobrernaturer, — kunne slaa itu et Æg og kverke en Kylling for Resultatets Skyld.«

»Ja; men det er Mennesker, som aldrig hører Kyllingen pibe bagefter, Du.«

»Aa, jeg véd nok, hvad der mangler,« — udstødte han oprørt. »Den, som kunde faa sat en ny Tro ind i Hjerteroden paa Dig for den, Du mistede ved Perpetuumet! Naa ja . . .«

Han strakte sig og bøiede et Par Grene ned —. »Jeg skal naa de Kirsebær . . . Der lader jeg dem regne over Dig, — ta dem — ta dem! — De er røde, og Du er bleik, Bera! — ligesom jeg. Ta dem, ta dem — —. Dersom Du anede, hvor kry og hoven jeg gaar dernede i Gaderne. Med mit sluskede Slips og min fedtede Jakke nyder jeg at ta det op med de engelsk-fashions Byens Sprader, som jeg engang har siddet paa Skolebænken med . . . Forretningsmand fra Top til Taa, sér Du.«

»Nei, ikke forstaar jeg, hvordan Du kan ha slig Lyst til at gjøre Dig underlig, som om Du ikke var rar og egen nok før,« brast Bera ud. »Og altid er der nogen, Du vil nyde at træde under Fødder!«

»Aa nei, Du, — aa nei, Du . . . Det, jeg har lidt af, og endnu lider af, er heller en Trang til at forstaa dem. Hvor ofte har jeg ikke gaat og undret mig og været nysgjerrig og ledt efter, hvad der egentlig kunde stikke bagom alle disse forbeholdne, høitidelige Bukkebæansigter, disse Byens tause styrende Guder, som havde Magt til at smile én ihjel, og foran hvem jeg endnu kan gribe mig i at føle Levninger af min Gutterædsel, — Rædsel for den voksne Verden og al dens mystiske Utilgjængelighed.«

»Der sidder endnu saameget igjen hos Dig af saadant, som man føler som Barn, Faste, — og det er jo ikke til din Forkleinelse . . .«

»Men det, som i disse Dage har beskjæftiget mig, Bera, er aldeles ikke saameget selve Spekulationsaffæren som det, at jeg nu virkelig er kommet en Smule ind i Mæglerens Fortrolighed og derved ogsaa ind bag Byens Kulisser. Det er det Faktum, som for mig har udgjort en hel indre Oplevelse, — det, at jeg nu kan staa og følge det altsammen med Mæglerens knasende tørre Blik. Forstaar Du, det er det ganske Illusions-Gardin, som er ramlet ned for mine Øine!«

»Men, — jeg havde nær sagt, — hvad vil Du mellem alle disse — »Voksne«, som Du kalder dem!« udstødte hun.

»Hvad, — hvad? . . . Du forstaar da vel, at Du fornærmer mig, Bera. Du ansér mig da ikke for dem i nogen Maade underlegen?«

»Nei, Du; men Du kommer aldrig til at bli paa din Post der, hvor de Folk altid er det, om de saa sover! Du har din egen Tanke- og Følelsesverden, som ligger, Gud maa vide, hvor —; men ialfald langt udenfor deres. Jeg tænker, Du skulde været Videnskabsmand eller noget sligt, jeg.«

»Men ikke det, jeg er!« — føg han op. »Hvad, hvad Du? — saadan en lærd, distrait Halvtulling, som de sætter ind i en Stald med Bøger og drager, halvblind mod Dagen, ud igjen efter Grimen. Jo, det var noget for én som jeg det, som bare ikke kan finde Grændse for alt det, han tørster efter baade at faa skabe og sluge af al denne Verdens Herlighed, Jeg er en verdslig Kraft, sér Du, Bera, — verdslig baade af Natur og Princip! Jeg er udover Snyderiet med den »ideale Verden«. Den er, virkelighedsmæssig talt, et Loft med Blaar, hvormed man lumpes for den reelle. Og der-

for, Du, er det, at jeg vil sætte Livet ind paa at faa grundet noget, som duer for Menneskene, og gir mig, — Ophavsmanden, — baade Rigdom og Magt og Anseelse, og alt det, som de siger, galt er! Det hedder, det skal være saa farligt at være Millionær. Og, naar man er Millionær, skal det igjen være saa farligt at bruge Millionen til at kjøre i forgyldt Glasvogn med mange Heste for eller fare Jorden rundt med sin egen Lystjagt . . .«

»Snak bare saadan en Stund til Mægleren, skal Du se —«

»Ja—a; — men saa dum er Faste Forland ikke, Du! — Uf; men forresten saa har Du det med at rive mig ud af min Tankegang, Bera! — en kold Maade . . . Vi passer i visse Maader til hinanden som Ild og Vand.«

. . . »Jeg mener kun, at aldrig faar Du et Pengehjerte sat ind i dit Bryst, Faste! Og det er det, som skal til for at bli Pengemand. For Dig blir dine Ideer og Tanker altid det første — lige saa afgjort, som det for de andre er Skillingen.«

»Saa, Du . . . Paa det Vis skulde altsaa ingen, der fører Aand i sit Skjold, befatte sig med Virkeligheden! Medens Sandheden er, at

enhver dybere Begavelse skjælver og dirrer efter at faa revolutionere og organisere . . . Du er blet saa tung til at fatte, Bera, og Oprigtighedens Honning flyder stadig fra dine Læber, siden —«

»Naar jeg fik udtrykke mig paa din Maade, Faste, saa vilde jeg sige, at for Mæglerens Fantasi stiller et Kronestykke sig saa stort som Fuldmaanen, medens Ideen ikke er til at øine. Og for Dig er Tanken, Ideen, alt, og Kronestykker, — Du styrtede dem i Sække- og Tøndevis i Havet!«

»Aa, hvor jeg nu kjendte Dig igjen, Bera, den gamle, — hvad vil jeg sige, — den hjertestore, eleverede Bera! — i dette pludselige Skjær . . . Hvad smiler Du af, — jo Du lo . . .«

»Du har et Talent til at plumpe ud fra det, vi snakker om, Faste. Hvorfor har Du nu ikke sat Dig i Forbindelse med Disponent Ek, som er en saa paalidelig Mand og saa interesseret for Byens Bedste, istedetfor den sleipe Mægleren.«

»Hvorfor . . .?«

»Ja, akurat hvorfor? — Der er noget, —

et eller andet, — om Du kanske ikke gjør Dig det saa klart selv —«

»Som jeg sér, mener Du. — Det var jo intet rart ved Tingen, om det ikke var noget, jeg saa bedre end andre. Stjernen véd Du . . .«

»Naa, men den Mægleren er da under alle Omstændigheder ingen Stjerne, ialfald ingen blank. Medens Ek, — Far siger, han er, som der var Glasvinduer i ham.«

»Men jeg har nu Brug for lidt andet end bare en firkantet Forstandighed, som farer med Læsset midt i Gaden og ikke kan bjerge det ind i et Sidesmug, om det kniber.«

»Ja, men et indviklet Hode med mange Udveje, Du . . .«

»Det er mig, Du nu sigter til,« kom det dirrende, — »mig, Du ansér for et saadant vindusløst Hus med alskens Tvilsomheder indover Mørkloftet. Men retskaffen og retskaffen er nu tilfældigvis to . . . Man gaar om med en Spidsborgerretskaffenhed, — eller man er retskaffen i Forhold til sin Idé! Og da bestaar Retskaffenheden i at holde ud, til de andre har faat Syn for den. Forresten, min kjære Bera, véd jeg mig ikke at ha noget uredeligt i Posen.

Og, om Du begreb, for hvilket Spidsborgerbæst, Du nu lægger Dig ud! Denne Ek er den klareste og evnefuldeste og største — Middelmaadighed ikke blot i denne By, men kanske i det hele Land! — Derfor er han da ogsaa alt nu med knap de tredive Aar flydt op til at bli Byens Ordfører og al dens Middelmaadigheds Talsmand. Jeg sér det nok, det er ham, jeg faar til Modstander . . . Jeg sér det, — jeg sér det! . . . Hans eminente Klarhed faar snart ud, at alt mit er Tant og Vaas . . . Men saa er det ogsaa ham, hvis Nakke jeg skal — —. Overhodet, Bera, saa faar Du snarest beslutte, hvor Du vil lægge din Tillid — paa hans Kant eller paa min, — skal ikke vort Venskab ryke! — — Saa Du — saa Du . . .« han laante hende et rasende Blik, — »og din Far beundrer ham?«

»Ja, — og jeg maa sige Dig, jeg ogsaa. Jeg synes endog, han er et høist elskeligt Menneske. Man faar en saa velgjørende Følelse af, at alt der ligger aabent i Solen . . .«

»Han? — Manden i Glashuset! Han . . . Jeg svæ'r Dig til, jeg skal knuse alle Ruderne hos ham, saa Du ikke skal se den »elskelige« for bare Glasskaar! — Og sig mig nu, bekjend

nu, — var det for at tale med Mor eller Sølvi, Du kom hidop idag, eller var det ikke for at faa mig fra Mægleren og over til dette garanterede Sikkerhedslaas af et Menneske?«

»Kjære Faste, husk paa, Du er ikke listig uden uforvarende,« — ærtede hun. »Men det er Mægleren, Du.«

»Nogen maa absolut ha Krogen i Næsen paa mig, mener Du? Men Tak, jeg skal selv styre Skierne i Bakken! . . . Tør Du staa paa med mig og følge mig i Hoppet, Bera?« — kom det pludselig hedt . . . »Hatten sidder saa underlig modig paa Dig, — slig Fart og Flugt —«

»Nys skulde vort Venskab ryke, og nu —«

»Uh, denne ærtende Manér . . . som der ligger noget af denne fordømte stille Harcellas nede fra Byen bag alt det, Du siger! — — Aa nei, Du . . . Aa nei, — Du . . . vær tryg og pas ikke saa evig og altid paa denne »Grændsen«. Naar jeg byr Dig op paa noget stort, skal det absolut straks bli til —. Aa nei. Aa nei, Du, — der gives en anderledes eleveret og berusende Glæde — for høit lagte Sind . . . Den, som gaar fyldt af en Idé, har andet, der brænder ham i Aarerne end Erotik

og Kjærlighedssludder og Dameknask. Tænkte Napoleon eller nogen af de store Mænd paa saadant noget, — før de var færdige og kunde aabne Døren til Balsalen og sige: — »Mine smukke Damer, værsaagod! — Som om en saadan Kars Sind og Hjerte i selve Afgjørelsens Stund kunde flakse om i nogle Haarfletninger!«

»Ja ja,« — brød Bera af, — »kort og godt, jeg vil ikke staa paa Meierne med Dig. Jeg gaar nu ind og venter paa Sølvi.«

»Naada, — gaa da ikke, gaa da ikke, hører Du . . . Men hvad er det? Du har da ikke Taarer i Øinene. Hvad er det? Har jeg sagt noget dumt. Har jeg saaret Dig, — Dig, den allersidste i Verden, jeg vilde bedrøve! — Du begriber da vel, at det er qua Aand og ikke netop saadan qua Kvinde, jeg tyr til Dig med mit?«

»Qua, — Qua? . . . Qua hvad for noget, Du —«

»Jeg forsikrer Dig, Bera,« — føg han op, — »Du er i dine Øieblikke den skjønneste i denne By, næsten lige saa vakker som Mor, naar hun saadan blir rigtig grebet!«

»Tak, Faste, den Kompliment kan jeg nok taale, din Mor er nu opimod de seksti.«

»Jeg siger Dig, det er det, som lyser op indenifra, der fængsler mig saa hos Dig. Jeg tror ikke, der var nogen Moro ved nogen Ting, — Pokker i det! — var Du ikke til . . . . . Ellers saadan, hvad de kalder fruentimmervakker, véd Du nok, Du er —«

»Sølvi, Sølvi,« — raabte Bera pludselig ud gjennem Sprinkelværket. »Her har jeg nu staat og spist Kirsebær mindst en halv Time og ventet paa Dig. Det er, om Du vil komme til os iaften? Konsul Rosenkvist og Francisca har meldt sig. Saa faar Far sit Whistparti —«

»Og saa er Du bange for, at Francisca skal betro Dig sin gamle Kjærlighedshistorie for femte Gang,« — lo Sølvi.

»Forresten blir det bare Valborg og Dina Breder og —«

»Og Doktor Falkenberg og nogle andre unge!« — supplerede Faste.

Sølvi forsvandt som et Glimt indad Gadedøren.

Bera saa forbløffet og uforstaaende paa ham.

»Kjære Bera, Du maa invitere Doktor Falkenberg. Det er noget, jeg inderlig bér Dig om!«

Bera saa ud, som hun ledte op mod Maanen: —

»Ja, hvor Du nu er henne, Faste . . .!«

»Aa Du, om Du vidste, hvor jeg holder af Søster Sølvi, og vilde sørge, om hun blev snydt for sit Livs Eventyr . . . Hun har været saa troende paa denne Verden, og saa tillidsfuld, saa tillidsfuld! Og nu Du . . . Jeg har sét hende græde Blod! . . . Det forstod jeg, Bæstet, først bagefter. Men én, som mangler Gehør, kan naturligvis stoppe en hel Konsert.«

— — »Jeg tror, Du faar Ret i, Faste, at Falkenberg ogsaa kommer,« — hviskede Bera. —

»Og saa venter jeg Dig iaften, Sølvi!« — raabte hun op til Vinduet og hastede ud af Haveporten.

Medens Eftermiddagen sneg sig frem, sad Faste i Skjorteærmerne oppe paa det hede Kvistkammer og udkastede Kalkyler og regnede. Af og til, som han havde afsluttet noget, traadte han frem i det aabne lille Vindu og sang ud en Visestub saa pludselig, at Skjæren fløi bort fra Taget . . . . .

Skyggerne strakte sig længere og længere udover Jorderne, og ved fem, seks Tiden begyndte det at lufte og kjøle helt forfriskende . . .

Der kom Sølvi, pyntet til Selskabet i lys Sommerkjole.

Hun valgte og ledte om i Rosenbedet, vel for at finde en Blomst — en udsøgt en, — at sætte i Beltet — — —

Faste stod i Vinduet med Theaterkikkerten og saa udover Byens spredte Tage og nedover til den af Fartøier fyldte Havn . . .

Det var den By, han skulde erobre . . .

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

— Kvælden sænkede sit blege Skjær mere og mere dæmrende . . . Flaget var forsvundet ved Solnedgang nede ved Toldboden og et og andet strøget ude paa Havnen. Arbeidsfolk drog Veien hjem fra Bradbænken eller Reberbanen med Knytter og Blikspand i Haanden. Den uafladelige Sur i Luften af Bylarmen stilnede af, saa et og andet Raab eller en Hujen hørtes oppe fra Løkkerne.

Det blev sent . . . En udestængt Hund hylte i Gregersens Have. Langt ude mellem Holmerne skimtedes et kulørt Lys, og et Damp-

skib peb og larmede. Fjernt ude fra Grosserer Mørcks Landsted saaes et og andet Blink fra et Fyrværkeri.

Fru Forland havde et Par Gange været oppe ved Vinduet, medens hun laa og ventede paa Sølvis Hjemkomst.

Nu hørte hun hende aabne og lukke Gangdøren. Hun havde ligesom Braahast; men standsede et Øieblik udenfor Sovekammerdøren, før hun varsomt dreiede Haandgrebet om.

Hun kom saa underlig stilfærdig; men styrtede sig med ét ned med Armene om Moderens Hals:

»Jeg er saa glad, — saa glad, Mor!«

»Men, Barn, — aah, Du klemmer mig, vær forsigtig —«

»Ja; men jeg er saa glad, Mor, — jeg har aldrig været saa glad før . . . Jeg tør ikke tude heller . . . Men Mor, Mor, — Mor, Dig er idag en Datter født, — et Menneske, som vil leve, — som aldrig har vidst, det var saa herligt at leve . . . Jeg kunde gaat i Elven imorges, og nu, nu — —«

»Naada, naada, Du stærke Pige, — naar var Du saadan ude af Dig.«

»Jeg er ikke ude af mig, Mor, — jeg er bare saa uvant til at være lykkelig. Det snurrer rent rundt for mig —«

Hun laa og smilte af noget, hun huskede op igjen:

. . . »Han havde alt tat Kortet, da han saa mig gjennem Glasruden ude paa Trappen . . . Nei, han vilde ikke spille Whist . . . Ja, Du maa vide, han kom, mens vi alle var i Haven og —«

»Det bedste er nok, at Du samler Dig lidt; jeg kjender jo, hvor Du skjælver, Barn.«

»Kjære Mor, her er et voksent Menneske, som hverken tuder eller graater, — jeg er bare saa bange for, at jeg skal komme til at sove fra det inat. Jeg kommer til at ligge vaagen og passe paa det, det kjender jeg.«

»Han, — det er vel Doktor Falkenberg det?«

»Ja, ja, ja, Mor! — Og nu skal Du høre om altsammen fra Begyndelsen af:

Bera var i stribet Uldmusselin, saadan hjemlig værtindeklædt. Du véd, hun glemmer aldrig sin Værdighed som eneste Datter, der skal repræsentere Gyllings Hus. — Og gamle snille Francisca optraadte i rød Silke med Sko

og Korsbaand, rent som Smaapige, og dertil med en stivskaftet Skildpaddes Lorgnet nedover Fanget. Valborg og Dina Breder søsterklædte som altid, — to Beter raffineret Sukker, siger Böckmann . . .

Og ingen Tvil om, at Disponent Ek er totalt optat af Bera. Han holder det jo saa fint og korrekt; men alt stemmer nu alligevel . . . Og — og, — ja, Hanna var —, og Tona —

Uf nei, Mor, jeg aarker ikke! . . . For, ser Du, da han afslog Kortet, begyndte han, som han pleier, at pudse Brillerne og holde dem op mod Lyset — saadan skjevt, Du véd, saa man sér mere skarpt gjennem Glassene. Saa jeg skjønte jo straks, at det var mig ude paa Trappen, han paa det Vis tog i Øiesyn aldeles, som jeg skulde sidde Portræt.

Og saa intet mærkende, som jeg lod, saa mere og mere forgal dum rød og lummer om Ørene kjendte jeg, jeg blev, — til jeg var saa heldig at faa krøget mig i Hanna, som skyndte sig ned i Haven, hvor de skulde lege »Tredie-mand i Vinden«. Bera stod for det, hun og Böckmann, og siden kom Ek. Og jeg sprang omkap med Overretssagfører Klem, saa jeg

næsten ikke huskede, hvad jeg gjorde. Jeg véd bare, at, da vi standsede, stod Falkenberg lige foran mig, og at han tog min Arm og vendte sig rask om og gik, — jeg kjendte ordentlig, han drog mig, — indover Havegangene, til vi var henne ved Hjørnelysthuset.

Han kunde først næsten ikke snakke. Men Gud, hvor han var vakker, et Fruentimmer kan aldrig bli saa dybt vakker! . . .

Jeg stod og hørte som i en Drøm paa alt det, han saa sa', — — noget om et friskt klogt Opsyn, saa en Mand kunde bli renvasket i det, — og saa lo vi begge af det uheldige Udtryk . . .

Ja, han sa' saameget, Mor . . . Tilslut spurgte han mig sagte og indtrængende, — jeg har det endnu i Ørene: — »Denne varme, ferme Haand, vil De gi' mig den, Sølvi?«

Om jeg vilde! — —

Ja, da vi saa kom hen til de andre, havde vi nok været forlænge borte, er jeg bange for. Vi havde jo saa uendelig meget at sige hinanden. —

Og før Jul skulde jeg hede Fru Sølvi Falkenberg.«

Hun lagde sig ind til Hovedpuden og gjentog atter og atter stille grundende:

»Mor, Mor, kan Du begribe det —?

Ja, det er sandt,« — reiste hun sig med ét, — »kan Du egentlig begribe det ogsaa? Da jeg gik, slog Bera nede i Haveveien Armene voldsomt om mig og hviskede:

»Ja bli ialfald Du lykkelig!« — Jeg syntes, hun havde Taarer i Øinene . . .«

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

— Og Bera Gylling stod bagefter om Aftenen ved det matte Stjerneskin ved Rækværket paa sin Fars Veranda og saa udover med Hænderne fast sammen . . .

Det var en fugtig Sommernat og Duft af skjulte Resedaer og Roser nede fra Bedene —

Ja, Sølvi var blet lykkelig! —

Og hun selv? . . . vidste, at hvergang Faste kom jublende interesseret for ét eller andet, — saa blev det for hende som en kold Mur, — hun følte, hun svandt hundrede Mile fra ham! . . . Hans Hjerte og Sjæl var fanget der. — —

Han elskede Ideen. En Kvinde var for ham kun et Øiebliks Medglæde i den . . .

For hver Gang spigrede det sig fast i hende, — hun følte, han bandtes ikke erotisk i Dybden af sin Sjæl, — hans Sind laa ikke der. Hans Naturrus var at erobre nye Riger, Lande, Rigdom og at sætte Tanker igang. — — En Kvinde! — ja, saalænge hun gav ham Gjenklang for alt dette! — —

Aa, Gud, hvor han bankede hende i Blodet aligevel . . .

Han stod med andre Maal. Og gav hun ham Sandheden ved en forskjellig Opfatning, følte hun straks som en Frost, hvorledes Baandet løsnede, og at hun maatte smigre sig ind igjen i Kredsen af hans Opmærksomhed og Interesser.

Hun opgjorde sig bleg: — han kan ikke lade sig opholde paa Livsveien af et »Pigebarn«, — han er en af disse ubændige Ærgjerrigheder, som har Kald, og inderst kun elsker sine Idealer. Hans rette Elskede gaar bag Skyerne — —.

IV.

»Du her hos Konditoren, Bera?« — kom Faste styrtende ind fra Gaden. »Jeg saa Dig gjennem Ruden.«

»Vi flytter ned fra Løkken idag,« forklarede hun, — »og saa var der koldt og uhyggeligt hjemme, saa jeg maatte hidind og tø mig op ved en Kop Chokolade.«

»Med din Tilladelse nedlader jeg mig hos Dig.

Jomfru en Kop til mig ogsaa . . . Kommer lige fra Stadskonduktøren, maa Du vide. Jeg leger paa Harpe og snor mig som en Orm om Dagene for at faa ind i Hoderne paa dem, hvilken uberegnelig Fremtid Byen har blinkende lige foran Vinduerne, — alle Betingelser for et større Badested . . . Men, — Troldsnittet i Øinene, Du! — det fødte Sneversyn, der ikke

formaar saameget som at gløtte udover den gamle vante Vei at sende Fartøier ud gjennem Sundgabene og inkassere Fragtveksler . . . Det gjælder om at faa anslaat deres Bypatriotisme, sér Du, at slaa Gnist af Flint, — faa en stor Følelse ind i en liden By! . . . Men naturligvis betviler de allesammen til en Begyndelse Holdbarheden og Paalideligheden af mine Fremstillinger. Det er bare den gamle kjendte Uroskraaken, Faste, som er kommet tilbys igjen!«

»Ventede Du da, at de skulde være saa forstaaende,« — spøgte Bera, — »eller saa villige til at gi sine dyrebare Penge ud paa dit Ord?«

»Nei, Du; men paa hvad jeg uomstødelig viser dem lige for deres Øine! — Der trænges bare et lidet Moloarbeide, og vi har et Badested, som der i sin Art ikke findes Mage til i Europa! Vandet gjennemsigtig glasklart og stille og smult uden en Krusning, fordi Vinden fra de nordlige Høider først daler ned længere ude paa Sjøen . . . Og dertil den herlige, vidtstrakte Langgrund udenfor Tangen, hvor alle vi Byens Gutter er blet indviede og har badet den hede Sommerdag, medens de blanke Døn-

ninger rullede indover Sanden, og hvor der lod sig vade saa langt udover paa den fløielsfine hvide Skrivesand. Og paa den anden Side af Bugten kan der springes ud paa dybt Vand lige fra selve Fjeldet! — Dette er egentlig det eneste skinnende lyse Minde fra mine Guttedage. Og derfor hænger det i — som et Lykke-Ideal, saa at sige, det, jeg har en Trang til at redde over i Virkeligheden. At lade livstrætte, syge, bekymrede Sjæle opleve en saadan magisk Sommerdag derude i Bølgerullet, — jeg vidste ikke noget, jeg hellere vilde byde mine Medmennesker. — Hvad — hvad,« — fór han op, — »synes Du, det er saa barnagtigt, — naivt?«

»Tvertimod, Faste, . . . tvertimod . . .«

»Ja, Du skjønner da, at jeg har andre Argumenter at fægte med?«

»Intet som dette, Faste! — Naar det'slig glipper ud af Dig, hvad Du inderst tænker, saa er jeg saa uendelig med. Lad saa Badested være for det, det er.«

»Hvad er nu dette for Udflugter? En Mand og hans Gjerning kan aldrig skilles! — Men jeg forstaar, — Du vil fra Sagen — som de andre . . . Jeg glemte, at, hvor der er Smaabyherrer, maa der ogsaa være Smaabydamer.«

»Undskyld, at jeg ler af Dig, Faste! Men sæt Dig nu ned igjen i al Ro og underhold Smaabydamen.«

Han drev ivrig op og ned paa Gulvet:

»Her har Sjøen sulket og skvulpet ind imod Strand og Brygge nu i halvhundrede Aar og bare ventet paa den Mand, som skulde skrive Ordet Badested med Stokken i Sanden. Havstrømmen fører indover til os de to store Kurmidler: Manæten og Gytjen. Og Høifjeldsluften suser over Byaasene med Aroma fra de store Naaleskoge. Vi har Skog og Fjeld og Luft og Hav saa vidunderlig samlet. Men, — la' suse, la' suse, — og fremfor alt, la' os være fri for Projektmagere! — Det burde jo ellers være en behagelig Oplysning for dem alle, Du Bera, at de bor ved en mægtig Rigdomskilde, som om der var opdaget Stenkulsleier under Kjælderne deres . . . Og javist har vi en Sjøluft saa kraftig og lunet og varm, at den lar hele Byen gispe Gisp i Gisp! — saa de helst vil lægge sig ned at sove, — frisk og mild og blød kommer den strygende lige ind fra Havet og lader én inhalere sit styrkende Salt i Lungerne.«

»Jeg er bange, Du begynder at faa mig svimmel, Faste. — Er det ikke, som Byen kommer i et helt nyt Skjær for mig.«

»Jeg tænker ofte, Bera, at vi to, — ja akurat vi to, — er Sjæle, som gaar om hernede i Mørket, og saa hænder det, at vi af og til gjenkjender hinanden — saadan i et kort Øiebliks opskydende Lysskjær, som ved et Magnesiumsglimt. Og saa driver vi paa med Blindebukken igjen, — leger Venner!«

Bera rettede sig uvilkaarlig paa Stolen, og der fór som en hastig Angst op i hendes Mine.

. . . »Men Gud, hvor jeg husker Dig op for hver Gang, jeg saadan saa Dig, — med de modige Øine, den klare faste Pande over Brynene og Munden, som altid mener saa helt og greit, at Du egentlig aldrig behøver noget andet Sprog. Det er som Portræter af Dig, jeg har hængende i Transparent for min Erindring . . .«

Det skjælvede lidt ved Beras Læber:

»Ja, i det fortryllende Lys ser Du vel alle, som i Øieblikket forstaar Dig. Det er nu din Natur, det véd jeg saa vel, Faste. — Men, naar de saa tviler?«

»Jeg siger, der er noget hos Dig, Bera, noget, som skraber prosaisk i Bunden, — jeg møder det hver Gang, — en Feil! —. Det hænger sammen med, at Du kan faa Fregner i dit vakkre Ansigt.«

»Jeg skal ikke bli fornærmet paa Dig, Faste. Men,« — smilte hun, — »synes Du for Eksempel, at den Kompliment der var —? — Men, hvad siger Du,« — hun rakte ham sin Haand, — »om vi fremdeles holder ved vort gamle Venskab.«

»Venner? . . . Naa ja, undskyld mig, Bera! Jeg er som Oksen, der altid styrter mod Staaltraadgjerdet, fordi jeg aldrig sér det!«

Han greb hidsig Hatten . . .

»Og der,« — nikkede han i Døren, — »har Du saamæn Kristine Torp stilende hidop med hele Sækken fuld af Bysnak og Skvalder, — og naturligvis i Haab om at faa aflæsset det i et lidet Formiddags-Kraakething af Veninder her i Konditoriet.

God Dag, Frøken Torp,« — lød det med en flygtig Hilsen, som Faste skjød forbi hende nedad Trappen.

— »Nei Du, Bera, der mistænker saamæn ingen Dig for, at Du skulde ville ophøie For-

holdet til din Ven og Protegée, Faste, til noget mere,« hviskede Stine fortrolig, som hun satte sig.

»Nei, nei, Du, og der tænker jo Folk noksaa rigtig, Kristine.«

»Men, hvad de siger om Dig, Du, det er, at Du leger med ham, som Katten med Musen.«

»Saa —«

»Aa, anstil Dig ikke saa fremmed. Ingen ser bedre end Du, at din Ven, Geniet, er en Raring, som han gaar der og snakker sig væk fortabt i alle sine hundrede Ideer og stryger og stryger væk Haaret og himler med Øinene. Jeg skulde sagt, de var saa troskyldige som et Barns, der skal ha Melkepap, Du, om jeg ikke akurat igaar havde sét, hvor ondskabsfulde og giftige, de kunde bli, naar nogen tillader sig at sige hans Høihed imod. Det var til min Broder, Johan det, da han fandt, at hans Plan om Badehotellet med de seks hundrede Værelser var noget for svimlende for vor lille By.«

»Men, var det nu ellers seks hundrede, Du?« kastede Bera sagtmodig ind.

»Naa ja, det var ialfald i hundredevis —«

»Faste sa mig, saavidt jeg husker, at hans

Plan til Hotellet rummede et hundrede og tyve Værelser; men at Martens høist vil ha otteti.«

. . . »Der skal være Taarn, — Udsigtstaarn,« — drev Stine paa, — »og Tag til at spadsere paa som i Syden! Og, — ja, det har jeg jo egentlig ikke Lov til at sige; men Johan fortalte, at Blankenberg gaar aldeles fortvilet om Dagene i Anledning af dette moderne Hotelprojekt. Blankenbergs Hotel vilde lide forfærdelig ved det. Der er jo ogsaa gammeldags Stel i alle Maader. Og, tar først Martens Part i det, saa blir Blankenberg desværre nok adskillig blanket, mente Johan . . .«

— »Det er om Faste Forland, I snakker?« — lød gamle Skibsreder Torbensens joviale Stemme, som han traadte ind af Døren, — han skulde ha et Glas Portvin paa Disken. — »Høstkoldt — raat . . . Jo, nu vil han ha Byens Vandværk udstrakt helt nedover til Tangen. Det skal forsyne det ganske Distrikt. Og Folket skal herefter gaa i Svømmebukser, — og ovenikjøbet med Udsigt til at blive elektrisk belyste, mine Damer . . .« Han gløttede fornøiet paa dem.

Bera knyttede Boaen . . . »Nu tænker jeg, Flyttelæsset er kommet, saa maa jeg

skynde mig. Farvel, Kristine,« — sa hun hilsende og gik,

Derude holdt nu Høsten sit Indtog under guldklar Himmel og Løvet faldende gult oppe i Byaasen og med Barfrost og Isklakker i Gaderne endnu fra Natten . . . — — — —

— Det var under Følelsen af den gamle Spidsrodvandring til Middags, at Faste i Formiddags havde en vis Fristelse til at gaa Baggaderne. Der var saagodtsom ikke et Hus, hvor han ikke kjendte Hjemmet indvendig og helt intimt fra de Dage, da han gik med Spiselisten og stod og ømmede sig foran Døren, om han helst skulde snige sig rundt og ind Kjøkkenveien . . .

Det var dette evige egne Blik fra Sønner og Døttre, nu Herrer og Damer, i hvis Hjem han havde spist Lørdags Sild og Pandekage eller Ludefisk hver fjortende Dag eller Erter og Flesk om Thorsdagene. Og saa Søndagsstegen og Puddingen! . . . Galt, naar han kom for sent, og genert, naar han kom for tidlig, saa han stod og ventede, hvor ingen saa ham, til Klokken slog. — Og saa forlegne Svar og keitet Opførsel! — utryg paa Virkningen af sine Ord og altid mistænksom . . .

Han havde efter sin Hjemkomst mødt dem saagodtsom alle igjen, — og alle havde de havt det egne gjemte Smil eller Blik i Hilsenen . . .

Han syntes at være født og baaret til at trakkes paa, — være Byens beklagede og ynkede Nar —

Eller —

Faste vendte sig braat og strøg med rask Fart opad Hovedgaden til Banken —

— dens Fører og første Mand, som begyndte i en luvslidt Frakke og endte med at gjøre Byen til en Storstad!

Naalestik . . .?

. . . Onkel Joel laa der som et Skjær eller Forbjerg, som det vilde koste haardt at fare forbi. Han vilde antagelig lægge hele sin Autoritet og Tyngde paa at faa kvalt det ned altsammen!

. . . Tørhænde skulde han aligevel faa et og andet tillivs at fordøie idag! . . .

Faste bankede hastig paa Døren til Bankens Indrekontor og traadte ind uden at oppebie Svar.

Onkel Joel sad bøiet med Lænestolen rykket helt ind til Ovnsskjærmen og hentede

sig igjen fra et netop overstaat Anfald af Astmaen og Hosten.

»Uheldigt, at jeg skulde komme netop, som Du har at stride med disse Plagerne, Onkel!« — undskyldte Faste. »Mor siger, Du engang skulde bestemme Dig til at gaa til Doktoren med det. Saadant kan tilslut sætte sig til noget galt.«

»Siger din Mor . . .?«

Onkel Joel rystede traurig paa Hodet:

»Min Erfaring er, at, leverer jeg først Uret til Urmageren, saa —«. Han higstede og drog efter Pusten.

. . . »Og, faar én først Doktoren, saa kommer Præsten i Hælene paa ham. Det eneste probate Middel er at være stærk, og det er jeg! — — Jo, nu er det over . . . Det er det samme Middel, som det imod Fattigdom — at være rig. Jo, jo, — det er over, helt over . . . De Pebermyntedraaberne, — saalænge én kan hjelpe sig med et saa enkelt Middel, er man ikke saa dybt paa Knæerne, min Hr. Faste! . . . Den raakolde Høstluften . . . Høh, — saa . . .!«

Han gik og rettede og ledede sig over Gulvet.

»Det synes, som det er den Art Bygværker, som hædres med Navnet Luftkasteller, Du specielt slaar Dig paa efter din Architekt-Eksamen!« — udbrast han.

»Forskjellige Øine, Onkel . . .«

»Jeg vidste jo nok, det maatte resultere i et eller andet underligt . . . Forsyne et forskruet Menneske ogsaa med Kundskaber til at dreie Skruen!«

»Jeg har altid syntes, Du havde en Pokkers Evne til at udtrykke Dig fyndigt, Onkel. Jeg skulde havt Lyst til engang at høre Dig kverke nogen i en Generalforsamling.«

»Og jeg siger« — Stemmen gneldrede nu af Kraft, — »Byg, — byg til Himmels for mig, men kom blot ikke og bring Forvirring i Byen! Her indfinder de sig, den ene efter den anden af Smaafolkene ude paa Stranden og Tangen og vil vide, om Grunden, de bor paa, kanske kan gjøre dem til Krøsuser?«

»Ja, Onkel, det sér desværre virkelig ud, som Du alt har ventet forlænge med at sikkre Dig de Tomter dernede, som Du kunde faat for en Slik.«

»Hvad — hvad siger Du. — Jeg?« —

»Aa, det véd jo hele Byen det, at Du mener at testamentere alt, hvad Du efterlader, til en eller anden Indretning eller Stiftelse.«

»Saa, det véd hele Byen?«

»Ja, hvad ellers? — Eller har det ikke været saa, at, naar Du var lidt stram paa Renten og kanske lidt forsigtig med Skillingen, saa er Snakket altid mødt med, at det til syvende og sidst dog kun var af Iver for din Fødebys Bedste!«

»Naa, — det maa jeg sige. Du er saamæn en Forvandlingens Tryllekunstner! . . . Staar jeg ikke med ét her som den, der har hele Byen til Kreditor. Jeg burde helst straks gaa ud i Banken og overføre paa Stadens Folio alt, hvad jeg eier!« — skreg Onkel Joel.

»Det er ialfald i Glansen af den Tro, Du har levet, Onkel.«

»Tør jeg bede Dig holde Dig til dine egne Kasteller og la' være at bygge Luft-Stiftelser ogsaa for mig!«

»Nuvel, Onkel Joel, — det hele er, saa at sige, en Tro's- eller Omvendelsessag. Man skal omvendes til at tænke Storstad.«

»Jah, — jah — jah,« — jattede Onkel Joel frydefuld efter. »Omvendelsessag . . . Og

hvad saa mere — for at komme til Enden paa det . . . Saa staar Badestedet der færdigt?«

»Jaha, naar hele Byen har faat Tro paa det, saa staar det der, Onkel!«

»Gratulerer . . . Gratulerer . . . Jeg har alt nok, — faat alle fornødne Oplysninger . . . Hils din stakkels Mor fra mig.«

»Da kan jeg sige Dig, Onkel, at her alt er vakt adskillig Stemning for Sagen. Du nævnte selv Smaafolkene ude paa Forstranden og Tangen. Hvormange halve og Kvart-Aktier tror Du ikke, jeg skal faa der? Og, naar saa hele Rækken af Fartøier kommer hjem med Kapteiner og Styrmænd, som alle bor her med Trangheden om sig. Mener Du, de skulde være saa uvillige til at lade sig overbevise om, at deres Bosteder og Tomter kan stige anderledes høit i Pris? Eller tror Du kanske, Huseierne, Gade efter Gade opover Byen, — skulde de være saa rent utilgjængelige for den Tanke, at deres By i et saadant større Badeanlæg faar, — hvad der aldrig nogensinde gjennem Tiderne har timets den før, — en Dør paa Glyt ud til en større Fremtid med udvidede Næringskilder og Chancer for ny Vækst og Driftighed? — Og hele Omegnen! . . . skulde den ha saa-

meget imod at forsyne en større By?« glødede Faste.

»Jah, jah, jah,« — higstede Onkel Joel, — »netop saa, — ret saa, — videre og videre . . . Saadan præker man sit Luftslot iveiret, helt til der spørges om — Penge! — — Ja — javist, — man gir Koen grønne Briller, saa slipper man at gi den Hø . . . Det kommer blot an paa at faa sat sine Briller paa Byens Næse!«

»Men det er netop Penge, jeg mener, her skal komme, Onkel. Tror Folk paa Chancen, saa vil de ogsaa vove lidt paa den.«

»Ja, ja, ja, — ret saa, — vove —«

»Paa Fremtidsværdien —«

»Aah — haah — ja,« — stønnede Onkel Joel, — »vidste jeg ikke, han finder Ordet — Fremtidsværdien!« —

»Naar man har Valget mellem Nul eller Guld, Onkel, saa række de fleste Haanden ud.«

»Og saa tar saadan en svulmende Talens Mester, som Du, sig fore at faa sat i Hodet paa dem, at det er Guld, de sér, ja. Hvad de virkelig faar i Haanden, vil jeg ikke nævne.«

»Besynderligt . . . Underligt . . . at se Dig sidde slig i Dødvandet, Onkel, og andøve

mod Tiden. Du gik saamæn ikke saadan, da Du var ung og spekulerede paa Stillehavet og Kalifornien. Hvad Onkel! — nu er Du klein. Men, mon det ikke kunde sætte Liv i Dig at ta et ordentligt Varp endnu engang! — et, som tilmed kanske kunde fordoble din Formue? . . . Det er bare at gjøre sig ung igjen, gribe Tanken og bli Far for den . . . Jeg skulde tro, det vilde være et anderledes levende Monument, Du der satte Dig, end saadan at oprette en »Stiftelse!« — Du er storbygget, Onkel. Og her har Du siddet som en stor Fugl i et lidet Bur og regnet og divideret, saa Du næsten har glemt, at Du engang brugte Vingerne. End at være med paa at skabe en Storby, Onkel! — store Huse for alle de smaa, — og Mennesker i dem, som tænker anderledes vidt ud end bare til nærmeste Skjær!«

»Du blaaser sandelig Sæbeboblen op, saa det er en sand Underholdning at se i den. Men, naar den springer, — naar den springer, — naar den springer . . .« gjentog han indædt.

»Ja, Ideen ligger der. Men det er den, som først véd at gribe den, der seirer. Bagefter gnider de andre Øinene! Jeg behøver ikke at ramse op for Dig alle de Fordele, vi sidder

inde med, — jeg mener, alt, hvad Lægerne nu har — og det paa Tryk! — maattet indrømme, vi eier fortrinsvis af Betingelser i selve Steds- og Strandforholdene. — Men, hvad jeg vilde, Du, Onkel, skulde se fremfor de andre, det er vor Havns eksellente Beliggenhed, saa at sige, lige i Turistruten! Det gjælder kun om at faa Badebugten sikkret ved en Molo, og Sagen taget i Haand og organiseret af et tilstrækkeligt pengemægtigt Aktieselskab —«

»Aktieselskab ja, det kan man gjøre paa en Fyrstikke nutildags!« skjød Onkel Joel hidsig ind.

. . . »Og Byen vil staa der, som med aabne Arme til at modtage en hel ny Fremtid . . . Og det var noget saadant, jeg tænkte mig, en Kraft, som Du, Onkel, kunde ha sin Fristelse til at sætte sig i Spidsen for, efterladende Byen sit Navn paa Værket!«

»Jeg Gründer! . . . Fa'r for Værket? — Sig lige saa godt for, at den ganske Stad tar sig Vand over Hodet . . . Gud bevare mig!«

»Denne Mammons-Djævelen!« — røg Faste op. »Ingen Tvil om, at den Sort jordbundne Sjæle har sin Attraktion ned til de lavere Stoffe!«

»Hvad, — hvad?« — Onkel Joel lyttede med begge Øren —

»Jorden er et Bur, hvorfra kun de frigjorte Elementer stiger op; det er Hemmeligheden . . . Du slipper aldrig fra Pengene dine; de er den Ankertyngde, der holder fast nede i Grunden!« . . .

»Jeg tror, saa min sandten, at det er Læg-prædikant, Du skulde været, — det er en god Vei!« . . . forsikkrede Onkel Joel, idet Faste strøg ud af Døren. —

V.

Faste sad trangt oppe paa sit lave Kvistværelse, medens Ovnen durede og Høstregnet skyllede nedad den lille Vindusrude.

Det var, saavidt han kunde komme frem for det uforholdsmæssig store Arbeidsbord. I Krogene, bag Sengen, opreist paa Komoden og i Snorer paa Væggene hang, stod og laa svære hvide Cartons og Papirruller indebærende en Vidtløftighed af Udkast, Tegninger, Rids og Overslag til det projekterede Badeforetagende.

Han sad ved Tegnebordet, fra det blev lyst om Morgenen til langt udover Aftenen, da Ridsefjæren førtes ved Petroleumslampen.

Det gjaldt at faa Planen anskuelig og præcis i Tegninger med Kalkyler og Beregninger . . .

Nu strøg han ned i Stuen med et Udkast i Haanden —:

»Her, Mor, her, Sølvi, — skal I se Badehotellet i dets endelige Skikkelse!«

»Ja — nei, Mor, saa faar vi snakke sammen siden,« — udbrast Sølvi utaalmodig og forlod Stuen.

»Agnete, Du,« forklarede Fru Forland traurig . . . »Kaste væk sit unge, unge Liv!«

»Ja Pigebarnet skriver jo ikke om andet end om Ost og Prost og Smør og Stabur og om, at hun der har sin Gjerning. Men, hør nu, Mor! — om Agnete bare vilde vente et Aar eller to, til jeg fik mit Foretagende gjennemført? . . . Skriv, telegrafer til hende, — lad Elektriciteten slaa ned i Provsten! Hun er da ikke rent ud indtat hos Trolden i Osteberget . . .«

»Ja neimæn, om jeg véd Du, hvad Dag hun gir ham sit Ja,« lød det fortvilet. — »Men vi tør nok ikke blande os ind i dette, Gutten min. Alt er jo saa usikkert . . .« Hun tog sig til Hodet.

»Usikkert? . . . Med mit naturligvis! Er det ikke saa, I tænker . . . Nederlag igjen! . . . Og saa Verden ventende som et oprørt Hav omkring Huset . . .«

»Aa nei, Gutten min, Falkenberg mener, at der er intet urimeligt eller umuligt i selve Tanken. Men Vanskeligheden er at faa reist Stemning for den — Pengene!«

»Nuvel, Mor. Forlad Dig paa den Kraft, som ligger i selve en slaaende rigtig og helt igjennem klart udført Tanke! Der er Sandhedens Dynamit i en saadan. Den seirer og sprænger sig selv sin Vei . . . Og tro mig, mangen én, som nu spankulerer nede i Gaden, snur og vender allerede paa min Idé og spekulerer paa, om der dog ikke skulde være Guld i den . . . . . Forresten, Mor, saa tænker jeg nu paa at øge Hotellet med to Sidefløie.«

»Øge, ja!« — sukkede Fru Forland. »Det blir saa ængstelig stort for Dig, Faste!«

»Se her, Mor, paa Tegningen . . . Denne Fløi vender ud til Baggaden, forstaar Du. Saa vinder vi hele Udsigten indover mod Lien med Landstederne og Aasbrynet bagom. Det blir et helt nyt Indtag af Skogindtryk. Men Baggaden maa naturligvis raseres, — alle de gamle Rønner væk, — totalt væk! . . . Er det ikke en brillant Idé? — Hvad siger Du, Mor?«

»Ja, hvad skal en stakkars Kone som jeg gjøre, sige eller mene! . . .« udbrast hun ude

af sig. — »Her har jeg Ditlef, og der har jeg to Døttre, som skal giftes hver sin Vei, — og her har jeg Dig med en hel Lavine af Byggetegninger og Planer! — Og her gaar jeg selv med Krykke saa krum, at jeg ikke kan se op til Loftet . . . Og da er det ikke saa rart enda, om jeg af og til svimler,« — lo hun haardt, — »som en anden jaget Fugl under Tagskjægget. Jeg tænker undertiden paa, at jeg egentlig ikke har andet at gjøre end læse mit Fadervor og prøve at lægge mig til at sove fra det altsammen! . . . Og hvad forstaar jeg af dine Planer og Vidtløftigheder, Faste? — andet end, at jeg holder fast i min Gut, hvordan det saa end gaar! Slige Kjærringer er dømt til det, Gud véd af hvad eller hvem. Men fast sidder de i det . . .«

»Men Mor, Mor! — kjære velsignede Mor!«

»Aa, en Mor! . . . hun kan engang bli fortvilet, hun ogsaa. — Aa, min stakkars, stakkars Agnete,« — brød det vildt ud. »Om de sa', hun var dræbt og laa i Jorden —. Men dette! — Den stolte vakkre, unge Pigen! . . . Jeg gjør Oprør —. Jeg gjør Oprør. — Ja, jeg gjør Oprør,« — gjentog hun lavere og lavere hviskende.

Faste skrævede et Par Gange hastig over Gulvet . . .

»Hør her, Mor! — Fik hun saavist det Indtryk fra Dig og Sølvi, at her er Chance for mit Foretagende, saa lar' hun sig aldrig i Evighed smi'e til en Ligkiste. Eller vil Du hellere, jeg skal skrive? Du kan tro, jeg skal faa det til at blinke i Øinene paa hende —«

Fru Forland saa hjælpeløs paa ham og ludede sig derpaa betænkt over Krykkestaven . . .

»Ja—a,« — udstødte hun, — »der kunde vist frelses meget her i Verden, bare vi eiede Evnen til at tro. — Hvorfor skulde Gud i sin Visdom ha' nedlagt disse Tanker hos Dig, om det ikke var for, at Du skulde ta dem op i din Tro og din Gjerning og føre dem frem til Virkelighed? . . . Troen, — Troen, Faste! . . .« hun rystede paa Hodet. »Jeg kan sige, jeg tror for Ditlef, at han skal naa alt det, som mangler ham her, i et næste Fuldkommenhedens Liv. Og jeg tror for mig selv, at jeg engang skal staa opret. Under min haarde Sygdom ifjor drømte jeg en Nat, at jeg stod i en fremmed By og sang i Kirken og fyldte Rummet med min Ungdoms klare, store Stemme, medens Ditlef

med Taktstokken anførte et mægtigt Sangkor fra Galleriet oppe under Hvælvet . . . Men for Dig, Gutten min, har jeg aldrig drømt saadan forunderlig langt hen . . . Jeg tog bare som et Varsel, da Du engang som Barn sad nede i Kirsebærtræet i Haven og raabte: Mor, — det er mig, som blomstrer! — — Og kanske det er derfor, at jeg aldrig tør, — tør . . . Enda jeg paa det sidste saa ofte kan sidde og tænke mig hen i Udsigten fra Vinduerne i dit ny Hotel — udover Holmerne og Skjærene i Sommeraftenen, medens Solen ligger synkende derude i Havet . . .«

»Naada, Mor! siger Du ikke selv, at jeg skal blomstre, — og neimæn, om Du tar feil, det føler jeg . . . Hør nu, Mor, for det første om Agnete, saa er den Provsten jo ikke nogen saa forførende Havmand, at han snapper hende, før vi faar Suk for os her. — Og jeg skal skrive, kan Du tro, endnu i denne Dag et Brev, som skal muntre og varme hende, — vise hende et lidet Speil ja, — af hende selv, hvordan hun om bare to Aar vil sidde som aflægs Provstefrue hos Ostetrolden og stirre forstenet paa alt det, som nyt og fremtidsbærende er i Verden! — Jeg skal vise hende, pege paa, hvorledes hendes

Vei til den Brudeskammelen er belagt med Troldspyt, — det blir hendes Brudeslør . . . Aa jeg skal —«

»Bland Dig ikke i dette, siger jeg Dig, Faste. — Du maa ikke. Jeg tør det ikke —«

»Aa, Mor, jeg siger Dig, den Havmand er ikke farlig! — Og som om Du ikke har andet at tænke paa, — det sikkre og visse, som nu ligger fore, — at Sølvi skal gifte sig til Jul med en prægtig Doktor, — en drivende klog Fyr! — om han just ikke er min Mand, eller skabt til at se en Sag saadan i det store. Han er af disse trygge, forsigtige Lidt-efter-lidt-Menneskene, som handler i Detail og bygger fra smaat, — saa kommer nok Taarnet tilsidst, saa sikkert som Nathuen paa Hodet!«

Han opnaade, at Moderen drog paa Smilet . . .

»Og efter hans Mening,« fortsatte Faste, — »skulde jeg begynde med én Badebalj for Voksne og én for Børn! — Det har sin Grund, siger jeg Dig, — der gives fra Fødselen af slagne Grossererhoder, som slagne Detaillehoder, — Hoder, som er lagt for at se en gros og Hoder, som ser i smaat, — og skarpt, om Du vil . . . Ansættes et Grossererhode i en Detailleforret-

ning, gaar den fallit, og ansættes Detaillehodet i Grossererforretning, gaar den ogsaa fallit, — Zela! . . . Men derfor, Mutter, kan min Søster Sølvi gifte sig med en Detaillist i al Hæder og Ære. For dygtig Doktor er han, — sikkert aldeles modern i sit Fag. Og Sølvi, hun blir nok Direktøren hun! . . . En pen liden Doktorbolig, Du, — jeg har set ud Pladsen nede i Badeanlægget — med en koselig Have afgjemt for sig selv, og Sølvi gaaende der og saa og høste . . . Hvad siger Du? — Skygge og Hygge, Blomster og Grønt, — alle Bedene løbende med ildrøde Geranier, Du, — vi trænger Farver, stærke Farver her i Landet, — saa det gnistrer! — Og saa Du siddende dernede i Solskinnet og kurere paa Gigten.«

»Du mener, at gjøre mig til Reklame for Badestedet, — kunde Du det saavist, Gutten min . . .« Fru Forland blev pludselig opmærksom . . . »Hvad er det, — er det ikke nogen, som roper derude . . .«

»Naturligvis Sølvi, som tar imod sin Doktor,« — forklarede Faste, — »hun gaar der saa brutalt forelsket. — Jeg hørte Kjøretøiet standse.«

Fru Forland blev staaende og lytte med Haanden mod Hjertet; — hun havde opfanget en Stemme . . .

Faste fór med ét ud af Døren — — —

. . . Støi, Larm, — Ditlefs halvkvalte Raab, — gjensidige Spørgsmaal og Svar . . .

Og ind kom Faste med Søsteren Agnete høit baaret paa Armen:

»Her, Mor! . . .«

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

— »Nej Gudskelov, — Gudskelov,« — lød det atter og atter, som Agnete sad derinde i Sovekammeret og udgjød sit Hjerte for Moderen . . .

»Jeg har reist siden igaar Formiddag, Skydsskifte efter Skydsskifte, og for hvert følt mig en Mil og igjen en Mil længere borte fra det. — Og aldrig, Mor, har jeg tænkt eller tro't, Verden var saa vakker og herlig at leve i som, da jeg sad i den haarde Skydskarjol og ligesom rullede paa deiligste Fjedre ind i en ny Tilværelse — —

. . . Sov nogle Timer paa Klefstad, — og imorges kjørte jeg en Timestid i fuld rød Sol, før Taageregnet begyndte . . .

Det var jo det, at jeg var fri, — kjørte fra det! Jeg vidste ikke, hvor tungt, dette har knuget mig nu i over et helt Aar . . .

. . . Han var jo saa hensynsfuld, saa selvforglemmende god, — Penge og Verdslighed var aldrig hans Sag, — saa rent ud til at høiagte . . . Og saa, Mor! — vidste jeg jo, hvor svært I havde det herhjemme . . .« lød det lavt.

. . . »Det kom alt saadan umærkelig, lidt efter lidt, medens han hjelpeløs lod mig forstaa, hvorledes den store forliggende Præstegaard og alle hans forsømte verdslige Affærer trængte en ordnende Haand . . .

— Og saadan gik det hele det første Aar. Jeg interesserede mig baade for Pengeaffærerne og Præstegaarden og følte mig nok saa smigret ved min Stilling som den, der styrede uindskrænket med alt, som om jeg kunde været selve Provstinden . . .

Men saa kom der et Brev fra ham, som han bad mig læse paa mit Værelse. Det var saa fint, vemodig klagende, uden Spor af nogen Hensigt under —. Det gav mig knap en Anelse . . .

Og saa en Maanedstid efter nok et . . .

Og saa nok et, som helt aabnede mine Øine . . .

Han skyldte sin afdøde Hustru evig Taknemmelighed; — men det, han maatte kalde »betaget Kjærlighed«, var ikke faldet i hans Lod, før han nu følte sig saa dybt og inderlig grebet . . .

Han erkjendte, det kunde være en Alderdoms Svaghed. Men hans Livs Lykke berode nu helt paa at vide og se mig syslende og svævende om i Huset . . .

. . . Den gamle Mand havde kjæmpet og stridt. Han var for ærlig til at ville have mig som Datter. Og uden mig følte han, han vilde faa en kold og tung Alderdom!

. . . Han bad kun for de Par stakkars Aar, han havde igjen, — om lidt af den underlige usigelige Lykke, hans Ungdom og Manddom aldrig havde vidst af. —

Og jeg forstod ham jo og syntes dybt Synd i ham. Herregud, Mor, naar man, som jeg, vidste lidt om, hvad Kjærlighed var, og, hvad det vil sige at skuffes! — Ja, det er jo hændt mig, Mor . . . saa stillede det sig ikke saa rent utænkeligt udenfor alt Land, om den gamle og jeg, — som begge var lige fattige, —

kanske slog vore Pjalter og Levninger sammen og prøvede at gjøre noget ud af Livet med det blege Solskin, vi kunde præstere. Han trængte jo mig saa haardt, og jeg kunde paa mit Vis søge en Lykke i min Gjerning der . . .

Det var egentlig kun en Tanke, som i bittre Stunder dæmrede i Baggrunden hos mig, — ikke noget opgjort klart . . .

Men derfor saa — faldt Afslaget ikke saa helt sikkert og fuldt afgjørende, at der ikke kom til at glippe som et Haab igjennem for ham —

Derved opnaade jeg Betænkningstid til et næste Aar, — og kunde vort gode kjære Forhold opretholdes som før . . .

. . . Det er saa underlig, Mor, naar man føler, man er blet rent ud som Solen i et bra og prægtigt Menneskes Øine, — saa hans hele Sjæl ligesom vender sig efter overalt, hvor én gaar . . . naar en hvid Krave om Halsen kan gjøre ham lykkelig, — og man sér, han fryder sig, naar én sidder ved Sybordet, eller forstaar, han sidder med Taarer i Øinene og lytter til éns Stemme, saa kan man jo ikke andet end bli berørt af det!

Og saa var det, som jeg kanske dog kunde vænne mig til den Tanke, at bli en Hustru og hjælpende Haand for denne saa værdige Mand. Og jeg begyndte at forberede Eder i Brevene hjem.

Livet som Præstefrue deroppe med alle de mangfoldige Gjøremaal blev mig en stedse stærkere optagende Illusion. Jeg gik med fuld Hede ind i det altsammen. Og Provsten saa til lykkelig og forstaaende.

Saa forløb Sommeren, og saa gik Høsten. Jeg véd ikke, hvorledes det kan ha været. Men jeg tænkte mig aldrig Provsten paa andet Vis end saadan lykkelig og fornøiet seende til . . .

Det var som en stille Aftale mellem os, at Spørgsmaalet først skulde optages til Høsten med November, naar mit Aars Betænkningstid var løbet ud. — Men Meningen, at jeg da vilde gi' ham mit Ja, laa ligesom i Luften.

Jeg véd ikke, hvad jeg kan ha tænkt eller følt i Tiden udover, eftersom det afgjørende nærmede sig; men min Trang og Tilflugt blev bare hver Dag ivrigere at skrive og beskrive alt i Brevene hjemover, — saa I kunde og

maatte indse, at her var Tale om alt andet end at sælge sig for en Præstegaard! Jeg vilde, I skulde forstaa min Lykke, at den var virkelig . . . Og, naar jeg havde forklaret det i ét Brev, syntes jeg altid, der ligesom manglede noget, — at der var noget mere, I maatte vide, og at I aldrig kunde bli forberedt nok . . .

Og saa randt Morgenen op, da jeg skulde sætte en Asters i Provstens Vandglas.

Jeg kom fra Haven og saa ham sidde ventende inde i Studereværelset og tørre Panden.

Vandglasset stod paa Bordet, og Astersen havde jeg i Haanden. Men som han reiste sig i Kontorstolen og smilte, saa jeg de store defekte Tandstubber, — og, — det var som Hjertet standsede i mig . . . Jeg véd blot, jeg kastede Astersen med et Skrig og løb op paa mit Værelse.

— Jeg husker ikke andet end, at Anne hjalp mig at pakke Kufferten og lovede at sende mig Resten, — og at jeg en Timestid efter sad i Giggen med Brunen for og Gaardsgutten Ole til at kjøre mig de tre, fire første Skifter. — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

— Faste kom Gang paa Gang ned fra Arbeidet om Eftermiddagen og slængte af sig sine Betragtninger . . .

»Snurrigt — Mærkeligt . . . Det maa jo altsaa virkelig være saa, at slig en Kjærlighed kan ødelægge, — slaa ihjel et Menneske som en Flue! . . . Det var da som Pokker — faa et helt Liv, en hel Fremtid øde og tom for bare . . . Saadant noget virkelig indgaaende i Livets sunde Regelmæssighed? . . .«

Der var sat noget igang hos ham . . . Og atter og atter faldt han hen i Funderinger ovenpaa . . .

. . . Som nu han selv og Bera, — at det for Eksempel med engang skulde kunne falde slig i Baglaas, at han fik sin hele Fremtid stængt, — tom, — vendt som en Bøtte, med alt, hvad han skulde udrette . . . Navn, Ære, — og alting! . . . bare fordi hun finder paa at være trodsig, — ikke vil, — siger nei?

Du Faste, — spurgte han sig selv pludselig. End om hun faldt paa at gifte sig med nogen anden? . . .

Det gjør hun i al Evighed ikke!

Bli Forræder . . .?

Han maatte gjentagende stirre ind i dette . . .

Bera . . . han smilte og rystede paa Hodet. Der staar skrevet paa hendes Pande, at hun elsker Aand. Hun skinner som et hvidt Bjerg over dem allesammen . . .

VI.

»Bera Gylling, — Bera Gylling . . .« hørte Bera pludselig bag sig, som hun kom ud fra Søstrene Evensen i Kirkeristen, — »gak ikke saa travlt optaget af, hvormed Du skal klæde Dig . . . Jeg siger Dig, idag smelder det første Skud af den ny Tid over din Fødeby. Det er, som jeg har sendt en Hagelladning op i et gammelt Kraakerede, — nu flyr de iveiret . . . Naa ja,« — han drog Avisen op af Lommen og læste:

»»Der er i disse Dage paa Hr. Forlands Initiativ sammentraadt en Komité — væsentlig af Tomteeiere paa Forstranden og Tangen, — for at overveie den praktiske Mulighed for Anlæg af et Badested i større Stil. Det er en Plan, om hvis Udførbarhed der vistnok vil herske forskjellige Meninger; men som ialfald nu er saa-

vidt fremført, at den tør taale Diskussion. Og antagelig vil den faa sin alsidige Udredning fra Hr. Forlands Side i det Møde, som er berammet til at afholdes i Byens Klublokale imorgen Aften.««

»Kapteiner og Styrmænd, som har været ude tilsjøs, har ikke fulgt med, sér Du, saa for dem maa Sagen tages op fra Grunden af. Og kjede maa jeg heller ikke. Og parat til at møde Indvendinger maa jeg være . . .

At staa saadan med alle Hoderne lige foran og under sig! — Jeg prøvede det for en fjorten Dage siden nede i Skolehuset paa Tangen for Smaafolkene der, — det var lidt af en Rus, hvori alle Evner var saa forunderlig oppe . . . At staa slig og skyde ud Tanken og lade Ordet synge som Lyden af en Buesnor! . . . Jeg har ligget i flere Timer inat og holdt Talen, hvorom alt skal grupperes . . . Og kommer formodentlig til at præke videre inat ogsaa . . .

Men mærkelig er det at kjende, at her er kommet noget som Stemning og Bør i Seilene —

Og nu, Du, hilser de — Bøckmann, Anton Rist og Simonsen — langt inde fra sine Frakker og Tuluper. Ja lige til gamle Salvesen, saa

vinker han faderlig venlig med Haanden og gratulerer med Avisen idag! Og saa kommer det lige efter forhippet interesseret: Ikke hørt noget enda fra Gamlingen? — Onkel Joel? . . . Og saa bekymret: Det var paa den høie Tid, at Doktoren endelig fik ham til Syden for denne slemme Bronchiten . . . Og Deres Mor har heller ikke hørt noget? . . .

Det er og blir nu det mærkværdigste aligevel, om Onkel Joel har spyttet mere eller mindre. Havde jeg kunnet sætte Spyttebakken paa Torvet saa!«

Bera lo.

»Og Johannes Bøckmann, min gamle specielle Uven, var følsom, Du! — betrode mig, at der var som et helt tomt Rum i Byen efter gamle Joel, vant, som man var til at se ham stabbe nedover Gaden til Banken i den lange blaa Frakke og den flade Hue . . . Dette, at Mor er Onkel Joels Stedsøster . . . De skimter os allerede i Aanden halvt som Arvinger. Hvilket for mig nu kan være en noksaa nyttig Formodning . . . Den samme Tanke gjærer paa Bunden hos dem allesammen: Han skulde vel, for Pokker, ikke raade over Udsigter til at drive Affæren? . . .

Ja, saa staar det nu.

Men dette er bare Forberedelsen, det første Varsels-Skud —

Og saa dundrer der snart nok et i Skikkelse af en hel ordnet Indbydelse til Aktietegning.

Og da skal jeg lave dem et Prospektus, kan Du tro! — et Fremtidsspeil, saa de næsten, næsten kan gribe i det med Hænderne! De skal faa se sine egne Holmer og Skjær ligge derude saa henførende, som var de »de Saliges Øer« — med Villaer og Lystjagter foran fra Alverdens Lande. — Mægleren udfører den forretningsmæssige, nøgterne Grundmaling holdt i den solid-vederhæftige, forsigtige Stil og knappeste Udtryk . . .

Jeg sér paa Dig, Bera, at Du mener, dette er Humbug, — Svindel . . . Men, da vil jeg svare Dig, at saadan, som jeg beskriver det, saadan sér jeg det, — ikke en Farve overdrevet! Jeg har snarere ikke vovet at gi' min inderste Tro paa Sagens Fremtid stærkt og varmt Udtryk nok.«

»Havde Du blot været alene om Planen, Faste! saa fik jo Folk dele din Tro eller lade

være. Det er en ren, ærlig Sag det. Men denne smudsige Mægleren!«

»Altid denne skrækkelige Mægleren! Den, som vil over Sølen, faar finde sig i skidne Sko.«

»Du siger selv Sølen, Faste!«

»Tror Du nogen, som har ført noget frem i Verden, har brudt sig om lidt Skvæt paa Støvlerne!«

»Ja, det var nu ikke egentlig Skvæt paa Støvlerne, jeg mente.«

»Nei, — paa Samvittigheden naturligvis... naturligvis. — Men vil Du vide Besked om, hvad min Samvittighed siger, Du, — den anbelangendes, — saa ikke bare siger, men skriger den, at, om jeg opgav det, jeg nu sér saa tydelig klart for mig, saa afsatte jeg mig selv fra den Bestilling at være Faste Forland!«

Bera stod og saa ud for sig . . .

»Kjære Faste, — jeg kjender Dig jo saa godt, — nu er Du med al din Sjæl og glødende Interesse dalt ned i denne Badeanstalt. — Nei, nei, det er intet for Dig! — passer ikke . . . Se Dig gaa der som Badestedsarrangør eller saadan en Anstaltens Far og snakke og behandle lutter Smaapraktiskheder, som alle de andre er klogere paa end Du . . . Jeg siger Dig, Faste,

Du kommer bort i dette, — din Natur forurettes! — Skal Du kanske passe paa Serveringen og Regningerne ved Table d'hôte ogsaa — og kontrollere Opvarterne. — Og saa holde Tale paa Festdagene! — Kast det, kast det, siger jeg Dig, Faste! — Aa, gid Du tabte imorgen Aften, — jeg skulde bli saa glad, saa glad —!« — lød det ude af sig.

»Jeg véd altsaa nu, hvor jeg har Dig, Bera! — Taber jeg, maa Du lade Dig ordentlig, nøiagtig berette alle mine Fiascoer imorgen, — helst af denne Ek. — Og om, hvorledes jeg tilslut stod der bleik og ræd og maalbunden — og saa luskede af . . . Jeg sér Dig alt saa glad, saa glad, som Du siger! . . . Eller ogsaa faar Du kanske den Sorg at høre det modsatte, Du, — at denne Faste Forland sad inde med slige Herrekort af Argumenter og klemte saa paa, at Kvælden blev hans! . . .

Men ét,« — hviskede han hende i Øret, som han tog til Hatten og forlod hende, — »ét skal Du hedde i Dybet af min Sjæl, — og det er Forræderen, som sveg sin Ven! — —«

De sad sammen om Aftenen, Fru Forland, Sølvi og Agnete . . .

De næsten kun hviskede, og det blev tyst i lange Mellemrum . . .

En Haand eller et Hækletøi viste sig undertiden indenfor Lysringen fra Lampens rosenrøde Florshæng . . .

Stemningen blev mere og mere trykket nu, det led over Ellevetiden.

Imellem slap Fru Forland Strikketøiet ned i Fanget og lyttede, og fór Sølvi hen og saa ud af Ruden ned mod Byens sidste Gaslygte . . .

. . . Af og til en fjern, ensom dinglende Dombjelde nede i Veien . . .

Nu pludselig tre, fire Slæder efter hinanden opover i stærk Fart med høilydte Stemmer og Pidskesmæld —

Det maatte være nogen fra Storgaardene deroppe, som hastede hjemover fra Klubmødet? . . .

. . . Atter to Slæder i langsommere Dilt —

Sølvi fór hastig ud i Gangdøren og lyttede . . .

. . . Nok en Slæde med en høit syngende Mand i . . .

Saa blev det helt stille, — ikke en Lyd nogetsteds fra i det hvide Maaneskin . . .

Sølvi gik igjen ind i Stuen.

»Faste maa da engang komme,« — sa hun bortledende, — »vi faar vente en Stund endnu, Mor . . .

. . . Saa har vi hele halve Byen oprørt og fornærmet. Det er det, Falkenberg skal virke i!« — undslap det hende noget efter haabløst, som Slutningen paa hendes Tankegang.

— »Om vi bare kunde flytte til en anden By, Mor, — og ikke dette Huset her holdt os saa fast!« — mumlede Agnete.

»Stakkars Gutten . . .« sukkede Fru Forland, — »han skal vel igjen skuffes! . . .«

Der drog sig mere og mere det samme resignerede, solløse Mismod over de tre Ansigter.

Agnete tændte alt Lyset i Stagen for at følge Moderen til Sovekammeret, da Sølvi sprang op . . .

Et Par Galoscher spændtes af ude i Gangen, og ind kom Doktor Falkenberg, tørrende Sveden efter den hurtige Gang.

Fru Forland glemte at besvare Hilsenen, medens hendes store Øine løftede sig op mod ham.

»Du kommer fra Mødet?« spurgte Sølvi aandeløs.

»Ja, — det er over nu —. Lad mig saa med engang sige Dem, Fru Forland, at Faste ialfald ikke er slaat ihjel.«

Der blev tyst. Øinene hvilte i Uvished paa ham, og Ansigterne ligesom trak sig ind i Mørket, indtil Sølvi trodsig udbrød:

»Nei, de kunde jo ikke ta Livet af ham heller!«

»Jeg tænkte mig, at I sad oppe her og ventede og tog mig en Sviptur i Maaneskinnet for at underrette Jer. Faste blev optaget af at diskutere Moloen med Havnedirektøren.«

»Havnedirektøren?« — udbrød Fru Forland, — »indlader han sig —«

»Ja, De kan saa spørge, Fru Forland; og jeg kan saamæn sige, jeg er faldt i flere Forundringer iaften, — ikke mindst over min Hr. Svoger. Jeg kunde sagt, at Faste var original, egen, kanske lidt konfus —«

»Sig meget, Du!« — forlød det fra Sølvi.

. . . »kommer jo ofte med det sidste først —«

»Ja—h, — den ene Idé fortrænger den anden,« — erkjendte Fru Forland ulykkelig, — »han har saa formeget i Hodet . . .«

Hun havde en Mine, som skulde hun nu modtage Slaget, det egentlige Budskab.

»Nei, Frue, — det er nu ikke min Mening — efter dette iaften. Den, som stod der i Mødet og talte og forklarede sine Tegninger og Planer for Stadskonduktøren, Havnefogden, Byens Konsuler og hele Raden af dens yngre Forretningsmænd, — var en veltalende, klar og myndig Herre. Han begyndte rigtignok saadan lidt bagvendt og keitet, undertiden som lidt i Bête; men blev saa stadig ligesom hændigere og fingerfærdigere, indtil det viste sig, at ethvert Modargument ubønhørlig blev slagtet. Han hele Tiden ligesom voksede; — jeg mindes ikke at ha set slig Sjælemagt lyse ud af Øinene paa et Menneske! . . . Naar jeg hilser paa ham imorgen til hverdags, tænker jeg, jeg kjender ham ikke igjen,« — spøgte Doktoren.

»Hører jeg ikke som et saa godt Haab i selve Deres Stemme, Doktor!« — udbrast Fru Forland med lysende Øine.

»Ja, snakke kan han,« — mumlede Agnete.

»Men javist er det underligt, hvorledes Skjæbnens Veir kan veksle over en Sag,« — fortsatte han. »Iaften syntes man pludselig slet ikke saa vantro eller saa uvillige til at støtte Sagen . . .«

»Hvad siger Du?« — brast det ud fra de tre Munde paa engang.

»Ja, og det første Skridt vil da antagelig blive at forsøge Sagen udlagt til Aktietegning.«

»Antagelig . . . Aa Du véd bare ikke, Falkenberg, hvor høflige Folk er i denne By,« forlød det fra Agnete. »De siger én saa nødig nei ligefrem i Ansigtet.«

»Mit Hovedindtryk er ialfald,« — erklærede Doktoren, — »at her fra Mødet i denne Aften vil indtræde en hel Vending i Opinionen . . . Gamle Ordfører og Rebslager Tryggesen stod der jo dybt oprørt paa Byens Vegne og udtalte, at til denne Dag var dens Velstand bygget op af det forsigtige, sunde Forretningsvet. Men af bare Forhaabninger og Svindel og den Slags lod der sig intet reelt udspinde for Fremtiden, — ialfald ikke paa hans Reberbane!

Men da reiste Waggestad paa Wold sig . . . Underlig nok,« — grublede Doktoren, — »der gives visse forbeholdne tause Sjæle, som har

siddet i Distriktet i et langt Liv og mugget Penge sammen, indtil Forestillingen om deres Formue er naat til det rent ubegrændset mystiske. Naar en saadan stum Fyr saa tilslut pludselig eksploderer og siger: »Jeg gaar med!« — saa føles det som et høitideligt Tryk gjennem Salen, og som en ny Vished er født. De Ord var som Beslaget og Stemplet paa Aftenen! — Og de laa der nu med Hoderne op i Tegningerne og udbad sig Forklaringer den ene efter den anden . . .«

»Men saa kan vi jo glæde os i, at Faste virkelig har fundet Indgang, — det er aldeles intet Nederlag!« — udstødte Fru Forland.

»Aa, Mor, det har jo været disse evige Skuffelser! . . .« ivrede Agnete. »Men Dig og mig har han altid kunnet snu Hodet rundt paa. Det var bare det, at vi bestandig, bestandig saa, at ingen anden trode.«

»Ja nei, om jeg heller har tvilt paa Faste, Mor, — havde vi bare været i en anden Verden,« — forsvarede Sølvi sig.

»Og min Stilling til Sagen,« — lo Doktoren, — »har jo altid været den samme. Jeg har intet imod at være Direktør for en stor Badeanstalt; men meget imod at bli trukket

ind i et Foretagende, der kunde blive staaende paa Halvveien som et ufuldført Projekt.«

Der var kommet et eget Liv i den af Lampens røde Skjær halvlyse Stue. Aftenens Begivenhed var gaat hver især i Blodet . . .

Og nu forlangte Doktoren, at Sølvi skulde ta Hat og Kaabe paa og gaa en Tur med ham ud i Maaneskinnet. Det var, som der ogsaa forelaa noget nyt for dem . . .

VII.

»Forland! . . . Hr. Forland! . . . Faste Forland . . .!« gjentog tre fire lystige Ungpigestemmer deres Raab op igjennem Rummene i det halvfærdige Hotel.

»Kommer I for at inspicere Bygværket?« — raabte Faste; han viste sig udaf en Vindusaabning i anden Etage.

»Javist!« — svaredes der. — »Min Far er jo Aktieeier, saa vi maa kontrollere.«

»Kom op og se det rullende Hav! Jeg skal hjelpe Jer i Trappen, der er ikke kommet Gelænder endnu.«

Han tog Tag i dem og svingede dem ved Haanden over de øverste defekte Trappetrin . . .

Op, — op, — op, — op, — kom de alle fire . . .

8*

»Det skal bli daddelløst altsammen til næste Sommer. Det er bare Udsigten, jeg ikke kan forbedre, den er fiks og færdig . . . Nei, nei, Kirsten, gaa ikke der. Naar den kalkede Stigen er stillet der foran Døren, saa er det, fordi Verandaen derude er ufærdig, — saa jeg maa be' Damerne tækkes med de aabne Vindusposter . . . Vogt Kjolerne —«

»Og dette inviterer han os op paa, Tona, — vi, som er født og baarne ved den Udsigten!«

»Ja, Du, som vi ikke har den fra Vinduerne hjemme allesammen, — bare lidt vakkrere. Jeg trode virkelig, Du havde noget rarere at byde os, Faste.«

»Der styrer en Damper indover mod Havnen, det er dog altid noget . . .« indrømmede Kathinka.

»Aa ja, noget kjedeligt noget,« — medgav Kirsten. »Disse Dampskibe, som kommer indom og ligger og piber og uler paa Havnen en halv Times Tid med Kommandobroen besat af Turister, som beglor os gjennem Reisekikkerter og saa farer afsted igjen!«

»Men Du, Laura! — skulde vel høfligst ha noget smukt at sige.«

»Aa, Laura Groth, hun er fra en anden By, hvor de ogsaa synes, at deres eget er det vakkreste; — men næst den, saa —«

»Skjærene, som bryder derude, gjør Horisonten saa underlig dyb, saa man ligesom sér saa langt,« — yttrede Laura, som stod hensunken i Udsigten.

»Der kom da det første fornuftige Ord, jeg endnu har hørt af Jer,« — undslap det Faste.

»Du glemte Maagerne, Laura! naar vi altid kunde holde dem flyvende mod Himlen i passende Afstand . . . Aa, hvor vi kan Ramsen Du . . . Faste havde faat det altsammen saa skjønt op paa sit Prospekt ivinter. Der staar det at læse alt, hvad vi her i Byen har at sige til fremmede om den Ting . . . At vi kjeder os, saa vi kan skrige, og tit kunde ønske os til en anden By, stod der ikke noget om.«

»Tykkes jeg ikke for engangs Skyld at høre Visdoms Tale fra dit lille Næb, Tona!« — udbrød Faste. »Jeg spør kun, hvi kjeder I Eder, Smaapiger? . . . Fordi I ikke vil more Jer! . . . Jeg har nu for Eksempel en Idé, som vilde være Pokker saa god, hvis jeg bare kunde forlade mig paa, at I virkelig var til at lide

paa — Jeg kan sige, jeg grubler og grubler paa den, og at den snart nu koster mig mere Hovedbrud end hele Badestedet. Jeg stod saamæn og tænkte paa den, da I kom. Og, kort og godt, Byens unge Damer indgaar som et helt betydeligt Led i det . . .

Bli nu bare ikke forskrækket. Husker I al den Snak, der gik om Fjælebodtheatret i sin Tid?«

»Gud, det paa Forstranden!« — besvartes det trestemmigt.

»Javist ja, det paa Forstranden. Men, det var bare Kimen, saa at sige Frøkornet, som blev lagt i Mulden for at modnes. Nu er Ideen vokset op i en høiere Etage . . . Badegjæsterne trænger Adspredelse. Nu vel, saa gjør vi et lidet Privattheater, hvor Badegjæster og Byens unge Kræfter kunde slaa sig sammen om at opføre Skuespil, — og indlemmer det i Badeanstalten pudset og malet med Kulisser, Tæppe og Bænke, som et andet ordentligt Sommertheater . . . Om Vinteren raar vi saa Grunden alene.«

Der klappedes i Hænderne:

»Faa det istand, Faste . . . Faa det endelig

istand . . . Men Aktieeierne, Du?« — Blikkene røbede en vis Vantro.

»Aa for det, saa er den lette lille Bygning med Udstyr det mindste. Vanskeligheden ligger i at skaffe egnede Stykker, smaa og korte, men ægte, — med Pointer i, saa de spillende kan ha Tilfredsstillelse af at udføre dem, og Folk paa det Dannelsesniveau, som Badegjæster vanlig, kunde bli interesserede.«

»Nei for en Idé! — Gud for en Idé!« — lød det atter trestemmigt.

»Men saadanne Stykker Du — hvor ialverden . . . Man maatte faa nogen i Hovedstaden til at —«

»Forskrive dem fra Hovedstaden? — Nei Tak, Repertoiret skal jeg tillade mig selv at skaffe. Det gjælder bare ikke at slippe Hodet for haardt løs paa det. — Jeg mente, vi skulde faa istand noget med Aand og Gnist i.«

»Naa, der blev saamæn Dragter at tænke paa . . .« udbrast Tona.

»Græsselig Moro, Faste!«

»Jeg er saa vis paa, at der findes mange gjemte Talenter, som paa den Maade kunde —«, udbrast Kathinka —

»Ja jeg ogsaa,« — ivrede Kirsten, — »jeg er saa sikker paa, at —«

»Aa, jeg véd godt, hvad Du mener,« — faldt Tona ind, — »de sorte Øinene dine . . . denne Zigøinerpigen, som Du sværmer saa for! — Jeg er nu ikke saa vidtløftig i Hodet. Men jeg har ofte tænkt paa, at det skulde være uhyre morsomt virkelig at faa prøve en Soubretterolle med Sang, — smaa Coupletter . . . Du snakker om Næbbet mit, Faste.«

Laura Groth stod taus og stirrede ud med sin udprægede Profil som en Buste i Vindusaabningen . . .

»Ja—h, der kunde findes mangt et gjemt Talent . . .!« udtalte hun med en egen pludselig Reisning af Hovedet og en Geste, der gjorde Faste opmærksom.

»Ja, hvad synes De om Ideen, Frøken Groth?« — spurgte han.

»Jeg? — Jeg undres blot paa, hvorfor Menneskene ikke har fundet paa noget saadant før.«

»Som Theatret? — Hvad? — det tiltaler Dem?«

»Ja mig! . . . de har sagt, jeg var theater-

gal. Oppe paa Borg i Julene gav vi det ene Stykke efter det andet.«

»Og De spillede?«

»Aa, — alt, hvad der skal en Næse til og en Figur, som kan skabe sig baade ret og krum — efter Omstændighederne fra gamle Hekse og Spaakoner til Maria Stuart og Statuer i Transparent af Juleenglen, som besøger det fattige Hjem.«

»De har, hvad man kalder Theatermaske,« — udbrød Faste pludselig glubende interesseret . . .

»Ja, hvad siger I,« — sprang han pludselig op, — »om vi fem her nu danner Begyndelsen til en hemmelig Theaterbande? . . . Jeg skaffer Stykker, som I studerer for at spille, naar Tiden kommer. Og saa hverver vi i al Tysthed andre med, som vi kan tænke os, duer.«

»Hanna Brinkmann maa vi ha med,« — paastod Kirsten.

»Ja, og Fredrik Kjørboe og Einar Berg! — dem paatar jeg mig,« — erklærede Tona.

»Og Dina Breder da . . . og Herman Vik,« — udfyldte Kathinka.

»Da tror jeg ikke paa Hemmeligheden, skal Herman være med . . .«

»Og Taushedstegnet mellem os skal være to Fingre paa Munden,« — foreslog Faste. »Er det vedtaget?«

»Ja, — Javist,« — lød det fra alle.

»Det blir gruelig morsomt.«

»Rent ud en hel ny Oplevelse!«

»En hel ny Interesse istedetfor dette evige samme Vinterleben.«

»Men kjære, — glemmer vi ikke Bera Gylling!« — raabte Kirstine midt i Begeistringen.

»Naturligvis ja, — uden hende gaar det ikke!«

Fastes Ansigt blev pludselig stramt: —

»Bera . . . Frøken Gylling . . .?« Han fik et raadvildt Udtryk . . . »Jeg synes nu, at vi fem her skulde holde os strengt som den underjordiske Bande og høist bare opta en og anden efter fælles Overlæg.«

»Og ikke Bera . . .?« raabtes der, — »umuligt!«

»Skal alle Byens Kapaciteter være med,« — tog han i, — »saa mistes det pikante ved at være en underjordisk Bande! — Frøken Gylling har saa mange prægtige Egenskaber; men ét passer hun ikke til, og det er at være hemmelig Oprører . . . Hun hvisker aldrig.

— — Og i Himlens Navn, mine Damer, nogen maa vi da ogsaa ha' at holde Sagen hemmelig for . . .!

Og nu gaar vi sammen opover Gaden,« — foreslog han, han havde faat som en Ilfærdighed paa sig . . . »Jeg er den travle Arbeider, maa I vide.«

»Ja, Folk skulde ane, at vi gaar her som Trup og følger Theaterchefen!« — hviskede Kathinka med et Blik op mod Konsul Rists Vinduer.

»Jeg har en Følelse af, at dette blir en Mærkedag i mit Liv!« — sa Laura . . . »Og, De kunde ha en Rolle for mig, Hr. Forland?« — lød det lavt.

»Ikke én, jeg har to, — aldeles ypperlige.«

»Det er en saadan underlig bange Følelse at ha været nær en Kraft, som tar større Maal, end Folk ellers tør i dette sørgelige, smaalige Liv. Jeg kommer til at tænke paa disse store, som murede og byggede med den ene Haand og skabte Kunst med den anden . . .« Hun gik rank og fast i Gangen og viste Buste og Profil.

»Staa stille, Frøken Groth,« — udbrød Faste pludselig, — »behold det Udtryk! —

Det er akurat min unge Pige, som sidder paa Krudttønden og truer med at tænde an . . . Lidt underfundigt i Minen, — eftersom hun véd, at Tønden er tom. Det er et spændende Øieblik, mens det staar paa, om Listen lykkes, og de falder tilfode . . . . . Nu forstaar jeg mig paa Deres Ansigt og skal tillade mig at være Deres Instruktør . . . De er et Fund, — et rent Fund! — Jeg maa faa snakke med Dem mere, — studere Deres Maske! — Jeg siger Dem, i Dem har jeg fundet Hovedstøtten for hele Theaterforetagendet, — den, som skal bære det frem! De skal bli min General paa den Kant; med Dem skal jeg seire!« — lød det henrykt.

»Jeg har en Følelse, som jeg gaar ved Siden af en Fos, der river alting med sig,« — hviskede Laura.

»De har en Evne til Syn — Forstaaelse, Frøken! — Og Vorherre har sat et Ansigt paa Dem, som skulde svare til en Pokkers Natur . . . Saadan en stenfast Mine og dette Lune bag den!«

»Jeg, stakkar! — jeg kan kun føle og beundre det usædvanlige.«

». . . Og Chefen følger vi blindt,« — erklærede Kathinka.

Tona gik med Parasollen paa Nakken langt inde i en Soubretterolle og nynnede indvendig . . .

Pludselig lagde hun de to Fingre paa Munden og saa betydningsfuldt paa de andre. Der om Hjørnet kom Bera Gylling —

»Vi har været oppe i Hotelbygningen og inspiceret, Bera!« — raabte Kirsten tungefærdigt. »Storartet, Du! Ja, Du har vel sét det?«

»Nei Du, saadant har jeg ingen Sans for at se paa, før det er færdigt,« — sa Bera.

»Bera Gylling er en Dame, som vil ha Faktum helt utvilsomt, før hun vover at sætte Foden paa det,« — bemærkede Faste.

Deres Blikke mødtes som to stumme Mure.

»Er det ikke, som det regner med Komplimenter straks, Du viser Dig, Bera!«

»Du maa tro, jeg ogsaa paaskjønner dem, Kirsten.«

»Bera Gylling og jeg er kjendte fra gammelt, maa De vide, Frøken Groth,« forklarede Faste, — »helt fra den Alder, da vi legte Enkemand og Enke! — De skulde bare vide, hvor ofte jeg har gaat, — nei løbet den Vei der opover til Gyllings med en Tanke og saa vendt tilbage med den omgjort til Luft — blank — væk!

. . . Hele mit Foretagende nu er da ogsaa bare Luft for hende — ikke til.«

»Jeg vidste ikke, Du var blet saadan Spøgefugl, Faste!« — lød det koldt fra Bera.

»Da synes jeg, det maatte være en underlig opløftende Følelse saadan at se Tilblivelsen af noget nyt og stort i ens Fødeby,« — udtalte Laura. »Men er det ikke Geniets vanlige Lod at forarge dem, som har sét det hjelpeløst og ydmyget . . .?«

Bera saa pludselig opmærksomt paa hende . . .

»Evnen til Forstaaelse fødes af Længsel; — Men, hvor nichts ist!« — henkastede Faste infernalsk.

»Bare den usædvanlige Personlighed, synes jeg, maatte vække Tanker . . .« la Laura grublende ind.

»Ja, véd Du hvad, Laura,« — raabte Kirsten, — »her i Byen har da alle sét, at Faste var en Raring. Men, hvad der skulde komme ud af det, har først vist sig nu!«

»Der traf Du det, Kirsten!« — lo Faste. »Det er egentlig saa, min gamle Veninde Bera Gylling ogsaa har ræsonneret, — kun er hun en forsigtigere, dybere Natur, saa hun maa be' om at faa det helt færdigt først.«

»Jeg tilstaar,« — sa Bera med et underligt Smil, — »jeg gik saalænge i den enfoldige Illusion, at Du skulde skyde Pile, der gik høit over Badebygninger og sligt! Og, som Du siger, Faste, jeg er saa tung, — har saa liden Evne til at skifte Tro og Overbevisning, saa jeg næsten ikke faar det ud af mit Hode endnu.«

»Kjender det igjen; kjender det igjen . . . Det er det gamle. Gud véd, hvad Du vil ha mig til at fordufte i! — Og jeg maa desværre forarge Dig med det Faktum, at Foretagendet gaar, gaar for fulde Seil, — saa de Pile, Du snakker om, har ialfald truffet i Blinken!« — sa Faste stærkt.

»Ja, jeg hører jo ikke andet om Dagene end om Bygværker og Pavilloner og Badehuse og Avertissementer og Reklamer i Udlandet, — saa vi er jo ligesom alle med i Farten,« — afbrød hun let nikkende og fortsatte sin Vei nedad Gaden.

Faste saa sig en og anden Gang distræt tilbage, som med en Tanke paa at vende om og følge efter hende . . .

»Aandens Kraft maa dog vise sig i et

eller andet synligt Maskineri,« — optog Laura det igjen.

»Ja, Farvel mine Damer, — Forretninger, — Forretninger . . .« lød det fra Faste . . .

»Og saa kommer vi snart og inspicerer Hotellet igjen,« — vinkedes der hemmeligheds-fuldt, idet de alle fire pludselig lagde to Fingre paa Munden, og Parasollerne slog Skjoldborg om et fælles Krigsraad.

— — »Stop, stop, stop, — Pokker til Fart paa den Forland!« — Gamle Konsul Klüwer holdt nede i Gaden Stokken op mod ham . . . »Aktierne er steget igjen, Far! — Kommer netop fra Mægleren . . . Det gaar, som en Snebold. De, som kjøber, græder, fordi de ikke gjorde det før, og de, som sælger, lér og stryger Profiten i Lommen med Glans . . . Jeg var saamæn ogsaa inde i Böckmanns Bank for at hente mig lidt af Glæden. Men nu var der ingen at faa længere . . . Men—æ — men—æ,« — han plirede Faste ind i Øinene, — »er der noget i det, — det svævende Rygte, at Aktie-tegningen skal udvides?«

»Kan ikke tjene Dem i at svare paa det endnu, Konsul Klüwer; men det, som er vist er, at jeg behøver Penge . . . Det viser sig

nu, at vi maa ha en helt anderledes europæisk anlagt Park med dækket Spadsergang, Pavillon, Springvand og sligt.«

»Ja ja, Hr. Forland, vi gamle stabber, og I unge springer. Vi kommer altid for sent, — som jeg nu til Aktierne . . . Saa—aa? — Park, Pavillon og,« — hans Pande rynkede sig under Forsøget paa at erindre op Resten.

»Goddag, Forland!« — lød Havnedirektørens Stemme fra den anden Side af Gaden. »Jeg kan hilse Dem med at hele Havnekommissionen med samt Toldinspektøren og Disponent Ek er enstemmig for Koncessionen paa Moloanlægget!«

Gamle Klüwer blev staaende i Positur med Stokken plantet ned i Brostenene:

»Byens Mirakelmager, De!« — udstødte han . . . »Byens Mirakelmager!« — han stolprede afsted.

»Apropos, Forland,« — sa Havnedirektøren, som han strøg videre, — »har De Brug for en Seilbaad, saa ligger min nu ledig derude i hele denne Maaned. De behøver blot at sende Bud . . .«

Nedover Gaden sendte Faste nu og da et Nik op til første eller anden Etage, hvor de

hilste ned til ham. Han kjendte jo Familierne saa inderlig godt. Blot, at han i gamle Dage havde sét dem paa Vrangsiden. — Nu først var han kommet til at kjende dem, som de virkelig var . . .

Saamæn, ikke saa ramsvarte enda! . . .

Blot lidt Forstaaelse, en lidt heldig Position, og man er over paa Solsiden af dem . . . Disse stakkars Mennesker, som gjerne vil baade være lykkelige og gjøre lykkelige; de har bare ikke Evner til at se, hvad der bor i hinanden, og saa vender de Mistænksomheden og Frygten til og gaar der og samler Ondskab og plager og piner og klyper hverandre som Trold, saa det tilslut blir dem en Vellyst . . .

»Faste, se her,« — raabtes der pludselig, — »den store røde Noterblyanten din, som Du glemte igaaraftes . . . Jeg kaster den ned til Dig . . . Saa ta da!«

Mina Lüders stod i det aabne Vindu og kastede den ned til ham med samme Sikkerhed, som de i Gutte- og Smaapigedagene havde haandteret Bolden.

»Og hvordan staar til hjemme?« — forlød det fra Fruen, som heldte Hodet ud. »Og

med Sølvi?« — fulgte det med en vis Bekymring.

»Tak, bra vel . . .«

Han hilste kort og fort som den kjendte Ven og føg videre . . .

Nede paa Bryggen stod tre fire af Byens yngre Forretningsmænd sammen og snakkede og spyttede i Sjøen . . .

Johannes Böckmann, Søn af Bankchefen, nu selvstændig Grosserer i Tran og Fisk, løste sig ud af Klyngen og mødte ham vinkende paa langt Hold:

»Gratulerer! — Mærkeligt Menneske! — Aktierne stiger igjen . . . Var der ikke i gamle Dage nogen, som kjørte med Seiersvogn Du, og bestandig vandt, — eller noget sligt . . Saa kanske han kunde bruge min Tran til at smøre Aksen med, mente jeg, — for den staar fortiden høist skidt! . . . Eller, kan Du ikke laane mig Hodet dit et Øieblik, Faste, saa jeg kan finde paa noget, — for slige simple einfache Udveie, som at smøre i dem Tran af Spæk og Kobbe for Levertran, duer ikke længere —

. . . Men, hvad jeg vilde sige, Faste, — nu falder Stemmerne paa Dig til Bestyrelses-

medlem i Handelsstandens Forening . . . Du behøver ikke at gjøre noget, — bare være til, Far! — Det er denne Seiersvognen, ser Du . . . Faktisk er Du nu Chefen for os unge, og vi er da enige om, at kjøre Dig ind i den ene Direktion efter den anden, saa det skal bli Dig i Spidsen for os yngre, som staar for Roret i denne By. De gamle faar væk! — En ny Tid faar ha ny Mænd, — det er Faneløsenet nu over hele Jægta. — Det skal ikke bare gaa med Damp, men med Elektricitet, Far!«

»Det var da Pokker, hvor Du er kommet i Fyr og Flamme,« — udbrød Faste. »Jeg tænkte altid, at der med Dig var født en solid Grosserer til Verden.«

»Da kan jeg sige Dig, Faste, at jeg altid har tro't, der var noget eget aparte ved Dig! — jeg har nu engang et vist Blik, sér Du. Det var bare om, naar Du fik rendt Hornene af Dig . . . Stor Begavelse, store Horn, véd Du, — ingen Begavelse, ingen Horn heller . . . Der har Du min Mening!

. . . Men Summa Summarum: — Saadan at gaa og slipe i den gamle Gjænge med denne Tranen og Fisken, — tabe et Aar og vinde et andet, — det tar sig ikke rigtig ud længere

slig, som Tiden nu blaaser! Det ligner noget at vandre med Fædrenes Nathuer nedover Ørene, — saadan en Dødningebørs . . . Ja! — saa har da tre fire af os besluttet at hive de gamle fedtede Femkort og begynde Spillet helt af nyt. Jeg for Eksempel anlægger nu for egen Regning en Chokoladefabrik og sammen med John Berg en ditto for Bruslimonade og den Slags . . . Og,« — forlød det hemmeligheds-fuldt, — »saa har vi, jeg og et Par andre, vore Garn ude efter Skoglapper opover Bygden til et paatænkt Sliberi af Træmasse, der skal gaa paa Aktier. Saa Du sér, vi sætter ordentlig Damp paa, — Elektricitet, vilde jeg sige.«

»Men, hvor Pokker faar I Penge fra?« — udbrød Faste.

»Pyh, — har man først noget at byde paa, gjøre med, — en værdifuld Idé, — saa kommer altid Pengene! — de flyder som Vand did, hvor de trænges, specielt nu i Tider som disse! . . . Der maa Foretagender til for at producere de Renter, Kapitalen maa ha, skal den ikke krepere . . .«

Faste vandrede opover grebet af en underlig festlig Følelse . . . Der var kommet Liv og Fart i Folk, — Arbeide og Penge . . . Byen

var paavei til at bli en af dem, som gik foran i Landet! —

Og hvad for Kræfter ligger der ikke bundne og knyttede paa et saadant gammelt Sted. Det er som Tømmerknuden, der stabler sig høiere og høiere op og kan bero bare paa en eneste Stok, som maa løses —

Men . . . men, — det dukkede frem for ham, — hvad mente Fru Lüders vel med at spørge saa efter Sølvi? — hun var da ikke af de syge eller skrøbelige!

Han fik det med ét paa sig, at han vilde gaa op og forhøre hos Moderen. — — — —

Derhjemme standsede han paa Gaardsrummet og hilste paa Ditlef, som under megen Anstrengelse og hidsig Iver var optaget af at faa en strammet Klædessnor til at brumme. Han tog den mellem Tænderne og kneppede til begge Sider, som han vilde faa Tonen til at stemme inde i Hjernen. Af og til slap han igjen Snoren og udstødte et »Bum, — Bum« . . . som den regulerende Kammertone . . .

— »Kirsebærtræet, Mor!« sa Faste, som han traadte ind, — »det plyndrer de da lige godt, enten jeg er med eller ei. Det sér saamæn nok saa ribbet ud.«

Faste havde ikke været hjemme paa flere Dage, holdt fortiden Kontor og bode nede i Byen.

»Agnete og hendes Veninder ja,« — antydede Fru Forland.

Faste saa sig om med et eget granskende Blik: —

»Kirsten Torp og Hanna Brinkman og Bera og Dina Breder? — de gamle vel . . .?«

»Nei, Bera! — jeg har ikke sét hende paa længe — Du véd jo, Faste . . .«

»Aa, hun er en umyg, firkantet steil Natur, er hun! — Blir hun uenig med mig, saa gjælder det hele vor Familie, — saa ikke alene Adjø Sølvi, og Adjø Agnete; men saa besøger hun ikke engang Dig mere, Mor! — Jeg tørnede mod hende idag igjen paa Gaden, det er som mod en Stolpe, man kunde kjøre Vognhjulet af paa . . . Bare mene som hun ja, saa blir hun deilig nok! Hun begriber rentud sagt ikke et andet Menneske.«

»Hun er saa ægte og dyb, Du,« — yttrede Fru Forland stilfærdig, — »saa enkel og klar, Faste!«

»Ja, og jeg er desværre saa mangfoldig. Derfor aarkede vi hellerikke længere sammen.«

»Hun er stadig inde og sér til Sølvi, Du —«

»Ja, det er sandt, — Sølvi, Sølvi? — Hvad er det med hende?«

»Kjære Faste, Du véd da —«

»Véd? — hvad —?«

»At hun skal ha en Liden.«

»Sølvi? — Nei det har jeg da aldrig —«

»Hendes Figur har jo alt længe vist det,« — antydede Fru Forland.

»Nei, — det har jeg saamæn ikke sét. — Saa Du? . . . hun skal ha en Liden. — Hvad! — Familien virkelig skyde en Knop ind i næste Generation. — Snurrigt — en Efterfølger . . . Nok saa rart, Mor! . . . Har egentlig aldrig faldt mig ind at tænke paa den Kant,« — lød det, som han paa vanlig Vis begyndte at smaaplystre og drive ind og ud af Dørene . . .

— »Saadan at se sig selv paany? . . . Det maa jo være en Slags Glæde i det, — høre sig selv lalle igjen og begynde at snakke og sige i al Barneenfoldighed saa kloge slaaende Ting, som én aldrig kan præstere siden, naar ens Hjerne og Natur er udskjæmt og fordummet . . . Saadant varer til én blir fire, fem Aar, ja . . .

Men vil én saa ha op igjen Pryglene og Lektierne og alle sine Nødløgne og — al sin egen Bitterhed og Krænkelse og sit voksne Had, naar Verden paa det Sprog, Barnet saa tendert forstaar, lader Dig begribe, at Du er bare en høist overflødig og generende Lump . . .«

. . . Eller sæt, der resulterede saadan én som Ditlef! — fortsattes Tankerne oppe paa hans gamle Værelse. — Vilde min Far sat ham i Verden? . . .

— Det vil sige, Kjærlighedens Eventyr kan resultere i en Prins som i en Stodder. Det kan gaa ret, og det kan gaa feil i denne Verden . . . Kommer an paa Seierssælheden . . . Men en Mand vil ha den Prins, som skal arve Riget og fortsætte . . .

Og sin Dronning ogsaa —

Pokker til Menneske! — Han slog i Bordet mellem Papirerne og fór nedover Trappen, stak blot Hodet ind af Døren til Moderen: —

»Jeg agter mig nu ned til Doktorens! — vil se til Sølvi . . . Risikerer da vel ikke at træffe nogen Bera der.« — —

VIII.

Faste saa pludselig Laura Groth komme om Hjørnet og forsvinde inde i Papirbutiken; han vidste, hun var kommet tilbys igjen og blev mere og mere distræt, medens John Berg af Firmaet Berg & Søn under deres Gang opad Havnegaden snakkede og udviklede og berettede i fuld Begeistring.

. . . »Det er blet rentud som de leger bytte Sæde dernede i Strandgaden . . . Bare i denne Uge er syv, ni og tre og tyve gaat over paa andre Hænder, og om Nummer to med Tomten ned til Forstranden stod nu Striden mellem Anders Beck og Grosserer Müller . . . Tænk Dig, Faste, den smalle Sumpmyr-Stumpen med Bakken midt i fyldt af Hestehov og Løvetand, og det gamle tandløse Gjerdet om, som Vaskekonerne dernede udstafferede med Vasken, —

én vilde ikke budt Penge for det! — Og nu — op i tre, fire tusen . . . Jo Du, man skal ikke nægte for, at Tilstanden er adskillig forandret! — Ja, mellem os, Faste, jeg kan jo gjerne sige det, eftersom jeg har Tilbudet fast, — jeg spekulerer saamæn ogsaa, Du! — Larsinelyst derude ved Bugten . . . Omgjort og udstyret til en vakker Villa, vil Stedet kunne paaregnes udleiet for Somrene til nogen af de mere formuende Badegjæster, saa sikkert, som Amen i Kirken! Det stod i tyve tusen Kroner, Du, og jeg har budt atten . . . Afgjøres imorgen —«

»Naa ja, saa har Du jo endnu lidt Betænkningstid, John,« — lød det adspredt hen i Luften fra Faste.

Det var anden Gang, de standsede udenfor Papirhandelen . . .

Kjøbte Laura Groth noget? — Eller var det en Leiebibliotheksbog, hun søgte derinde ved Hylderne —

. . . »Og se nu, Faste, bare i denne Butiken her — straks store Speilruder,« — demonstrerede John Berg. Han fandt ikke nogen Grund til at bli staaende og trak Faste videre . . . »Nu tænker jeg, vi har tyve mindst af den Sort Vinduer i Byen, saa store, at en Bonde kan

kjøre gjennem dem baade med Hest og Læs, — og gratis, — de er assureret. Naar jeg tænker paa, hvorledes éns stakkars Fædre maatte slide Du, for at tjene Skillingen og, hvor haard Veien var for dem til Fortjenesten, saa maa én bare undre sig over den Taage af Vankundighed og Uvidenhed om de simpleste Handelsprinciper, hvori de har levet! — Jeg maa le, Du, — ikke længere siden end i Høst, blev Gamlen ganske vildt forskrækket, da jeg fortalte ham, at jeg havde tegnet mig for ti Aktier i Cellulosen og fem i dit Badeanlæg. Han holdt paa rent at faa Slag! Men endnu rarere blev han at skue, da jeg fortalte ham, at jeg straks efter havde solgt Aktierne til høiere Kurs, og jeg saa la Differencen, 500 Kroner kontant, paa Pulten ... Hans Begreber kjæmpede tydeligvis med en Fornemmelse, som Pengene paa noget Vis maatte være stjaalne. — Gamle Tider og ny Tider, Du« —.

»Mærkeligt,« — indrømmede Faste. — »Ja her vil jeg sige Dig Farvel, John, — jeg skal opover igjen,« — fulgte det saa raskt; han havde sét Laura Groth komme ud fra Papirbutiken og hastede op Gaden:

»Sér man Dem da engang igjen her i Staden, kneisende Frøken!« — hilste han hende, — »jeg hørte forresten igaar, at De var kommet.«

»Ja, deiligt, kan De tro at være her igjen,« — lød det straalende, — »efterat ha gaat derhjemme hos Onkel og Tante i Smaastræv og Smaatanker, — skjænket The og skjænket Kaffe, skjærpet Kavringer, bagt Smaakager, hæklet Vinduspuder og pleiet og passet. — Der er et andet Liv her! — det skyder og spirer, som selve Vaaren laa i Luften.«

»Hvad? — Romaner, Frøken Laura, — De?« — afbrød Faste, idet han trak en Bog halvt ud af hendes Muffe.

»Digternes første Fostre, Hr. Forland!« — raillerede hun.

»Jaja, Frøken Laura, hvor mangen én har ikke reddet sit Fantasiliv ind i Leiebiblioteket eller — ruineret det der. Naar Virkeligheden blir for tør og Fantasien for udsultet.«

»Ja, men jeg er i ingen af de Tilfælde, haaber jeg.«

»Nei, De har Deres Leiebibliothek i Dem selv, De. Jeg skimter det bestandig, idetsamme jeg træffer Dem. De gaar og er nogen. Hvem

Pokker var det nu idag, som kunde staa slig paa Butiktrappen og skue vidt og fjernt udover, før De igjen gik i Dem selv og ganske simpelt skridtede ud paa Fortoget?«

»Kunde De ikke endnu galantere bruge Udtrykket — »langede ud« —« afviste hun med fortørnet Værdighed.

»Vil De tilstaa, hvem De saa gav . . . Asta Kongemoder? —«

»Aa nei, et saa fromt og frugtbart og tækkeligt Ansigt raader jeg ikke over. Mine Træk maa altid lidt paa sned og skjæve, skal der bli Karakter i dem.«

»Sigrid Storraade da?«

»Mens hun dypper Kongen op i Baljen? — det kunde der ialfald være nogen Mening i. Men ellers vil jeg af alt sligt gammelt kjedsommeligt helst være Dronning Gunhilds Gespenst derude paa Mosen . . . Men allerhelst Troldkjærringen, som roder og graver i Asken . . . Kan De ikke gi' mig en saadan Rolle ogsaa at spille dernede paa Theatret?«

Faste studsede. Der dirrede, hvad han aldrig havde opdaget før hos hende, en underlig dyb Bitterhed i Stemmen, og Øinene klippede blanke . . .

Det gik med ét op for ham, at hun paa Dybet kunde gaa og føle sig ulykkelig ved denne sin »Maske«. Hendes i alle Træk saa udprægede Ansigt var kanske ikke ungpigeagtigt nok . . .

Faste fik pludselig en Følelse af at ha for sig en Kvinde, som sørgede og var ulykkelig bag det leende lystige, hun var nødt til at opretholde for at hævde sin Plads i Verden. Her i Hverdagslivet, i det smaa — en Tragedie stor nok!

. . . »Men skal jeg endelig ud med, hvad der bragte mig til at standse derude paa Trappen,« — vedblev Laura, som ud af det samme Humør, — »saa var det hverken nogen Dronning Asta eller Sigrid Storraade; men Deres Badehotel, som jeg faldt i Staver over! . . . Det stikker Taarnet op i Luften dernede saa festligt i Vinterdagen. Jeg kom med ét til at huske for mig Bygningen saadan, som den stod første Gang jeg var deroppe, da der kun var nøgne Mure og Vindushuller, — saa saa tydelig for mig de to øverste defekte Fjæle i Trappen, som De halte mig over med sligt Sving . . . Og saa Udsigten, der fængslede mig i et Trylleri, jeg ikke kunde komme fra, —

før jeg mere og mere maatte hænge ved en saa rar egen Mandsstemme bag mig, der suverænt snakkede og brød af, eftersom den behagede . . . Der var en saa underlig Selvfølelse og stod en saadan Kraft og Vished af alt, hvad der lød, som alle Indvendinger bare blev til at blaase af! — Det var Deres Introduktion hos mig, Hr. Forland, — jeg havde aldrig sét Dem før.«

»Ja,« — sa' Faste, — »nu snakker jeg igrunden med Dem hver Dag, Frøken Groth! — har en Rolle akurat for Dem — sér Dem sige hver Replik . . . Om tre, fire Uger samler vi Banden til Prøver . . . De blir Hovedhjørnestenen, naturligvis.«

»Aah, Hr. Forland! — dersom De vidste, hvor angst jeg blir.«

»De? — med Deres prompte Evne, — angst?«

Hun rystede paa Hodet:

»Nei ikke for de andre — Publikum —; men,« — kom det nølende, — »for Dem!«

»For mig?«

»Ret som det er, siger De noget om Stykket, som jeg aldrig har forstaat. Og saa tænker jeg, jeg maa være gruelig dum og blir

skjælvende bange for, at De skal mærke, hvor ubetydelig jeg er.«

»Dersom De vidste, Frøken Groth, hvordan jeg hører Dem skrige til den Gjerrige de Datterord:

»Kan Du ikke bevæges her, da er Du død i Hjertet, — et iskoldt Lig, som vandrer om!«

»Den Replik tar jeg med mig og øver ind!« — udbrast Laura. »Jeg føler mig nu ansat som den Gjerriges Datter . . . Det er saa det sittrer i mig, — jeg er med, jeg er med!« —

»Det sa' De daarligt. Stemmen tog det ikke fuldt . . . Om igjen: Jeg er med . . .«

»Jeg er med!« — udtalte hun enthusiastisk og svingede med Muffen.

»Tar De Del i Kanefarten imorgen Eftermiddag ud til Fredrikslund?« — forhørte hun lidt efter sagte.

»Mulig . . . Jeg havde forresten ikke tænkt det eller indrettet mig paa det, — har ikke Tid til al denne Byens Selskabelighed« —

»Det gaar ud fra Konsul Ristings,« — oplyste Laura, — »og man tar med Kaffe og koldt Aftensbord, — naturligvis Champagne tilslut . . . Og Maaneskin hjemover . . .«

»Og jeg kjører Dem!

. . . Saa kommer jeg! Saa kommer jeg!« — vinkede han tilbage i Fyr og Flamme og svingede Hatten.

. . . Pokker til Fruentimmer, den Laura Groth! som hun forstod ham og havde Synet aabent for alt hans . . .

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

»Huf ja, — jeg er træt nu, Mor, af at dreie Møllen for Filisterne den ganske Dag,« — udbrød Faste, som han kom hjem om Aftenen . . . »Mægleren kjøber og sælger. Byen turer. Aktierne stiger. Det gaar som Kjæpper i Hjul det! ... Og nu kan jeg fortælle Dig, at Svoger Doktor ogsaa endelig har indset sin Fordel og lagt sine to tusen i Aktierne. Han behøver blot at spørge efter nu paa Lørdag nede hos Mægleren, saa har han alt tjent en vakker Klat uden at ha behøvet at doktorere for dem —

Men Du Mor, naar en som jeg omgaaes Mammon den ganske Dag og stopper sig med Gevinst og Fordel som en Pølse, saa lærer man ogsaa den Dæmon ordentlig at kjende . . Han er ganske mærkelig, Du! Man kan ikke bli træt af at studere ham i alle hans Bugter

og Vridninger, — saa forskjellig som han fører Ordet hos de forskjellige . . . Og det er det pudsig tragikomiske ved Historien, at det er Mammon, som tar Manden, istedetfor Manden Mammon. Sig saa om en saadan Gjerrigbuk af et Menneskevæsen ikke fortjener at bli lét ihjel . . .

Og mellem os, Mor, saa kan Du vel skjønne, at det ikke er for Forretningers Skyld, at din Søn Faste kommer her Klokken ni om Kveldene og ber om Lampen og morer sig med at skrive paa sin gamle Hybel til to, tre om Morgenen. Jeg under mig simpelthen den Fornøielse at faa sat den Djævel i Transparent. Han er saa nederdrægtig komisk, og jeg faar ikke Fred før jeg faar sat Lyset ordentlig paa Fyren, saadan i et lidet Skuespil for Sommertheatret dernede. Jeg har ham aldeles paa Fingréne i Snak og Gebærder . . . Rigmanden, Pengeskraberen, hvis Familie er idyllisk opalet i den fineste Drivhusluft af ædle Fornemmelser, medens han selv er Byens første moralske Autoritet . . .

Hemmeligheden er blot, at han har sin Formue anlagt udenlands i et Aktieselskab for giftige Tapeter. Og, medens Familien gaar i Spidsen for Stiftelser, Velgjørenhedsselskaber,

Bazarer og gir det gode Eksempel, ligger der for Fatters Regning tusene Stakkarer rundt om i Verden og lider af Arsenikforgiftning fra Væggene . . . Ja, jeg kan saamæn la ham ha Part i et ditto for forfalsket Vin ogsaa. — Og saa — lad en saaledes opdraget, moralsk forfinet, Søn pludselig opdage Sammenhængen og staa foran at vrage den skammelig erhvervede Formue og gjøre sig selv og hele den lukseriøst vante Familie fattige og hjelpeløse . . . og alle Konsekventserne deraf . . .

Det kan bli voldsomme, gribende Effekter . . .«

De afbrødes af en stærk klingrende Lyd af Dombjelder, der pludselig tystnede udenfor Trappen. Og ind kom Agnete, kjørt hjem fra Selskabet hos Lüders i Konsulens egen Bredslæde . . .

»Det var svært heldigt, at jeg fik den graa Silkekjolen færdig, Mor, for sandelig, der var Toiletter! Det nytter saamæn ikke at vise sig mange Gange i den samme Kjole nu længere . . . De unge Fruer Lauritzen og Mo med ægte Blonder og Kniplinger . . .«

»Slig nyslagen Rigdom, Du, som straks skal ud og vise sig,« — yttrede Fru Forland.

»Og saadant et Bord! — Mor . . . Vinene gik jo over min Forstand. Men Grønsager og Asparges og Frugter fra Algier i lange Baner! Jeg blev tat tilbords af Kaptein Døscher . . .«

»Ja Godnat, Godnat!« — raabte Faste og fór op ad Trappen.

. . . »Og alle de Hilsener, jeg skulde bringe Dig, Mor! . . . Du faar Blomster fra Lüders's Drivhus imorgen med en Sending af et eller andet delikat fra Desserten . . . Mina kommer selv med det; jeg tror nok, hun vilde git lidt til, at Faste da var hjemme; der er jo blet sligt Kammeratskab mellem dem paa det sidste. — Men Faste er rar Du, med det, at han holder sig ligesom altid for høit op i Luften for dem; det er som de aldrig faar rigtig Tag i ham; de staar igjen bare med en interessant Idé i Haanden . . . Faste sér aldrig andet end det, han tænker paa, — svarer heller ikke paa andet.«

»Nei, han er helst oppe i Luften,« — lo Fru Forland.

»Og fra baade Lüders og Ristings skulde jeg byde Dig Bredslæde, Mor, Du maatte kjøre ud nu i det deilige Føre.«

»Jeg véd jo, det er for min Søns Skyld altsammen; men det gjør aligevel saa godt, Du,« yttrede Fru Forland.

. . . »Og saa endte det med, at Kaptein Døscher og jeg spiste Filippine,« — lød det smilende fra Agnete. »Han kommer overalt nu, hvor jeg blir buden, og vi snakker sammen og stemmer saa godt . . .«

IX.

Saa var da den Tid kommet i Vaaren, da Badehotellets Indvielsesfest stod for Døren.

Hotellet prangede næsten fiks og færdigt. Indover Gangene baade nedenunder og ovenpaa hang alt allehaande Reklamer for Europas store Bade- og Kurortsteder. I vældige Billeder og Illustrationer figurerede Wiesbaden og Vichy, Ems og Karlsbad, Aix-les-Bains og schweitzer Luftkursteder med snehvide Alpetinder svimlende oppe i Luften, Nizza og Monte-Carlo i hvid Kalkfarve med blændende lyseblaat Hav og endnu stærkere blaa Himmel. Reklameplakaterne var udvekslede med Badets egne ikke mindre Opmærksomheden fangende, — Midnatssolen i Brand.

Man var overalt i travlt Arbeide.

Doktorboligens lille hyggelige Havegjærde skinnede alt frem. Og langs hele Forstranden, som Waggesen paa Wold havde opkjøbt, var Entreprenører og Spekulanter i fuld Gang med at ombygge Bonde- og Skipperhuse til Villaer med Brygger og Adkomst til Sjøen.

Der snedkereredes paa Pavilloner og Smaahuse til Badevogne paa Hjul, sloges op Skur for Seilbaade, der skulde ligge og vugge som Svaner foran Baadhavnen.

Og henne i Lunden lød Hammerslagene tæt i tæt fra Sommertheatret, der alt var under Tag.

I Parkanlægget, der tildels var beplantet med Træer om Høsten, dannedes der Anlæg og Veie og arrangeredes allehaande Plæner og Blomsterbed.

Tanken paa Badets første Sæson gryede og satte Fart i det hele. —

— — Der var Foraarsveir med skinnende nysprungen Løvetand og Sus af rindende Vand rundt om . . .

Fru Sølvi gik og skjøv Barnevognen foran sig inde i Lunden; — Tankerne optagne af Morgendagen og Indvielsesfesten i Badehotellet . . . Falkenberg hadede Bordtaler, — disse al

Hygge dræbende privilegerede Kjedsommeligheder, paastod han. Men ved denne Anledning maatte han jo som Badets første Læge overtage sin Part af Repræsentationen. Saadan Høitidelighed laa saa lidt for ham, og hun havde de sidste Dage prøvet at stikke i ham en og anden smuk og passende Glose.

»Det var Frøken Groth, Du fulgte ud fra Theaterpavillonen Faste, — ikke sandt?« — spurgte hun pludselig, da Broderen svingede hen til hende.

Faste nikkede: — »Hun var der for at prøve Akustiken fra Scenen. Det er Modulationerne, forstaar Du, som det gjælder om ikke at faa opslugt «

»At Du kan tænke paa sligt nu, Faste, naar Du har Badehotellet og hele Festen paa Dig!«

»Tingen er netop at komme væk fra det hele med Tankerne . . . Jeg har Momenterne til Festtalen; men det gjælder om ikke at ta Farven og Kraften væk ved at gaa og holde den for sig selv. Jeg maa stole paa Inspirationen i Øieblikket . . . Laura Groth, Du . . . Hun har sin store Stemme, — en enkelt Orgelpibe. Men bøie den! — det er ikke hendes

stærke Side. Dersom Du vidste, hvorledes jeg slider med at faa indsat nogle Mellempiber! Jeg skulde git noget til for lidt af Mors, — eller for Eksempel Bera Gyllings vekslende Udtryk . . . Saadan fuldfølt sagt, hvad er ikke det, imod paa Tryk! Der kommer et Menneske med bankende Blod og varm Aande ind til Dig . . .

Og Du har været indom Huset Jers, naturligvis? Det gaar raskt med Indredningen. Falkenbergs Modtagelsesværelser skal ialfald bli færdige betids, — og med mørkegrønne Tapeter, som Du vil ha . . .

Rart saadan at ha et Barn, Du Sølvi!« — vedblev han og tog det grønne Slør tilside og klappede Ansigtet vart med opmærksom Interesse . . . »Saadan ganske nyslaat fra Naturens Haand . . . Forresten, Du, han styrer bare ét Øie ad Gangen, det andet skjeler svært mistænkeligt til Verden.«

»Uf Faste, jeg liker ikke, at Du saadan staar og sér og gransker over Gutten, som han var et Insekt,« — udbrød Sølvi og trak Sløret til.

»Pen, vakker, kraftig liden Fyr, Du . . . Jeg staar bare og tænker paa, at jeg altsaa er

Onkel . . . Og kan bli Onkel til flere ogsaa ... Saadan en Onkel, som eier en Høne, der lægger Guldæg . . . Men bare ikke selv har nogen at gi dem til.«

»Gift Dig! . . .«

»For at leve i komplet Misforstaaelse med et Menneske hele Dagen og Natten med? . . . Eller ogsaa med et Hunmenneske, som slet ikke forstaar mig? Det blev der vistnok ingen Krig af; men sandsynlig en velment god Bifsteg og kanske lidt Høilæsning . . .

Jeg forstaar forresten, hvem Du sigter til, Sølvi! — naar Du kommer med Gifting. Men er der nogen Nakke, jeg nu har Lyst til at faa bøiet og knækket, saa er det Frøken Bera Gyllings med al hendes høitbaarne, kald det Idealitet, jeg kalder det den rene uhyggelige Overspændthed! — Jeg kunde ligesaa godt gifte mig med en skarpsleben Kniv! Og det samme tænker hun, — kun, at hun ikke gjør mig den Ære at anse mig for nogetsomhelst skarpslebet; men høist for en grov og plump forhakket Kjødøkse, som altid rammer Væggen. Men jeg glæder mig til Morgendagen, — ha hende siddende ved Bordet i Hotellets store Sal! — Gyllings kan ikke undlade at komme

. . . Jeg nyder at se hende med hendes egen By festlig rundt om sig; — hun og Rebslager Tryggesen, de sidste Mohikanere fra den gamle Sneverhed . . . Den Verden, hun ikke har trót paa, ruller nu over hendes stolte Nakke! . . .

Se saa! — naar man taler om en vis Mand,« — udbrød Faste . . . »Der har vi Mohikaneren, selve Ordfører Tryggesen for at inspicere og forvisse sine egne Øine . . .«

»Ærbødigst, Hr. Forland!« — lød Ordfører og Rebslager Tryggesens stærke spydige Stemme henne i Veien. — »Kommer netop fra at ha overværet en hed Disput, om det er Golfen ved Neapel eller den ved Venedig, Indseilingen til vor By nærmest maa lignes med! . . . Er ellers paa Vandring for at se den saameget omtalte og beundrede Pavillon med Glastag, der af mange anses for Deres mest forbløffende Underværk.«

»Glæder mig, om De kan finde noget at beundre, Hr. Tryggesen,« svarede Faste lunt.

. . . »Og visselig, — man maa falde fra Forundring i Forundring over alt det, som her saa pludselig er fremtryllet! Men endnu mere forskrækkes over det dybe ægyptiske Mørke, som maa ha ruget over denne By, helt til De,

Hr. Forland, med engang opererede den for Stær.«

»Er ganske enig med Dem, Ordfører, i, at det var en nødvendig Operation,« — forlød det fra Faste.

»Men hvilke Herligheder laa der ikke saa med engang udbredt for vore aabnede Øine!« — vedblev Tryggesen. — »Ja, havde vi gamle i vor Uvidenhed forstaat, at én ikke behøver at bestille noget eller eie en Øre; men bare havde at gaa ned til Mægler Røed og skrive Navnet under paa en »god Idé«, og saa inkassere Fortjenesten og ride høit paa stemplede Aktier i vor store tilkommende europæiske Badeanstalt· eller i allehaande Celluloser og Hermetikker og Chokolade og Fyrstikfabrikker og Sæbesyderier og Potterier! . . . der nu vokser op som Paddehatte og beæres med Navnet »fremtidsbærende«, og som i disse florisante Tider er solgte og kjøbte mindst ti Gange, før de er naat til Begyndelsen.«

»Som De ser, Tryggesen, er vi her kommet noget længere end til Begyndelser,« — bemærkede Faste . . . »Haaber at se Dem ved Indvielsesfesten imorgen!«

»Da haaber De feil, da haaber De feil, — skjønt jeg kunde ha Lyst til at høre paa Talerne — og svare lidt ogsaa! . . . Det er en barsk Indseiling, vi har, De, hvor Vragene hænger paa Skjær og Baaer udenfor — Gudskelov siger jeg, for den, som haaber paa sundt Vét engang! — og Pokker ikke noget som Golfen ved Neapel eller den ved Venedig. Jeg har været tilsjøs, jeg ogsaa!«

»Indrøm dog,« — afbrød Sølvi med Harmen i sit mildest tilsatte Ansigt, — »at her har svævet en forunderlig varm hjemlig Sol over dette Foretagende helt fra Begyndelsen af.«

»Hjemlig Sol? . . . Min Kompliment til den elskværdige Frue for det fundne smukke Udtryk. Hjemlig Sol . . . Det vil sige saameget, som at Byens Borgere selv sidder inde med alle Aktierne! — Javist maa de elske og opretholde Anstalten, Frue, om de saa selv skal gaa i Vandet og bade i Mangel af Eu—ro—pæ—erne!

De har gjort Bestilling hos mig paa det Taugværk, Badet behøver, Hr. Forland,« — lød det, som han tog til Hatten. »Jeg skal tillade mig at medsende et halvt Dusin Rebstumper med Løkker i, som Anstaltens Be-

styrelse kanske en Dag tør faa Brug for . . . Ærbødigste . . .«

Han fór afsted.

. . . Han havde jo sit privilegerede Frisprog, gamle Tryggesen . . . Og naturligvis kom der nu en Stund til at gaa løse omkring nogle saadanne vilde Mohikanere! — Her maatte endnu maages og feies ordentlig bred Vei for en virkelig Forstaaelse af Sagen; — dens Betydning for Byens Fremtidsliv og Vækst maatte hamres og hamres ind i dem. Og imorgen vilde han vise dem, hvad en Storstad betød, ikke blot i Skikkelse af Speilruder og Huse og Promenader for en elegant Verden og det rullende Guld; men i stigende Selvfølelse og det vidtskuende Syn, som lod dem gribe altid fastere og sikkrere om det Mærke, som indmældte dem blandt Kulturens Fanebærere i Verden . . .

Hans Øie gled distræt over et Par vældige Blomsterbuketter, der bragtes ned til Morgendagens Festbord, og han var just ved det Punkt i Talen, hvori han brændte dem ind, hvad det vilde sige at være kommet indenfor Europas Gjerde, da han mødte Mægleren.

. . . »Er akurat paavei til Dem, Forland. — Pokker saa uheldig ogsaa,« — han spyttede og spyttede Fliser af Cigaren, — »netop lige Dagen før Festen, saa man, saa at sige, har Kniven paa Struben . . . Jeg maa tilstaa, det første, som fløi mig gjennem Hodet, var Badeanstaltens Interesse. Man er jo forsaavidt Patriot, ja . . . Nei, nei, ikke op ad Gaden, De, vi møder blot Mennesker, som forstyrrer os!« — Han bøiede af, og de gik nedover mod Mæglerens Kontor . . .

»Det spø—ger — for Firmaet Herman Wiik & Comp,« — hviskede Mægleren hemmelighedsfuldt. »Ulykken vil, at der skal være en øieblikkelig forbigaaende Pengeknaphed inde i Hovedstaden. Naturligvis har Wiik & Comp., som alle de andre unge Firmaer her, optat Laan paa de Aktier, de har spekuleret i, — det dreier sig her om et Beløb paa 11,000 Kroner . . . Det fatale er, at det er anden Gang, Firmaet har forsømt at dække sine Afdrag, saa nu faar de pludselig en Skrivelse fra Banken, hvori meldes, at de for Laanet deponerede forfaldne Veksler uvægerlig vil bli protesterede og hele Summen indkrævet. Og under forskjellige Krav ogsaa fra andre Kanter, og

saadan som Stillingen nu er, blir Firmaet nødt til at indstille sine Betalinger.«

»Men her er da vel nogen, som vil kjøbe de guldgode Papirer,« — mente Faste.

»Udbyde dem — i Nødstilstand her? — mens Bankens Vægring lugter ferskt af dem?« — Mæglerens blygraa Øine søgte Fastes med et vist høitideligt Udtryk. — »Om jeg nu slap ud denne Efterretning om Firmaet Herman Wiik . . . Jeg spør Dem bare, — hvad for Ansigter, mener De, der vilde aabenbare sig ved Festbordet imorgen? — Hvad tror De Folk vilde sige, om de hørte, at Aktierne i Badeanstalten betviltes af Banken . . . Nei, nei, rør ikke ved Grunden,« — lød det hovedrystende.

Faste havde i et Lynglimt overskuet Situationen. Han stirrede paa Mægleren, som stod og tyggede paa Neglerne.

»Men Aktierne er jo Guld, Mægler,« — udbrast han, — »Guld!«

»Ja—a; — men blot ikke til at udbydes akurat nu, der skal være en Pengeknaphed.«

»Nuvel; men saa om nogle Dage da, — i næste Uge?«

»Hm, — nogle Dage — næste Uge, — det er ikke imorgen det.«

»Ne—i, — ne—i, det er ikke imorgen ...« Faste følte det lidt svimmelt, — som om han stod med et udtørret Festglas i Haanden.

»Man kunde jo opsætte Indvielsesfesten, til den lille Krise var over,« — anslog Mægleren med et snart Blik paa ham.

»Opsætte!« ... Faste ligesom saa sig selv sætte Festglasset helt bort ... Opsætte Festen! ... Herman Wiiks Butiksvinduer med Slaaer for imorgentidlig stod med ét tydelig for ham ...

Nei! — sang det i ham, — standses, stoppes maatte dette ... Situationen maatte reddes!

»Nei, jeg indrømmer, det vilde ikke ta sig ud,« — sa Mægleren. »Og Herman Wiiks Konkurs med tilhørende Graad og Tænders Gnidsel maatte vi jo ligefuldt døie.«

De stod begge og stirrede hen i den bedrøvelige Udsigt.

»Det er jo egentlig latterligt dette, — en ren Komedie, — at det hele skal staa paa nogle faa Dages Pengeknaphed!« — udbrød Faste.

»Den kan for den Sags Skyld gjerne være over imorgen ...« supplerede Mægleren.

De faldt igjen hen i hver sit ...

»Men sig mig,« — udbrød Mægleren pludselig fortrolig, som der fór en Idé i ham. »De har jo Penge at disponere, Forland!«

. . . »Dem, som Badebestyrelsen har anvist mig til Leverancer? — Umuligt!« — Faste afviste det uvilkaarlig studsende.

»For de Par Dage, til vi kan faa Aktierne anbragt . . . Det var en Udvei,« — yttrede Mægleren eftertænksomt.

»For et Par Dage . . . For et Par Dage . . . Men aligevel, De . . . Pokker ogsaa . . . Pokker ogsaa« — lød det raadvildt . . .

»Og De kunde skaffe mig ud af det om nogle Dage?« — vedblev Faste at fundere, medens han i korte Skridt drev frem og tilbage . . . »Aktierne er jo Guld —

Nei, jeg kan ikke indse, at der kan være nogen Risiko, — de er jo Guld,« — gjentog og gjentog han.

»Ja, det blir jo bare Penge for Penge,« — bekræftede Mægleren hen for sig som i Tanker, — »forhaabentlig allerede ordnet iovermorgen eller paa Lørdag. Et Slags Arrangement er jo næsten som en Nødvendighed nu, lige under Festen . . . Og, som De siger, uden al Risiko, — bare en Proformasag« —

»Foran det overordentlige Tilfælde faar man handle som Chef og ikke som en Lus!« — fór Faste op . . . »Tror man paa Foretagendet, saa tror man ogsaa paa Aktierne! — Man faar ikke være vég i Ryggen! . . .

Saa gaar vi straks ind og ordner Affæren, Mægler! og De faar mit Cheque!« — lød det resolut.

»Udbyder Aktierne, straks de er indløste og god Vare,« — henkastede Mægleren. — —

— — — — — — — — — — — — — —

Jo—o, Jo—o, det var Bera, som nu ved Femtiden gik op Kirkeristen og hjemover! . . .

Faste grebes af en pludselig Trang til at se og tale med hende, — løbe ind som i et lidet Havblik midt i de skillende Misforstaaelser . . .

Hun saa sig ikke om; men gik raskt.

»Du Bera! — Jeg vilde ønske, det var med din gode Vilje, Du kom paa Festen imorgen.«

»Ja, kunde jeg saavist slippe . . .«

»Mærkeligt, hvor lidt Fruentimmer kan skjelne mellem Person og Sag. Straks, de misliker Personen, misliker de ogsaa Sagen, — det gaar over ét det!«

»Jeg har da ikke noget imod Badeanstalten jeg, Faste.«

»Hvad? — ikke imod Badeforetagendet? — Omforladelse, jeg maa blot sige, Du forbløffer mig. Jeg véd jo, Du lyver aldrig . . . Men her i Tilfældet, saa — rigtignok maa jeg sige! — Du maa ha en daarlig Hukommelse. Eller, tør jeg spørge, hvad der har omvendt Dig . . . Skulde det være Heldet —?« lød det infamt.

»Paa ingen Maade hverken har eller har jeg havt noget imod Badeforetagendet.«

»Saa — hvad saa —?«

»Det, jeg har havt imod, er, at Du, — D u! skulde befatte Dig med det. Og jeg undrer mig endnu over, — begriber rentud ikke, — at et Fantasihode som dit skal kunne skabe reel Virkelighed og bære en praktisk Sag, — ovenikjøbet i det store.«

»Nei, nei, Bera, Du har aldrig begrebet, at Fantasi var en virkelig Evne. Sæt den paa en af disse Tørknaster af Forretningsmænd dernede, og han vil opdage en ny Verden, — bli rig! — Og forresten, Du taler om at bære! . . . Det er ikke en Time siden, jeg ved et suverænt Greb, — som Foretagendets egentlige Chef og inspirerende Aand, resolut greiede hos

Mægleren en uhyre vanskelig Knude. Jeg kan ikke sige Dig, hvad det var; — enhver Forholdene mindre voksen, eller en mindre praktisk Mand, vilde ha ligget i Sumpen, — — og Du da ogsaa sluppet det plagelige at sidde ved Festbordet imorgen og holde fornøiet Ansigt.«

»Saa—aa, Du? — det var noget, Mægleren fik Dig til?« — forhørte hun pludselig ængstelig.

»Nei, som jeg selv fik mig til. Man maa undertiden kunne se ned i en Risiko uden at svimle.«

»Saa det var Risiko — aligevel?« — sa hun langsomt.

»Ikke det Spor! — Sligt beror paa, hvor praktisk man styrer . . . Skyv en Kjelke med Frygt og Tvil langsomt over en svag Is, og den plumper i. Men gjør det samme raskt, resolut, og Du er over uden at mærke Sprækken.«

»Og Du har skjøvet din Kjelke saadan idag, Faste —?«

»Jeg tror ovenikjøbet, Mægleren maatte beundre det en Smule, Du! — Han er jo vant til bare stivbenede Gangere af Forretningsmænd, og saa med ét ved Hjelp af lidt Fantasi, er Knuden løst!«

»Det gaar i mig, hvergang Du nævner Mægleren!« — udstødte hun.

»Jeg tror, Du har faat en fiks Idé, rent en Galskab med det Menneske, Bera!«

»Jeg siger Dig, Faste, det er ikke med min gode Vilje, jeg gaar til Festbordet imorgen. Jeg kjender Dig saa godt, — der er noget ... Du havde ellers ikke skyndt Dig op ad Gaden for at snakke med mig . . .«

X.

Faste sad oppe paa den lille Hybel hjemme, halv bagoverstrakt paa Stolen med Næven dybt begravet i Haaret. Naar han rørte sig, krølledes Kanterne af de skrevne Ark paa Bordet under hans Albue; men Pennen laa tør henne ved Blækhuset.

Han saa paa Uret atter og atter . . .

Pokker saa sent og trevent Minuterne kan gaa paa en saadan tom Formiddag. Enda godt, de ikke gaar baglængs! . . .

Sidder her som en Fange . . . Mor maa tro, jeg er blét komediegal, siden jeg kan rende fra alt dernede og sætte mig her til at skrive paa »Den Gjerrige« —

Han trak Blækopsatsen hen til sig; men blev siddende og stirre og gruble, medens han af og til tog Uret op . . . . .

Endelig! — er man da sent nok ude til at undgaa sine behagelige Forretningsforbindelser — — —.

— Paa Veien nedover nikkede han i flygtig Hast til nogle Herrer af Byens yngre Firmaer, der syntes at ha valgt at vandre og spankulere i Strøget om Posthuset — vel for at faa ferskeste Efterretninger om Tiderne — —

— — »Naa?« — udbrød Faste nervøst, da Mægleren traadte ind paa sit Indrekontor, hvor han havde gaat og ventet paa ham.

»Vil De kanske, jeg skal skabe Penge?« — bed Mægleren i.

»Intet idag heller! . . .«

Der opstod en uhyggelig trykket Pause. Mægleren følte Fastes Øine ligesom lede og speide sig igjennem: —

»Umuligt at sælge Aktier i nogetsomhelst, — endnu,« — forsikrede han.

»Endnu, — endnu . . .« lød det hæst . . . »Hele Jorden ophørt at dreie sig, — standset som et Ur! . . .«

»Se da ikke ud, som De sér Spøgelser bag mig,« — udbrød Mægleren.

»Endnu! . . . Jo, jeg kjender det. Det er nu fjorten Dage, jeg har faret Dem paa Døren

i Vaande og Pine, og hele Døgnet ikke havt andet i min Tanke end Mægler Røed og de elleve tusen. De har danset om i mit Hode, — jeg tror, jeg blir gal!«

»Jeg skal erkjende, at jeg var en uheldig Veirprofet dengang. Der anede ingen den pludselige Obstruktion af Pengemarkedet, — en Strybning over hele Linjen, sér De, — over den ganske Forretningsverden! Og en saadan tilfældig øieblikkelig Pengeknaphed kan man ikke vente, skal la sig kommandere paa Dagen. Alle er pint fortiden . . . Vi maa være rimelige, Forland, og ikke forlange, at en selv alene skal være Undtagelsen . . .«

»Godt nok, godt nok altsammen, — for alle andre,« — brast Faste ud. »Men jeg maa ha Penge, jeg! — skal jeg ikke staa der som den, der har blanket Badeforetagendets Kasse for dens Midler og brugt Penge udover, hvad de var bevilget til. — At alle andre heller ikke kan faa solgt Aktier? — Nuvel, saa lar de det være, til de kan faa solgt dem, — det er ialfald legitimt. Men jeg! . . . Faar jeg ikke de elleve tusen, saa —«

»Idag er vi kommet saa langt som til

Fredag« — beregnede Mægleren, — »og paa Mandag eller Tirsdag . . .«

»Javist, Mandag eller Tirsdag,« — gjentog Faste tonløst.

»De tar det for seriøst, Forland. Naar Skyen er over, har vi Solen, og da er alle Ansigter glade,« — mente Mægleren.

»Deres Ansigt! . . . Jeg skulde ha Lyst til — —«

Faste lukkede Døren haardt efter sig . . .

Han gik som den, der var optaget af Forretninger og nødig lod sig hefte af nogen, han kunde møde — —

. . . Maa ha Penge —! . . . Ialfald de fem hundrede og fem og sytti Kroner, som indløb Krav paa til Regnskabsføreren igaar, — heldigvis saa sent, at man kunde undskylde sig med, at Banktiden var over . . . Maa ha Penge . . . . .

Hans Tanke vandrede fra Kontortrap til Kontortrap, medens han selv uvilkaarlig fjernede sig fra Forretningsstrøget . . .

. . . Han var inde hos John Berg — hørte sin egen Røst yderst freidig spørge, om han ikke tilfældigvis skulde kunne hjelpe ham for fire, fem, — nei, tre fire — hm, nei — to tre

Dage bare, med to, tre tusen Kroner . . . Nei — to, — to tusen . . . Eller bare femten hundrede, — han var i en svinagtig Forlegenhed for Pengene akurat disse Par Dage. — Eller bare tusen, — han skulde gjerne faa en Aktie deponeret for det . . .

Nei, nei, gik ikke an at byde Aktier ud naturligvis. — Og hvorfor skulde han være i Forlegenhed? . . . Berg maatte jo vide, at, var der nogen, som burde ha Penge i Kassen, saa var det ham. Berg var selv i Bestyrelsen, som havde bevilget . . .

— Op til unge Böckmann? . . . ledte hans Tanker videre . . . Hør nu, Johan, kan Du hjelpe mig med to tusen til imorgen eller saa, — prompte igjen, Far! Jeg vender mig til en gammel Kammerat fra fordums Tider. Du er den eneste af den Sort ja, — de andre er jo lidt af ny Dato, sér Du . . . Jeg kan gjerne betro Dig, jeg har disponeret nogle Udbetalinger lidt dumt, — er i Knibe for Øieblikket . . . Hjelper mig ellers kanske med tolv—femten hundrede, Du —

Saa kjedeligt, at jeg ikke akurat nu kan. — Et saadant lidet Fillebeløb! . . . Samler nemlig paa Kontanter alt det, jeg kan, til en

Veksel paa Mandag . . . Men Du behøver jo bare at trække paa din Onkel Joel, Faste. Jeg véd nok, Du faar Grin af Gamlen; men — det er ikke alle, som er saa lykkelige at disponere en rig Onkel . . .

Ja, forresten, — havde han været her nu? — — — Jeg tror, jeg var marcheret lige paa ham . . . pegt paa, hvad vi har gjort Byen til og simpelthen forlangt, at han skulde rykke ud med Pengene — kjøbe af mig de Aktierne! . . . Han er en Storkar igrunden . . .

Til Midsommer ja, — det er ikke nu det! . . . Men forunderlig skal det slaa ham, alt dette ny — som et helt Eventyr — —

Eller, — Faste standsede, — driste paa og kjøre lige ud til Wold, til Waggesen! — vi er blet saa udmærket gode Venner paa det sidste, — bekjende Dumheden og be ham greit og helt ud om elleve tusen paa Aktierne! — Det var saamæn en Idé, som jeg kunde like. — Ialfald forstrække mig med Halvparten, — de seks tusen . . .

Og saa ligge i den Mands Lomme med engang! Det var at overgive hele Fæstningen det.

Uf ja, Doktorens . . . Tømme deres lille Sparebøsse . . . Lad det være aldrig saa sikkert som Guld, saa er det svine — væmmeligt . . . Den Satans Mægleren . . .

Han tog resolut Veien op Lindealleen til Hospitalsgaden, hvor Doktor Falkenberg bode.

Skridtene blev lidt efter lidt langsommere, og af og til blev han staaende og konferere med sit Ur . . .

Midt i Modtagelsestimen . . . ubeleiligt, — helst lidt senere . . . Fik holde sig i Alleen saalænge . . .

Pludselig greb han saa igjen hastig til Uret uden at se paa det . . .

»Faar sætte Davids lodne Hjerte i Brystet, — fra hans Røvertid,« — mumlede han. Er der nogen, som har knap Tid, saa er det vel mig!

I den indre Trappe foran Doktorens Entredør standsede han. Der la sig som noget tungt Bly i Fødderne, — noget ækelt afdovnet . . .

Akurat her ved Gelænderet stod han ogsaa i Lørdags, da Sølvi kom ud, og han pludselig begyndte at snakke om Barnet, og hvordan de vilde ha det nede i Doktorboligen.

Nei, nei, man fik gaa paa. Det nyttede ikke længere at rende undaf — uden Penge.

Han ringede mandig fast paa — og nok engang —

Sølvi aabnede Entredøren med en vis Forskrækkelse . . .

»Har Hast Du! Maa faa tale med din Mand, — og med Dig ogsaa,« — klang hans Røst freidigt, medens Sølvi gik foran ham ind i Doktorens Modtagelsesværelse.

»Har Du det saa, Svoger Doktor, at Du kan laane mig en fem, seks hundrede Kroner paa nogle Dage, — prompte tilbage!« — lød det som høirøstet af Hast . . . »Maa ha dem straks idag, sér Du. Havde jeg Tid, var det ingen Sag da! — en Murerregning for tidlig anvist til Udbetaling. — Og Du forstaar nok, at i min Stilling er der ét, der ikke gaar an, og det er, at rende Kreti og Pleti paa Dørene og laane. Jeg maa staa med Pengene i Næven, jeg — paa Pletten!«

Doktoren skjød Brillerne op i Panden og ned igjen.

Nu begyndte han at pudse dem, medens hans kloge rolige Ansigt ligesom led under Raadvildhed.

»Du véd nok, at alt det, jeg havde lagt mig op som Ungkar, er strøget med. Det var jo Meningen at skaffe os Møblement og andet Udstyr mere passende end mit gamle. Men Hensynet til at ha en økonomisk Hanke med i Badeanstalten var overveiende, saa det, jeg havde, gik til de to Aktier, som egentlig var én formeget. Og siden har vi da, Sølvi og jeg, tat os for at spare, saa vi kunde rykke ind i Doktorboligen dernede nogenlunde skikkeligt monteret.«

»Prompte, — prompte tilbage, Svoger!« — erklærede Faste.

»Og Du maa ha dem?« — Doktoren vekslede et Blik med sin Hustru.

»Absolut nødvendig — for nogle Dage.«

»Knuden er,« — sa Doktoren lidt forsagt, — »at Møblerne skal betales straks, de kommer. Saa jeg maatte ha dem tilbage aldeles sikkert inden fjorten Dage.«

»Aa nei, nei, — snak da ikke, som om jeg bad om et helt Laan,« — udbrød Faste. »Pengene har I igjen straks i næste Uge.« Han følte deres begges Forstemthed bag Velviljen.

»Jeg vilde blot sætte Dig ind i Forholdet, hvordan vi har det,« — forklarede Doktoren,

— »saa behøver Du jo hellerikke ufornødent at forhaste Dig i utide. Ellers ingen større Fornøielse for Sølvi og mig end, om vi kunde være Dig tilhjelp med vor lille Draabe i en snæver Vending . . .«

Han trak Pultskuffen ud og begyndte at tælle op af en Lommebog Penge, som Sølvi efterhaanden ordnede og la hen i Hobe for hvert hundrede . . .

»Undskyld alt det meget i smaat, — skrabet sammen, sér Du, for Recepter og sligt, som falder kontant . . . Fem hundrede havde vi jo, Sølvi, — og der er det sjette — saavidt . . . Her er femten Kroner igjen . . .«

»I faar ikke ta det for haardt, at Jers Rigdom flytter Plads for nogle Dage,« — spøgte Faste.

»Ja, det er jo ikke akurat det samme, enten vi har vor lille Kapital hyggelig i Pultskuffen eller farende om i Lommerne dernede,« — bemærkede Sølvi. »Men de er Dig undt, Faste!«

Faste holdt paa at svare: Jeg tog ligesaa gjerne i Gløder; men betænkte sig og samlede Pengene sammen . . . »Alt bra med Gutten vel? Faar ned i Forretningen igjen jeg . . .

Men Tak, — Tak, skal I begge to ha,« — lød det i Døren . . .

Faste kjendte sig som stegt paa den ene Side og lettet paa den anden. Her var nu for Øieblikket som en liden Fred. Og, som han gik nedover Alleen og rettede sig og saa op i Trækronerne og pustede ud, kunde han ikke fornægte, at Stillingen var blet noget hulter tilbulter i den sidste Tid. Han havde faret som et stadigt Uroshjul nu i fjorten Dage! . . .

Han hilste paa Konsul Morland, som paa sin engelsk tog sit Formiddagsridt, og saa Wulffs Kjøkkenvogn komme i Tverveien.

Den standsede og satte en Dame af, som viste sig at være Frøken Laura Groth.

»Jeg saa Dem deroppe, Forland! — og maatte stige af for at hilse paa Dem . . . Jeg skulde ellers git noget til for at vide, hvad De ruger ud, medens De saadan vandrer alene i Byens Allé. Jeg fik en saa underlig Følelse af den Ensomme, der til ingen betror sine Planer!«

Det klang lidt høistemt, og Faste smilte . . .

Jo, hun skulde vidst, at det var nøgterne fem hundrede og fem og syvti Kroner, han havde ruget ud der! . . .

»Jeg har jo ikke sét Dem, siden hin Høitidens Dag i Badehotellet eller faat takket Dem for Talen,« — vedblev Laura overstrømmende, — »der hviler endnu som et Festens Skjær over Byen af den. Jeg har hele Tiden sét det løftede egne Hode med de brændende Øine og det mægtige Udtryk. De stod for mit Syn som den stærke Fører, hvis Fakkel tænder og lyser. Jeg glemmer ikke Ansigterne nedover det lange blomstersmykkde Bord. De straalte, som de saa i en Rus ind i den Fremtidens Storby, som De saa gribende sandt sa', at saagodtsom hver eneste af dem havde været med at tømre paa . . . Jeg saa dem, som ikke kunde faa frem Hurraraabene for Graad! . . .«

Faste tænkte paa, hvorledes han havde stirret paa Bera, som sad der bleg med Øinene i Fanget; men reiste sig med Glasset, som de andre.

»Og saa mange vakkre Ord, der siden blev sagt! — Det var som Stenene den Dag kunde tale . . . Og da De saa løftede Glasset og drak for gamle tykke Waggesen, — som ikke havde holdt Tale mere end én Gang i sit Liv og da bare sagt de for hele Badet bærende Ord: »Jeg gaar med!« — da brød Lystigheden

ordentlig løs, og Waggesen stod der og slog med Lufferne, som en opreist Sælhund, medens alle omringede ham og klinkede med ham . . .

Men Toppen var rigtignok Konsul Klüwers herlige Skaal for Byens geniale Arkitekt, hvis skabende Aand havde samlet alle Tømmermændene og blæst Liv i hele Værket! — Da saa Sangforeningen satte i, saa det brusede gjennem Salen og siden bar Dem paa Guldstol, saa kan De tro, det svimlede for mig . . . Jeg er ikke vant til denslags store Øieblikke jeg, uden i Komedien. — Det blir for mig et af Minderne for Livet,« — brød det pludselig graadkvalt frem . . . »Jeg kan ikke for, at jeg har maattet udøse mig, — jeg synes, jeg ogsaa har ligesom min Part i Dem.«

»Paa den Vis, Laura Groth! — er man med at bære Sagen. Der skal Humør og Tro og lidt Storhed til ogsaa, — skal man ikke dumpe ned i hver Grøft af Tvil . . .

Men paa Gjensyn, paa Gjensyn!« — afbrød han. — —

— Lidt Attitude, — men ægte Malm i Følelsen, — gik det i ham . . . Ikke Beras glassikkre Umulighed . . . Om hun havde sét

mig nu i disse fjorten Dage løbe uafladelig, som et Ekorn i et Trappebur! . . .

Han lagde Veien over Bryggerne; det var saa sin Sag at komme for tidlig paa Kontoret og kanske møde nye Krav.

Ved Bryggespolen laa en Lystbaad med Seilet halv heist og Fæstet endnu belagt. Konsul Risting skulde ud paa sin vanlige Vaartur og skyde Alker og sad og pakkede og stuvede forskjellige Sager ind i Rummene.

Det fór gjennem Faste, at her kunde frembyde sig en Mulighed . . . Risting var beslaat nok . . .

»Ud at skyde Alker, Konsul!« — hilste han.

»Javel, før en blir for gammel; man véd ikke, hvor mange Vaarer, man —«

»Skulde ha Pokkers Lyst til at gjøre det samme, jeg ogsaa, — og sét mig om paa Lodsskjærene, om der kunde være noget Udflugtssted for Badegjæster.«

»Ja, kom med mig, Forland! — Her er baade Spegekjød og Hermetik og Øl og Kaffe og Portvin i al Overflødighed . . . Jomfru Haabøl har provianteret mig, som det skulde gaa til Holland.«

»Den, som bare havde Tid, Konsul! . . . Maa desværre op til Mægleren i Eftermiddag og se at faa afsat ti, elleve Aktier i Badet.

»Kjedeligt, De. Jeg mangler saa akurat en Kammerat, siden Torgersen nægter og skylder paa Gigten . . . Jaja — ja, san,« — Konsulen gav sig til at putte Pakker igjen ind under Bagtoften.

»Jeg skulde gjerne ogsaa ha snakket med Dem og hørt Deres Mening, Konsul . . . noget, jeg vilde faa Bestyrelsen til at gaa med paa. Hvad mener De om den Idé, at Direktionen kjøbte en af de gamle Træskuder, vi har paa Havnen, og indrettede den til et Badeskib? — forankrede den i Bugten, malet og pudset, med Badekamre og Rum under og Trapper ned i Sjøen, Telte paa Dækket og ellers galant udrigget med Flag og Vimpler . . . Det vilde være ganske originalt . . .«

»De mener, kjøbe et Fartøi . . . saadan som, for Eksempel, min gamle Svanen?« — bed Risting pludselig paa.

»Aa ja, — som for Eksempel gamle Svanen; — man har jo Valg . . . Jeg har længe tænkt —«

Faste stod og undrede sig selv over, hvad han nu udmalede og fandt paa for Leiligheden —

»Og Linieakvavite og kold Beaf, — hvad siger De, Forland? Deiligste Veir . . . Skyde ude i Skjærene. Ta' Havn ikvæld ude i Holmvigen hos Madam Tønder og brygge Punsch.«

»Ja, — den som havde Tid . . . men jeg maa faa greiet de elleve Aktierne.«

»Hør, — hør, Far! ... De elleve Aktierne, de tar jeg til Dagsens Kurs. Det skal De faa min Underskrift paa her, — — rigtignok med Blyant,« — lød det selvgodt . . . »Se saa, — jeg skriver her paa Toften. Vil De saa bare sætte Deres: »Indestaar yderligere for Sikkerhed, Faste Forland.«

»Skynder mig op paa Kontoret efter min Yderfrakke og er tilbage igjen paa Flekken, Konsul . . .

Pokker til brillant Vaarveir! . . .« raabte han, som han hastede opover . . . . Tænkte nærmere paa at rømme tilsjøs for Brist i Kassen, mumlede han for sig selv — end paa at ligge og plaffe efter Alker mellem Skjærene idag... Tilfældet kan saamæn være noksaa kuriøst.

XI.

Det gik som en Stumhed over Byen den Morgen, — som en lammende Tysthed midt i dens travle Vaartrafik.

Det var ikke sandt, — kunde umulig være sandt, — selve gamle, stenrige, solide Waggesen paa Wold gaat fallit! . . .

Der herskede en Stilhed, hvori hver helst gik ind til sit eller vilde gjøre op med sig selv, før man gav sig til at snakke eller lytte til Pratet.

Det var som den Morgen, da det spurgtes, at Wulffs Fuldrigger, »Regina«, var gaat under med Mand og Mus lige udenfor i Skjærene om Natten. — En maatte jo tro, saadant var umuligt. —

Gamle, sikre, bundrige Waggesen — gaat? — For noget Sludder! . . . . .

Som Faste kom fra Kontoret ud paa Formiddagen, begyndte Folk at samles to og tre

i Klynger, — underlig stille, og dystre fortænkte Ansigter.

Paa Raadstutrappen gik Lagretten frem og tilbage og snakkede . . .

Og der stod John Berg og spyttede Skraa og betvilte i høieste Maade Faktum! . . . Der skulde dog efter Spaadommen gaa nogle Tegn i Sol og Maane forud, før Verden styrtede sammen —.

Ud af et og andet Vindu gløttede et Fruentimmeransigt speidende nedover Gaden . . .

Der blev Opmærksomhed, da Skifteforvalteren og Disponent Ek kom kjørende gjennem Gaden . . .

Jo, det var til Wold, de skulde! . . .

Og nu kom der én og fortalte, at Lensmanden alt var derude og registrerede.

Inkassator Ulriksen rullede i Hui og Hast forbi. Han holdt Hesten ligesom lidt an, da han saa Faste, som en Sagen vedkommende; — men smeldte igjen paa, — saa sig blot et Par Gange tilbage.

Efter ham Sagfører Messelt i skarpt Trav ud mod Landeveien . . .

Der var noget smittende trykket i Luften,

— en Fornemmelse som af nogetslags Jordfald eller Skred.

Gamle Klüwer rømmede sig og standsede foran Faste, medens Toldinspektøren nærmede sig paa Sned . . .

»Et voldsomt Stød. Et voldsomt Stød!« — udbrød Klüwer rød i Hodet. »Jeg gaar endnu nummen i Skallen og kan ikke faa opgjort mig en Tanke . . . Alle Arbeider standset i Waggesens Villaer udover Bugten, — det blir som en hel Væg ude for Badestedet, det.«

»Heldigvis første Aaret, Konsul!« — svarede Faste uanfægtet. Han følte Nødvendigheden af at slaa fast nogle Satser i Opinionen. — »Man kan jo ikke paaregne saa straks at faa Brug for mere end selve Hotellet og Smaahusene langs Stranden.«

»Men, naar nu alle Waggesens Aktier med engang styrter ind paa Markedet?« — yttrede Toldinspektøren nervøst.

»Bah, — om et Par Maaneders Tid begynder Gjæsterne at komme, og da kaster saamæn ingen sit gode Guld i Havet!« — sa Faste affeiende. »Ikke sandt, Klüwer, naar man har fodret Koen hele Vinteren, opgir man den ikke, naar Græsset kommer.«

»De, — De — De, Mirakelmager!« — Klüwer stak efter ham med Stokken, øiensynlig lettet.

»Ja; men hvem garanterer!« . . . vedblev Toldinspektøren . . .

»Jeg tænker, Waggesens Bo nok vil ha sine gode Overpenge for Aktierne nu, vi er lige ved at skumme Fløden . . . De er ikke gale,« — formente Faste med Fynd, nu Lüders og unge Böckmann sluttede sig til.

»Berører hverken Cellulosen eller Hermetiken,« — faldt Böckmann forkjaset ind, — »ikke i nogen Maade . . . Mægleren kaldte det en Bondefallit, som egentlig aldeles ikke vedkom den merkantile Verden . . .«

— — Som Faste gik henad Gaden, trode han oppe fra Hjørnet at høre Tryggesen udstøde — Svindler . . . Svindler . . . med sin tykke hæse Røst.

Han skyndte sig videre.

Diskussionen syntes mere og mere at ha forflyttet sig til Strøget mellem Posthuset og Toldboden.

»Ufatteligt . . . Ufatteligt!« — lød der.

Man var ikke kommet længere . . .

»Svindel . . . Svindel . . .« sang det i

Øret paa Faste, der tog Veien hjemover, — han aarkede ikke Kontoret mere idag.

»Svindel! . . .« gjentog han pludselig oprørt: Mener ikke den Fyren at, om jeg kunde vinde tusen Kroner eller ti tusen Kroner eller hundrede tusen, — eller kanske blot to Procent, som de siger, — saa styrtede jeg gjerne alle disse Styrmænd og Baadsmænd og Smaafolk med Familier, som har tat fjerdedels eller ottendedels Aktier eller tilsammen kjøbt en hel, — gjerne ud i Nøden og Elendigheden. Jeg saa dem gjerne steges og pines, om jeg vandt femti Kroner paa det!

Ja, saa tænker de . . .

Egentlig nok et Kapitel i Mammons Bog, som jeg skulde se til at faa tat i »Den Gjerrige« . . .«

Rent ud to forskjellige Maalestokke, to Slags Sjæle . . .

Den ene taalte ikke at ha saadant paa sig for Millioners Millioner, den anden lar hele Verden med fuld Besætning skure udover for to Procent . . .

Sig saa, at Mammon ikke er en Gud! . . . i den evige Kamp mellem Aand og det elementære . . .

Faste aabnede som vanlig Dagligstudøren for at hilse ind til Moderen, før det bar op ad Trapperne til Hybelen.

Han studsede ved at se Sølvi sidde der hos Moderen og Agnete . . .

Der fór en Gysen i ham, — dukkede op som et Billede fra tidligere Dage . . . Sølvi stille stram i Minen, — Agnete stirrende resigneret op i Loftet ligesom trækkende efter Veiret og Moderen med Feber i de store Øine, neddukket i Bekymring . . .

Og istedetfor at bryde ud med Efterretningen om Waggesens Fallit, bøiede han pludselig af: —

»Det undrer mig, at I lar Ditlef falde tilbage i sin gamle Mani at pynte sig ud og gjøre sig naragtig,« — lød det. »Der gaar han med Fjær i Hatten og blaaser paa en Siljufløite hele Bækengen nedover. Han synes at ville samle alt det, som Populats er, efter sig.«

»Aa, Gutten min, det er ikke godt at vide, hvad han har fore,« — mente Fru Forland. »Undres, om det ikke er nogetslags Konsert, han gjør for Stæren, som er kommet . . .«

»Naa — og Waggesen? . . . Jeg sér, I har hørt det —«

»Ja, Sølvi kommer her med alt dette, Du, — der kan vel endnu ingen overskue Følgerne,« — sa Fru Forland ængstelig seende op paa ham.

»Blir der Vanskeligheder for Dig, Faste? — og Badet?« prøvede Agnete, — »saa Du er urolig.«

»Ja, Mor, — det var jo rigtignok saa uventet, som om Maanen skulde fáldt ned. Men man faar ikke tabe Hodet! — de var istand til at skabe en hel Panik dernede . . . De staar i Gaderne og snakker og tygger Skraa og spytter og faar tilslut ud, at det er selve Norges Bank, som er røget . . . Waggesen er gaat fallit! det er det enkle, nøgterne og høist beklagelige Faktum!«

»Ja Du, Faste! — jeg kan nu fortælle Dig mere,« — sa Sølvi oprørt. »Falkenberg kom hjem fra Wold Klokken tre imorges og fortalte det hele. Manden har tat Livet af sig.«

»Saa—aa, Du. — Saa Du . . .«

Faste stod rædselsslagen og stirrede i det . . . Waggesens Skikkelse steg pludselig op for ham tydeligere og tydeligere, som han stod der og sa: Jeg gaar med. — Jeg gaar med!

»Jeg kan da vel ikke lægge det paa mig,

Mor!« — næsten skreg han; — han slængte sig i Sofaen og sprang op igjen.

»Men Faste da! Faste da!« — jamrede Agnete og fulgte efter ham over Gulvet . . .

»Vi gaar som iblinde for hverandre alle,« — yttrede Fru Forland lavt . . . »Du kunde saavist ikke standse Waggesen i hans ulykkelige Jagen efter Penge.«

»Nei, — men — —« lød det fortvilet fra Faste. — —

»Aa, jeg er gal!« — fór han op. »Badeforetagendet vilde jeg begyndt paa igjen den Dag idag, stod det ugjort!«

»Kjære Faste, — Du sér saa langt længere, end mine Briller rækker, og andres Forstandskikkerter med,« — beroligede Fru Forland. »Blot Du selv har Trygheden . . .«

»Men saa nytter det ikke at ta Tingen bare idyllisk heller, Mor,« — sa Sølvi. »Saalænge den grundmurede Waggesen stod som Eier af en Hovedpart af Aktierne, syntes Folk, der kunde ikke være nogen Risiko . . . Falkenberg og jeg talte jo i hele Morges om dette. Og havde bare Doktorboligen ikke været saa ufærdig endnu, saa vilde vi straks begyndt at flytte ind dernede, — vi har jo faat de fleste

af Møblerne . . . Det vilde ligesom i al Stilhed vist vor og din egen urokkede Tillid til det hele . . .«

»Ja Du, nu skal der sættes ordentlig Force paa,« — optog Faste det ivrig . . . »Og jeg tænker, at, naar de om et Par Maaneder sér veritable Badegjæster for Øinene, saa præker det for sig selv det!«

XII.

Faste havde en lang Stund siddet taus og dyster hjemme i Dagligstuen.

»Det er, som jeg skulde ha Granitstenen om Halsen og drages tilbunds med den!« — brød han ud, idet han heftig reiste sig og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet, af og til standsende og stirrende ud af Vinduet.

»Gud bevare Dig, Faste, hvor Du snakker . . . Er der noget galt igjen, — noget nyt?«

»Denne Pokkers Moloen, den sluger Penge i det evige —!« forlød det.

»Vanskeligheder paa den Kant ogsaa, Du?« — spurgte Fru Forland bekymret.

»Bare Mudder og Synkesand at slippe Stenen ned i, — endnu intet sikkert Fæste i Grunden! — Den Moloen har alt suget til sig tre Gange saameget som kalkuleret. Stolede

naturligvis paa Havnefogden og dem, som var kjendte og stod for Opmudringen. — Kunde da ikke selv stige ned som Dykker og forfare Grunden —«

»Du faar ta det med Ro, Faste, Du véd, naar det staar som værst, finder Du altid paa noget,« — trøstede Fru Forland.

»Finde paa? — Penge, Penge, Du,« — udstødte han, — »kan jeg finde paa dem!«

»Stakkars Gut, Du har en tung Byrde at bære frem,« — sukkede Moderen.

»Der maa en udvidet Aktietegning til . . . Man maa kunne se udover Øieblikkets Vanskeligheder og Pinagtighed. — John Berg røket paa Cellulosen sin, Herman Wiik gaat, og Bruslimonaden og Hermetiken standset. — Selvfølgelig alt Overspekulation. Ingen Grund til at forfærdes over det i en pengeknap Tid . . . Og der sidder da Mænd som Wulff — Klüwer — Lüders — Breder . . . De skulde ha tilstrækkelig Fremsyn til at forstrække Badet med saavidt Ressurcer, at det kan slippe ikke altfor ufærdigt over i Sæsonen og begynde at ta Penge ind istedetfor at gi' ud. —

Der maa bankes paa hos de Herrer! —

De er jo selv Aktieeiere og kan ikke være gale —.

. . . Har gaat Tiggergang før! . . . Faar indøve min Ungdoms Vane . . .«

Fru Forland saa forpint paa ham. Hun havde siddet sammensunken og fulgt hans Tanker.

»Javist ja, Mor, her er mange Udveie for én!« — lød det pludselig med Overbevisning. — »Nu gaar jeg ned i Byen og taler for Matadorerne, — som Kossuth for Magyarerne, — saa Pengene springer af Kassen! — De skal danne en liden foreløbig Garantiforening for de løbende Udgifter . . .«

Han var i Øieblikket ude af Gangdøren og vandrede nedover med et Selvfølelsens Smil og Trods brændende i Øinene.

Han stilede lige ned til Konsul Lüders. —

Underlig nok, Mina trak rask Hodet ind igjen af Ruden, da hun saa ham nærme sig.

»Selvfølgelig Badestedsaffærerne, Konsul,« — gik han paa, som han traadte ind paa Kontoret.

»Ja, Tiderne er jo forfærdelige, De,« — afbrød Konsulen.

»Jeg mener blot, — det maa greies over Øieblikkets Knibe indtil Sæsonen aabnes, og vi faar Indtægter, saa Badet ikke kommer til at præsentere sig alt for umulig sprikende nøgent og ufærdigt.«

»Ja, De har visselig Ret. Der er meget, man kunde ønsket at ha gjort, — og ugjort ogsaa, Forland! naar de strenge Tider sigter Sagen gjennem sit trange Sold . . . Her er næsten ikke Penge at opdrive, De,« — rystede Konsulen paa Hodet.

»Men Aktiehaverne kan da heller ikke være tjent med at lade Badestedet staa der, som en, der har indbudt til Bal, men i sidste Øieblik ikke har Raad til at sætte Lys i Kronen! . . . Saa har jeg tænkt mig, at De og Wulff og Morland og endel andre Aktieeiere . . .«

»Aktierne ja! — naar der ikke nu laa saa mange døde af dem omkring i Fallitboerne, — særlig den Waggesenske Beholdning. — De titulerede ham jo i Deres store Tale for »Bjelken, der bar Badestedet«. Og saa viser det sig, at denne faste Klippe i Distriktet, der forkyndtes at være af gedigent Guld, saagodtsom hele sit Liv har fluktueret paa Randen af

Underballance! Hans pludselig vilde Spekulation i Badet var kun den sidste krampagtige Søgen efter Udvei. Her staar nu nok af nøgne Bjelker efter ham udover Bugten — —.

Ja, min Hr. Forland!« — Konsulen reiste sig forbeholdent stivt for at følge til Døren, — »umuligt, — aldeles umuligt at svare Dem, før jeg har hørt de andre Herrers Mening.«

Der stod som en kjølig Høflighed ud af det ganske Hus. Ingen venlig Dør aabnede sig derindefra med det vanlige Forespørgende efter Moderen, — og Mina havde . . .

Han gik ellers og snudde og vendte paa det Svar, han havde faat. Det var hverken ja eller nei; men nødte ham til straks at tage udover til Wulff og Morland.

Nede paa Toldboden, hvorfra han skulde lade sig ro over til Tangen, strøg han hastig hilsende forbi den vanlige Snakkeforsamling. Han havde en Følelse af, at de ligesom trykkede sig sammen og helst viste Nakkerne; — de havde antagelig havt ham og Badet paa Tapetet . . .

Han stod alt i Baaden og skulde lægge fra, da tykke Agent Mo kom farende nedover

Bryggen raabende og vinkende til ham med et Brev i Haanden . . .

»Alt et Forespørgende til Bestyrelsen, Forland, fra Amsterdam, — om Plads og saa videre i Hotellet! . ... De er tidlig ude for at sikkre sig. Se her!« — han viste Brevet ud mod Forsamlingen, der drog sig til . . . »Og med samme Post kom der to, tre Breve til Doktoren med europæiske Stempler adresserede til Badebestyrelsen, — vel nogen, som vil forhøre sig . . .«

Faste holdt paa at sætte i et vildt Hurra; men tog sig igjen og gav sig en Mine, som dette kun var det dagligdags og naturlig ventede . . .

»Sæt over, Baadsmand!« — beordrede han med et kort Nik.

Medens Aareslagene skiftede, og Baaden gled mellem Skyggerne af Skibene, sad Faste bleg og betaget med tindrende Øine. Han følte sig som Kolumbus, da han endelig saa Land! — Han begyndte at skabe op for sig et *Hausse* — en Aktiernes pludselige Stigning, og grublede paa, om det egentlig var saa nødvendigt længere at ty til de Herrer? . . .

. . . Og saa lige ned i Snakke-Børsen, som Efterretningen kom! — Han kunde havt Lyst til at stikke Ild i Frakkeskjøderne deres, saa de rendte ud i Byen hver til sin Kant med Nyheden . . .

Faste vaktes til Virkeligheden paa en skjærende Maade ved, at Rorskarlen spurgte:

»Det var vel en god Efterretning for dette Badestedet, som de tviler saa for alle Sjøfolkene herude?«

Der var noget i Mandens bekymrede Mine, som gjorde at Synet paa Tingen med ét ændredes:

Jovist maatte han ud til Wulff og Morland!

Han tog Snarveien ind imellem de smaa pyntelige, rødmalede Sjømandshjem paa Tangen for at naa over til Wulffs Bedding.

Der keg nogle ud af Dørene og blev staaende og se efter ham.

»Goddag, Madam Gjøset,« — hilsede han kjendt, idet han vilde forbi . . . »Deres Mand er paa Reis?«

Hun standsede pustende presseret for at indlade sig med ham.

»De har været ude paa Sømmens Vegne, Madam? — kommer med Symaskinen, sér jeg,« — vedblev han med et venligt Nik.

»Aa javist, aa javist. En træller jo for Brødet, det er saa befalet os . . . Og saa skulde én jo være tilfreds, naar én har det daglige —«

»Manden tjener paa sin Kant ja, og De paa Deres?«

»Aa ja, der er nok mange, som kan ha det værre — enda! — Jeg hører ikke andet end Bekymring og Forskrækkelse, hvor jeg sidder ude og syr . . .«

»Men kan det ha noget paa sig alt dette, de snakker om Badet da, Forland?« — vovede hun forsigtig.

Han opfangede et spændt angst Blik og begreb, at han stod paa Forhør for Smaafolket derude . . .

»Hør nu, Mor,« — sa Faste, — »jeg tænker, det er disse Fabrikskorstenene, der ikke ryger mere, som har sat Skræk i Folk herover? . . . Ikke saa underlig det.«

»Det er nu alle de surt tjente Sparepengene deres, de er bange for, Forland. De mente, det var som at sætte dem i en rigtig gjild

Bank, — de skulde yngle bare ved at ligge der, maatru.«

»Jeg kan svare Dem med den gode Efterretning, Madam Gjøset, at der alt har begyndt at melde sig Gjæster til Badet. Og lidt trange Tider faar vi alle bære, baade store og smaa,« — mente Faste.

»Ja, Gud bære os, Forland,« — brast hun nu ud, — »Manden min og jeg har ogsaa sat alt vort i en Kvartaktie. Og har jeg lukket et Øie for dem nu i fjorten Dage, saa! — Det er alt, hvad vi eiede og havde, maa De vide . . .« Hun tørrede og tørrede Øinene . . . »En har strid saa mangen mødig Dag for dem og glæd' sig ved hver Halvkrone, én kunde lægge bort til de gamle Dage. — Og her sidder vi nu i Angst og Bæven for Afdrag og Renter paa Stuen vor og for Doktorregningen fra ivinter og véd ikke, om vi eier en Øre. Det er saa én ikke har Fred til at tænke paa nogen Ting længere.«

»Hør nu, Mor Gjøset,« — sa Faste resolveret, — »faar De ikke solgt den Kvartaktien til Høsten, saa kom til mig, De; jeg skal ta den, jeg.«

Madam Gjøset stod som himmelfalden og saa paa ham:

»De mener Aktien er fuldgod da?« — udbrast hun. — »Men saa mister vi vel Renterne?« — spurgte hun pludselig mistænkelig.

»Ja ja, Tak skal De ha for det Løfte, Forland. Jeg skal nu snakke med Manden min, saasnart han kommer hjem. — —

Men Gud bevare os for Rygter, De!« — lød det, som hun tog Symaskinen op fra Trappekanten, hvor hun havde sat den fra sig.

Tvil, Tvil — overalt Tvil — gik det i ham . . . Alle disse Smaahjem og Reder fulde af Spørgsmaal . . .

Der ebbede et Øieblik den sorte Mismod i ham, som hans Angst instinktivt holdt borte.

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Først, da det saa smaat begyndte at skumre i Vaarkvelden kom Faste gaaende ad Landeveien tilbage fra den sidste af sine Ekspeditioner.

Det var som at gaa og vasse om i en Myr dette . . . Samme Svar fra dem alle! . . . Maatte først vide, hvad de andre mente. —

Og saa det høist listige Raad at vende sig til Onkel Joel! — La' alt ligge nu denne dyre Maaned . . . Og saa forevise ham »Projektet« saadan halvt eller trediedels færdigt! . . .

Sér den ene skjæve Tanden hans længere og længere nedover Hagen af Haan. — —

Faste vidste ikke selv, at han alt var langt inde i Byen, før han skimtede John Berg og Herman Wiik henne i Gaden. De forsvandt henne i et Sidesmug, da der kom nogle Spadserende . . . Likte naturligvis ikke at vise sig om Dagen . . .

Mærker nok, der er dem, som nu tænker, at Faste Forland kunde bli Trediemand i Vinden og ogsaa blot krybe ud om Aftenen — Puh, her blev som lufttomt Rum! — — —

Han bøiede pludselig ind Tvergaden og tog uvilkaarlig op Alleen, som førte ud til Gyllings.

Der lyste alt en tynd Strime af Maanen over Hustaget, medens hele Havesiden laa i dunkel Skygge, og to tre høie Trætoppe ragede op mod Himmellysningen.

Faste fulgte Hækken op og ned, op og ned . . .

Han vilde alt for anden Gang vende ved Haveporten, da han opdagede en Skikkelse ude paa Altanen . . .

»Dig, Faste?« — lød Beras Stemme overrasket.

Hun kom ned barhodet, og standsede ude paa Havetrappen.

»Jeg syntes, jeg saa Dig deroppe, Bera, — og kom til at undres over, hvad Du nu tænkte paa. — Jeg satte i Aanden en melodisk vemodig Fløitetone til, — hen i Kvelden . . . Det maa være morsomt at være saa harmonisk og skjøn . . . Jeg mener, bare at ha det at ansvare og ellers — kvit med dem alle! . . .«

»Var det virkelig for at sige mig de vakkre Ting, at Du standsede dernede, Faste?«

»Ja, din Skikkelse gik saadan ind med alt i Naturen. — Den bare nyder og er fri for at bære . . . Der er ingenting ret, og ingenting galt!«

»Du har vist saameget at staa i og saameget at bære, som Du siger, Faste! . . . Men saa véd jeg nu ingen, der saadan kan hvile og kaste det af sig, som Du. Du gaar

ind i din egen Verden, Du, og faar alt om Dig med didind.«

»Ja, jeg véd det. Jeg véd det, — jeg er et Slags Luftvæsen udenfor Virkeligheden, som bare har den Feil, at jeg skuffer baade mig selv og mine Medmennesker. Er det ikke saa? — Jeg kunde gaa lange Veie for at høre din udtryksfulde Stemme sige mig det, — op igjen og op igjen . . . saa snilt og mildt og barmhjertigt, — blot, at det reiser et helt Taarn af Ansvar paa mig! — Jeg er saa vant til de fine Stik gjennem Samvittigheden af din lange Haarnaal, at jeg ordentlig længes efter det som et Krydder, naar jeg har bakset forlænge dernede blandt de direkte brutale . . . Har Du ikke mærket det, Bera, at jeg af og til faar et Ryk, som jeg absolut maa se Dig. Det hænger slig sammen det . . . Gud, hvor Du har pint mig, — bestandig, bestandig!«

»Har jeg?« — hun gjorde en selvforglemmende Bevægelse ned ad Trappen mod ham; men standsede og lænede sig mod Gelænderstolpen.

»Aa, tal kun ud,« — lød det forbittret . . . »Bevis, at det blot er noget, jeg indbilder mig, — naturligvis, — eftersom hele Fyren

bare er Indbildning! — Og, at det skulde være af en vis grusom Lyst hos Dig? — Mundsveir!«

Hun rystede paa Hodet . . . »Jeg tænker blot paa, hvor tungt det alt hviler paa Dig . . .«

»Du mener Badeforetagendet —?«

»Nei, jeg mener alt muligt, — alt, Faste! . . . Og hvor let Du kunde bli glad! — Men Du maa vist komme til det selv; der kan ingen lære Dig det.«

»Mon jeg ikke har faat nok nu, Bera? — Vi begyndte om Naturen, og straks saa — Stik, Stik, Stik!«

»Kjære Dig, er jeg ikke ialfald godmodig, som paa gammelt Venskabs Regning lader Dig staa slig og rase dit Humør ud for mig, Faste!«

»Godmodig, — godmodig! . . . Du har skuffet mig har Du! Jeg trode virkelig engang, at Du var noget, — en dyb Personlighed?«

Hun strakte pludselig Hodet frem over Gelænderet og saa ham koldt helt ind i Ansigtet . . .

»Naar Du har saa mange, som bedre forstaar Dig, Faste, hvorfor saa nedlade Dig til mig, hvor Du bare faar Modsigelse og kommer

i slet Humør. Hvorfor ikke gaa for Eksempel til en begavet Dame, som Laura Groth. Jeg er sikker paa, at hun vil forstaa Dig paa Minutet! Se, det er mit Raad. Slut Dig til nogen, som kan holde Dig i Humør i disse Tider . . .«

Der faldt en Stribe af Maaneskjæret paa hende, og det slog Faste, hvor dybt udtryksfuldt hendes Ansigt var.

»Her er saa koldt,« — brød hun af, — »jeg maa gaa op Du . . .

Farvel, Faste!« — lød det. Han syntes, Stemmen brast, som hun fór ind.

Han vendte hjemover . . .

Ja, dermed smat hun tilbage igjen i sit Jomfrubur . . . tænker paa dit og dat, — kanske, om hun ikke har forkjølet sig for denne umulige Fastes Skyld!

Det var lidt andet, naar han skulde krybe hjem i Hiet. Han kunde af hele Byen tilsidst blot se de Huse, hvor han vidste, de havde Aktier i Badet . . .

Men for en Kveld! — som det lugter Groe og Jord overalt . . . Det var saa én kunde graate . . . Deiligt, deiligt at være til aligevel . . .

Nedenfor laa Byen med Halvskygger i Gaderne og Maanehornet over Mastetoppene paa Havnen og Tangen —

Ja, dernede snakker de nu ved Sengetid og grunder paa Aktierne og det altsammen . . . Vé og Jammerklage —

Han standsede pludselig og satte Stokken haardt i Bakken.

Men Pokker, hvad gaar der af mig. — — Hvad er det, jeg føler mig saa overjordisk let og lykkelig over? . . .

Ingen Grund just — midt i al Pinagtigheden og Vanskelighederne!

. . . Hvorfor ikke gaa til den begavede Dame, Frøken La-–u—ra Groth — ja . . .

Han udsagde det ligesom beseende hvert Ord.

Det Spørgsmaal havde hele Tiden ringet i Ørene paa ham, til han nu pludselig gjentog det, gridsk prøvende som foran en hel overvældende Opdagelse.

. . . Og som hun, — Laura, vilde forstaa mig, — paa Minutet! . . .

Du tar feil, Faste . . . Du t a r feil! — —

Lad mig tænke ordentlig . . .

Og saa kold hun var i Øinene og bleg. Der kunde være som en hel Brand af Lidenskab under . . .

Lad mig ikke bli gal, — ikke forstyrret . . Din Indbildningskraft, véd Du — — —.

XIII.

Det var et helt andet Ansigt, Lüders mødte ham med idag end det, Faste var vant til og kjendte.

Lüders havde noget uceremonielt sendt Bud efter ham til en privat Konference paa sit Kontor i Anledning af, at Faste nu vilde appellere til en Generalforsamling af Aktieeierne ...

»Det nytter ikke at skjule over det eller farve og blaase op Stillingen, Hr. Forland! Faktum er, at Bankerne nu alt længe ikke har villet udlaane en Øre paa vore Badesteds-Aktier, — at Böckmans Bank, som det hedder, holder dem oppe, blot gjør det for selv at kunne bli kvit sine egne mange. Kort og godt, — Aktierne, som nu ligger omkring i Folks Lommer, — og her er mine atten!« han slog paa Bunken, — »ikke engang er værdt Papiret, de er trykte

paa . . . En Svindel uden Lige, min Hr. Forland! . . . Med en Letsindighed uden Grændser har De lokket Deres Medborgere ind paa et Foretagende, som krævede en mangfoldig Gange større Forskudskapital, end vore smaa Forholde paa nogen Maade kunde tænkes at ha Evne til at præstere, — en ren Millionspekulation, hvorover en Hær af bedragne Mennesker nu vrider Hænderne, — og som dertil i gunstigste Fald forlanger Tid, — Aarrækker, — for at vokse sig frem.«

»Var det for at vise mig dette smukke Prospekt, De har sendt Bud efter mig, Hr. Konsul, saa kan jeg kun henvise Dem til Generalforsamlingen. Der skal De faa Svar!«

»Generalforsamling, — Generalforsamling? — De er nu vel ikke gal, Mand? . . . Offentlig basunere ud Elendigheden? — gi' Aktierne det sidste Svimeslag —?«

»Foretagendet m a a holdes oppe,« — erklærede Faste. »Vil ikke de store støtte det over Krisen, saa prøver jeg hos de smaa!«

Konsulen saa pludselig Faste tæt ind i Øinene:

»Jeg skal sige Dem noget. Der havde ingen af Byens ledende Forretningsmænd ind-

ladt sig med Dem, havde man ikke havt Grund til at tænke sig, at De i visse Maader havde Deres Onkel Joel i Ryggen, — ialfald engang vilde faa Penge efter ham . . . Naa, jeg skal ikke filosofere over dette, — naar jeg bare faar mit! — Men mit vil jeg ha,« — hvislede han pludselig med sammenbidte Tænder og knyttet Knoe i Fastes Ansigt. »Deres Onkel, som har tjent Dem saa bra med Krediten, han skal, skal betale mig de atten Aktier . . .

Generalforsamling?« . . . vedblev Konsulen haanlig . . . Jo, De kan tro, der er mangen, som nu kunde ha Lyst til at faa sat Kloen ordentlig i Dem, — alle de stakkars Folk, som De har malt og talt alt dette saa lysteligt op for, at de slap Pengene sine ud i det . . . De maa tro, om de fik noget i en »Generalforsamling« at fare med imod Dem, — for Eksempel visse Oplysninger, der kunde skaffe Dem Udsigt til et Sted, hvor De fik Tid og Stunder til at overveie Sagen, — de stemte ikke, de brølte!

Og ser De, Hr. Arkitekt,« — kom det indædt, — »det er netop endel saadant Stof, man kunde gi' dem ihænde paa en slig Ge—ne—ralforsamling . . . Jeg har tilladt mig at studere

Papirer og Kvitteringer dernede paa Badeanstalten, og min mindste Sag er at oplyse Publikum om, at De bevislig Gang efter Gang paa egen Haand har disponeret Badestedets Kontanter langt udover og til ganske andet, end de var bevilget Dem.«

»Det siger sig selv,« — sa Faste koldt, — »at jeg har maattet handle, som jeg efter Omstændighederne fandt rigtigst i Badeforetagendets Interesse. Det hele maatte selvfølgelig først og fremst holdes oppe. Det skal være mig en Fornøielse at svare Dem, notabena paa rette Sted, som er Generalforsamlingen, Hr. Konsul, — og ikke Deres private Kontor.« — Faste greb sin Hat.

»He, he, — saa drøfter vi ogsaa sammesteds, hvorledes det gik til, at De, Hr. Forland, fik sat Blaar i Folks Øine, saa den berømmelige Hotelfest kunde holdes, — ved, at man i et Nap plukked' Badeanstaltens kontante Kasse for elleve tusen!«

»Trudsler? — mod mig?« — fór Faste pludselig tilbage ind paa Gulvet igjen . . . »Nei, før de skulde bevæge mig, — før spadserede jeg ind paa Spindehuset, som De nok havde den Artighed at sigte til.

Ellers skal jeg love Dem en varm Glæde i Generalforsamlingen,« — hilste han og gik ...

— — — Det var saamæn en direkte Tiltale, han der havde faat, — opgjorde Faste sig, idet han tog Veien opover . . .

Ja, nu befandt han sig igjen paa Vrangsiden af sin gode By! . . .

En saadan Smaastad paa Randen af en Panik havde noget af den løbske Hests farlige Ustyrlighed ved sig, — det gjaldt at faa kjørt den ind i Sporet igjen med kraftigt Tag i Tømmen! . . . Han fik da Erfaring for, hvad det vilde sige at holde en Sag oppe, naar Opinionen styrter udover den —

De tænkte kanske, han vilde forlade Skibet, som en Rotte!

Han fik foreløbig sætte Staal i sine egne, opgjorde han sig og svingede ind til Doktorens.

— »Naa? — I synes vel her er endel at staa i, I ogsaa,« — sa han, som han traadte ind i Stuen til Sølvi. — »Folk ter sig jo en Smule desperate.«

»Aa ja, Faste, vi faar ta vor Part, naar Du bare klarer Dig,« — svarede Sølvi snilt. Der

var noget nedslagent overbærende i Tonen, som bed ham.

»Bange for Pengene Jeres, naturligvis!« — udstødte han.

»Vore to Aktier? . . . Aa nei, de, mener baade Falkenberg og jeg, fik stryge, om det end ikke er saa let for os.«

»Beklager, at jeg ikke har det saa, at jeg kan indfri dem just nu; ellers skulde jeg straks skilt Jer af med Byrden,« — sa han bittert.

»Du maa ikke gjøre os Uret, Faste, — det er ikke saameget paa de Aktierne, vi tænker.«

»Men tabte skal de absolut være? — den Tanke lader til at blaase over hele Byen i denne Tid! . . . Som om Foretagendet ikke er lige godt og lige holdbart, fordi pludselig endel Mennesker finder paa at slaa sig gale af Skræk for en liden Krise.«

»Du maa forstaa os, Faste. — En Doktor skal jo leve af sin Praksis. Men, naar han saa pludselig staar som Hovedmand i et Foretagende, der af Almenheden ialfald opfattes, som det kunde briste med Sorg og Ulykke over hele Byen, saa blir han jo noksaa vanskelig stillet, — lidet populær.«

»Ja, saadan sér det ud — nu!« afbrød Faste . . . »Men om alt dette skal der staa et Slag paa Generalforsamlingen! — De hyler over Badestedet, før det endnu har faat Lov til at gi Indtægter af sig . . . Men jeg skal opbygge dem med et lidet Panorama, — hvor ødt og udslukt her vil bli igjen, om det store Vindu, vi har sat ud til Verden, atter tilspigres!

Du forstaar ikke, Sølvi, hvad det vil sige at gaa og længes efter en ordentlig Kamp, hvor én faar bruge sig og slaa med alt det, én evner for Offentligheden, istedetfor stadig privat at stikkes i Ryggen.«

»Om jeg forstaar, Faste . . .«

Det var denne blide Mine og Efterjatten fra Sølvis Side, han ikke fordrog, istedetfor de bidende Skarpheder, han var vant til fra hende.

Han vandrede paa Gulvet og smaaplystrede . . . De begyndte at bli ydmyge i Sjælen nu derhjemme, — syntes vel de igjen havde Havet brusende om Huset! . . .

»Vil Du ikke se paa Gutten vor?« — spurgte Sølvi beroligende.

»Gutten? — Jeg havde nær sagt, har Du nogen Gut? Det er saa længe siden, jeg tænkte paa sligt, Du,« — sa' han distræt og

fulgte mekanisk efter hende ind i Sovekammeret. — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — —

— »En Profet faar naturligvis holde Troen oppe i det længste,« — hørte han efter sig, som han paa Nedveien passerede Hjørnet af Kirkeristen.

Det var Tryggesens Stemme, — en Skose til hans forargende freidige Maade at gaa paa.

Og Faste følte selv, at han instinktmæssig blev som en opbidslet Hest, naar han skulde gjennem Forretningsgaderne . . .

Han havde den Fornøielse paa langt Hold at passere gamle Klüwer, der ogsaa nu fandt for godt at standse og anskue ham; men rigtignok med et helt andet Greb om Stokken end, da han brugte at titulere ham for »Byens Mirakelmager« . . . Og, da Konsul Wulff rullede forbi, lyste der som Spydighed i Minen, idet han noget demonstrativt hilste . . .

Pokker til angenem Gade, Havnegaden, — det var, som det krydde af Mennesker med Dommedag i Ansigtet. — Toldinspektøren havde lagt sig til et kobberrødt Ansigt og gloede ordentlig vildt paa ham . . .

Og der kom Frøken Laura Groth skraaende over til ham paa Fortoget. Hun lignede

en af de større, mere tungt flyvende Sommerfugle og havde tydelig faat den almene Ængstelse i Vingerne.

»Sig mig, er der nogen død? — gaat heden?« — mødte Faste hende. — »De sér saa vemodig deltagende ud, — Ansigtet saa fromt sammenlagt i Folder.«

Hun rystede paa Hodet og saa saaret paa ham . . .

»Lad mig sige Dem, at jeg ikke kan andet end beundre en Mand, som gaar med saa opreist Hode og saa uforfærdede Øine midt i Bagtalelsens oprørte Hav . . . Ak, Forland, — havde det bare været i en Komedie eller Tragedie!« —

»Ja, De siger noget, Frøken Groth.«

»Langt, langt borte fra denne grove Virkelighed . . .

Og for mig, stakkar, er det nu som slukt altsammen . . . Jeg synker tilbage igjen til at passe Tantes The og Kaffe. — Men, det tænkte jeg at sige Dem og takke Dem for, — at dette altid vil staa som Glanspunktet i mit Liv! — som en Fortryllelse, jeg har været inde i med Hjerte og Sjæl — —

Og Dolken, den deilige Dolk, jeg har kjøbt til at støde mig i Brystet! . . .

Ja for det er nu vel saa, at der ikke blir mere af med nogen Komedie heller?« — spurgte hun pludselig.

»Et skal jeg love Dem, Laura Groth, — lever jeg, skal der bli ordentlig Komedie!« — hilste Faste til Afsked og gik.

Han styrede paany ind i dette Ængstelsens graa Hæng, der rugede over hele Byen. Det var som Vaarsolen med sit skarpe skjærende Lys stod der og stak aldeles mal-à-pro-pos. —

— — — — — — — — — — — — — —

— — Han havde tilbragt Eftermiddagen ved sin Pult paa Kontoret, — afvist og afvist Regninger med Udsigt til Generalforsamling, — spekuleret og fantaseret op Udveie, — der maatte søges blandt de enkle Grundstoffe! — bygget en Jodfabrik med Tilgang fra al Kystens Tang og Tarre, — oprettet et centralt Tjærebrænderi furneret fra det vidtstrakte afskovede Distrikts Millioner Furrurødder. Og tilslut gjennemgaat en Scene med Risting, som vilde ha sine Penge.

Træt og opgivet vendte han nu senaftes hjemover fra det hele . . . Minen havde noget

afsløvet, som Trodsen sov i det, medens Billederne fra Dagen kun passerede halvklart og drømmeagtig forbi . . .

Komedie ja! — fór han pludselig til . . . Hvis jeg lever, saa skal der bli ordentlig Komedie! — lovede jeg Laura Groth —

Forresten ganske underligt, — var det ikke, som hun tog en hel rørt høitidelig Afsked med mig. Hun har naturligvis opsnappet noget af, hvad de gaar og hvisker og tisker om Lovligheden af min Færd, og naturligvis alt sét sin beundrede Ven sidde i flittigt Arbeide paa Spindehuset . . . Og saa en Afgrund reist mellem os! — mente, hun kunde ikke kjendes ved mig mere; — men rørt var hun aligevel . . . Javist er Menneskene underlige Væsener . . .

»Hvordan har Du det, Gutten min?« — spurgte Fru Forland, som han traadte ind i Stuen.

»Har det? — Jeg har det som den, der kjæmper paa en glat Planke med Sjøen under sig —

Men mærkelig, Mor,« — brød han af. — »Saadan en Pengepugergeist kan godt være en virkelig Hædersmand, — en virkelig én, siger jeg Dig, som paa al Vis vil det rette. Der er

blot det slemme, at han vil det rette næst helst . . . I Valget mellem Gud og Mammon er det desværre Mammon, som bikker ned paa Vægtskaalen og drar ham aandelig tilbunds —

Aa, lad mig faa Lys, Agnete . . . Jeg har en Scene i »Den Gjerrige«, som skal vaske sig . . . Godnat, Mor!« —

»Saa ondt, Du Agnete,« — udbrast Fru Forland, da hans Skridt hørtes oppe i Trappen, — »at se ham komme hjem saadan Aften efter Aften ligesom med en døende Halvglød i Øinene, — mishandlet og ilde medfaren dernede den ganske Dag. — Og saa vide, at med ham faar de ikke Bugt, før Øiet er dødt og Viljen brudt . . . Han er saa skabt, Du!« — sukkede hun. — »Han faar fuldbyrde sin Skjæbne . . .«

XIV.

»En lang Sommer . . . En trist Sommer!« — udtalte John Berg sig, som han mødte Faste høit oppe ved Bækengen. — »Gaar her og venter paa Akkord med Kreditorerne! Men den ene Dag slæber sig hen efter den anden med det samme resultatløse i Luften. Hvad Pokker bryr man sig om lidt bedre eller daarligere Sommerveir. Det er Tiderne, — Tiderne, — at der engang skal bli' en Forandring i denne fortvilede Pengeknapheden, — vi venter paa . . . Man drikker Kognak og Selters i lange Baner under Markiserne paa Verandaer og Trapper, og bare venter, Du! — Det er ordentlig velgjørende, naar der nu veksler med et ordentligt Tordenveir og blytunge Skyer. — Og mærkelig nok, — var det ikke som under en hel Himlens Kanonade, at Falliterne nu

pludselig i forrige Uge igjen brød løs? — Konkurs i Konkurs, — næsten hvert tredie Firma op efter Havnegaden! — Ja, man snakker jo endogsaa om en Mand som Arne Wulff; han reiser svært ofte ind til Hovedstaden nu paa det sidste.«

Faste gik med en hel anderledes overvældende Efterretning i Lommen, — et Brev, hvori Hamburgerhuset, som havde havt Leverancen af Hotellets Udstyr, i Mangel af øieblikkelig Betaling truede med at sikkre sig ad Rettens Vei i Aktieselskabets Eiendele: Hotellet med Inventar og Byggegrund.

Dette var ensbetydende med, at Aktieselskabet maatte gjøre Konkurs, skulde ikke en enkelt Hovedkreditor særlig begunstiges.

Han gik og hørte paa John Berg, medens Tankerne ledte og ledte, — indtil de affødte den Beslutning, han i disse Dage altid kom tilbage til, — at prøve Onkel Joel! — en svag Udvei, men den sidste! . . . Og saa en Tanke, hans Fantasi undertiden legte med, naar han var træt, — at gaa til Amerika, tjene Penge og klare det hele . . . Under alt kundel der dirre et Øiebliks Gys for noget tomt, dødkoldt sort, der steg op som en Vision . . .

Medens John Berg snakkede og udlagde Gaderne indover, gjættede hans vare Øie, at det allerede var Hamburgerhusets Gaaen paa og Trudsler, der afhandledes to og tre imellem paa Fortogene, saa den Sag nu naturligvis fór med sin Panik udover Byen . . .

Han syntes, han hørte Ordet, Konkurs, Konkurs, fra alle Kanter . . .

Gamle Joel havde alt været i Byen en Maaneds Tid uden at Faste havde kunnet overvinde sig til at hilse paa ham. Han gik nu og prøvede at opgjøre sig nogle Indtrædelsesord som Undskyldning; men opgav det halvsvimmel . . .

»Ja, her Farvel, John,« — sa han pludselig nede i Kirkeristen, hvor Onkelen bode.

Han tog Trappen op i et Par Sprang, og stod og undrede sig over, at Gadedørsklokken klingrede saa stærkt, — han var sig ikke bevidst at ha ringet . . .

»Ja, Onkel,« — hilste han inde i Stuen, — »det var jo noget helt andet, jeg havde haabet at kunne vise Dig, naar Du kom hjem, end den Misère, Du nu har for Øinene.«

Det ene grønne Gardin hang halvt nedrullet med en Stribe Sol indover mod Pulten,

hvor gamle Joel sad neddukket i sine Regnskaber.

Han dreiede halvt paa Rullestolen, som han sad i, og reiste sig et Øieblik næsten formelt høfligt.

Det slog Faste, at Onkelen var adskillig europæiseret. Han var nybarberet og høist soigneret i Halsen, og Solstrimen faldt paa en fin modern Frakke, rigtignok af den gamle Længde.

»Saa—aa . . . Du endnu her?« — lød det, som han igjen lod sig synke ned i Stolen. — »Jeg maa sige, jeg var kommet paa den Tanke, at Du maaske turde ha forflyttet din samfundsgavnlige Virksomhed til et andet Sted — eller endog Land.«

»Du mener hinsides Atlanten, — at jeg skulde ha rømt fra Skuden uden at ha gjort mit for Redningen?«

»Og jeg siger Dig, bare gaa fallit! Gaa fallit!«

»Det er nu ikke min Natur det, Onkel, — og heller ikke min Mening om Stillingen, hvis der bare —«

»Saa? — Ja ikke sandt, — havde Du bare

havt flere Penge! — endnu flere hundrede tusen, saa skulde vi sét!« —

»Kjære Onkel, det er dette uhyre Ansvar! — især alle de stakkars Smaafolkene, som kommer i Ulykken,« — forklarede Faste. Han anstrengte sig voldsomt for at beherske sin Sindsbevægelse og havde Graaden i Halsen.

»Ja rigtig . . . Ansvar ja! . . . Jeg kjender det som et Vomitiv! — Først vover man i splendideste Glans paa de vildeste Projekter, og bagefter . . . sidder man paa Scheiterhauffen og græder.«

»Jeg mente,« — vedblev Faste sagtmodigen, — »at Du kunde hjelpe, ialfald for endel, om Du tog Sagen i din Haand og for Eksempel slog det hele til Dig for noget som Halvten af, hvad det har kostet, nu der vel blir Auktion for Hamburgerfirmaet, — og saa gjennemføre det hele i mindre Skala.«

»Din Gauk! — Redde . . . Ja, jeg siger, saadanne Ideologer er værre end Skurke! — Hovedmassen af Verdens Ulykker kommer fra dem, naar de som Udyr slipper ind i Virkeligheden og maaler dens sagte tunge Vækst med deres galne Alen. De fører med lokkende Ord Menneskene op paa Precipiser, hvor de

styrter udfor . . . Der skulde rentud anbringes Forebyggelsesmidler imod dem . . .

Og fortsætte Bedriften i mindre Skala? — forlyder det nu . . . Jo, jeg har havt rig Anledning til at beundre Sagen ogsaa i den Gjænge . . . En og anden fremmed har reist indom, forhørt sig om Badet, og er saa forsvundet igjen . . . Nede i Badebugten spadserer der nu, foruden en rødbenet Kjel og et Par Strandsniper, et ensomt Hollænderpar. Og, eftersom der intet andet findes, saa hjelper de sig udmærket paa Blankenbergs Hotel . . . Et Hovedsavn udfyldes jo ogsaa ved, at man kunde anvise dem Byens gode gamle Badehus med privilegeret Adgang . . . Aa hei, hvor det gaar! . . .«

»Det var ikke min Skyld det, Onkel, at alt i sidste Stund stod saa skrigende ufærdigt; — der indbetaltes ikke mere paa Aktierne.«

»Nei, nei naturligvis, — det stod bare paa disse ubetydelige — Penge! . . . Havde de kommet, saa — — Ho—ho, —. Gjør Fallit, gjør Fallit, siger jeg Dig, og vis Dig ikke i Byen. Hr. Konsul Lüders har behaget at kræve mig paa dine Vegne for atten tusen Kroner: Hvis jeg ikke betaler dem, vil han bevise, at

Du har underslaat Kassens Midler, — sætte Dig under Tiltale. — Ja værsaagod! . . .«

»Han kan det ogsaa, Onkel!« — lød det tonløst, — »jeg benægter det ikke. Jeg tog elleve tusen af Kassen, dengang Aktierne endnu mentes at være Guld og kunde først erstatte dem tre, fire Uger efter, og da ved alskens Laan.«

»Saa. Saa . . . Jeg byr Dig herved fem hundrede Kroner, om Du vil slaa Dig frem med dem over til Amerika, — for din stakkars Mors Skyld, — og for nogenlunde Renligheds Skyld om din Familie . . .

Hehehe, — indlade mig med Dig i Forretninger! — Naar jeg overskuer, hvad mine salig 3,500 alt har udrettet, saa kunde det jo friste en Mand til at fortsætte . . . Blot ta mig det ganske Badested over Hodet —!

Som sagt, de fem hundrede Kroner —«. Onkel Joel aabnede Pultlaaget.

»Tak. Tak, Onkel, — den Vei gaar jeg ikke. — Adiø. Farvel . . .« Han standsede lidt i Døren. — »Og gid Du maa bli fri for Bronchiten din. Du har været en dygtig Mand . . .«

— Faste vendte langsomt hjemover, kun mekanisk hilsende en og anden.

Byen laa ligesom i et helt forandret, underligt kirkegaardsstille Skjær for ham. Dens Mennesker, Syslen og Travlhed kom ham ikke længere ved. Han følte sig endnu mere udenforstaaende end, om han havde befundet sig i et fjernt fremmed Land.

Andre kunde sørge og meddele sig. De havde Ret til det. Det hørte til selve Livet . . .

Men jeg? — skreg det i ham, — om Mor dør, om Sølvi mister sin Gut? — Mit Sind maa stænge sig af. Jeg maa gjemme mig væk for mig selv, — ophøre at føle! . . .

Kommer der et Barn i Hjemmene, tar de det op i sin Følelse og er glade og kan gjøre Fest, og hvad skal Barnet hedde og alt det . . . Og, dør det, saa graater de af Hjertets Fylde og Grund —

Men jeg? — jeg har saa mangen Mor, saamange gamle og saamange smaa, jeg har ført paa Undergangens Rand, og som kanske maa henslæbe et helt Liv i Armoden.

. . . Enten jeg maa spinde paa Tugthuset eller slippe undaf, er ligegyldigt.

Jeg er sat udenfor . . . Den Livet iboende Nemesis har eksekveret Dommen; der behøves ingen Lüders. — Jeg er én dets Sorger og Glæder uvedkommende, — kan kun gaa som en Afdød og kige ind igjennem dets Ruder.

Straffen, fordi Du tog Glæden fra de mange! . . .

Han skridtede paa under en isnende Følelse for at komme fra Tankerne.

Hjemme nikkede han til Ditlef, klappede ham paa Skulderen og strøg ham med Haanden gjennem Haaret; men forlod ham pludselig, da han saa ham stirre paa sig med et Udtryk som af en opstigende Angst.

Idioten var istand til at gjætte —.

Han gik og drev om paa Gulvet i Dagligstuen og satte sig hen til Moderen, der laa paa Sofaen.

Han tog en af hendes hovne Hænder og begyndte at smaasnakke om hendes Rheumatisme . . . og vaagnede af sin dybe Glemsel og Tankespredthed ved, at hun trak ham ned til sig og kyssede ham paa den klamme Pande.

Han fik en nummen lam, skjælv Fornemmelse af blot at kunnne føle hendes Kys som

noget fjernt udvendigt, — en stille grufuld Panik: — han var sat udenfor!

Der laa en bleget Tone over Stuen, som sa, at her havde han levet færdigt; han kunde herefter bare gaa som et Gjenfærd af sig selv.

Han gik op paa sit Kammer, — saa sig et Øieblik om, ryddede distræt og lagde hen et og andet løst, som én, der tænkte paa at flytte; men fik det pludselig med ivrig og nøiagtig at pakke sammen de beskrevne Papirer til sine Skuespil, og forsikkrede det med en Snor om.

Paa et lidet Kort, som han lagde indeni, skrev han:

»Kjære Bera! — Læs og gjem ogsaa dette for mig sammen med det andet. — Tak! —

Altid din Faste.«

Nede i Kjøkkenet paalagde han Pigen at bringe Pakken ud til Gyllings.

Han lukkede paa Døren til Stuen og saa sig et Øieblik om derinde, før han begav sig afsted.

Inden han pludselig vendte sig og tog Veien langs Fjeldknauserne udover til Braatskjærene, havde han staat en Stund fordybet udenfor Bøssemager Dunhagens Vindu . . .

Han agtede ikke et Øieblik at kjøbe en Revolver; — fik bare tilslut saa ondt i Hodet, — langt inde i Hjernen, af at staa saadan og se og stirre; — hans Tanker var helt andetsteds . . .

Inde hos Breders sad Dina og Søsteren og græd. Det var deres lille Medgift, som var strøget med . . . Men Lüders rasede og ønsked' Hevn. Toldinspektøren og gamle Klüwer ropte paa, at han burde arresteres og sættes paa Tugthuset . . . Sølvi gik taus derhjemme, sa ingenting. Enkelte slog sig ironiske, og gamle Tryggesen brølte Vittigheder udover . . .

Faste vilde ikke for alverden gaat gjennem Gaderne nu. Han saa Byen gjennemsigtig som i en Vision og skyndte sig afsted ligesom med al dens Sorg og Raab og Fortvilelse jagende og klagende efter sig . . .

. . . Og fra Tangen kom de, Mænd og Kjærringer med Barn paa Armen, — alle Smaafolkene, — det blev et helt Tog — og spurgte efter sin Ret, og hvor han, som havde bedraget dem for deres stakkars Sparepenge, var at finde? . . .

Han følte sig usigelig lettet, rent som und-

sluppet, da den sidste Fjeldknaus stængte for Udsigten til Byen.

Endelig var han alene!

Der gik stort Hav dernede mellem Braattene, og Skyerne drog sorte forbi med lyse Opklaringer.

Der havde hængt saa mangt et Vrag paa de Skjærene, — kunde kanske idag hænge nok et —

For hans Livsbygning var total ruineret...

Fort gjort det, Faste! — syv og tyve Aar...

Og saa staar Du alt her og vil fremstille Dig for Vorherre!

Ja, den der var som Mor . . . tror med det ene Øie og ræsonnerer med det andet, — og faar det aligevel til at passe altsammen!

Jeg kunde nok ellers tillade mig først at udbede mig bevist nogle Smaating. For Eksempel efter hvilken Ret Mor gaar der kroget, eller Ditlef er blet sendt ind i Verden som Idiot? . . . Overhovedet, ogsaa jeg spørge lidt — fra alle de Stakkarene, som gaar om med allehaande Mankements, — halte og blinde og aandssløve og ufærdige . . . De kunde, saamæn, ogsaa skrige paa Konkurs.

Eller de, som har det paa den modsatte Vis — er tildelt en Gavernes Overflødighed, som ikke passer til Livet, men fører ud i det forfærdeligste Ansvar.

For Eksempel jeg? . . . som foruden alt andet tilhørende ogsaa er tildelt en Overtalelsens Gave, der først og fremst narrer og bedrager mig selv, og dernæst fører mine Medmennesker i Ulykke.

Jeg kunde ha min Fristelse til at spørge, ja! — tale lidt i Grundsproget.

Stakkars Tigeren, som kommer frem for Dommen, belæsset med Ansvar for de mange, mange Faar . . . Hvad skal han svare? — udenfor det ene at vise Kløerne frem og sige: Du har gi't mig dem, Herre, — var det ikke for at jeg skulde bruge dem? — Eller er det en Overflødighed, Du har git mig i Forglemmelse og Distraktion under din vældige Skaben?

Nu, jeg staar foran det kolde nøgne, kunde jeg nok spørge, hvi Du lod mig krybe over Jorden fra Aur og til Auren igjen, som en Orm med vildførende Vinger, — saa jeg eiede min Ret til at tro, at mit Væsen var at flyve? . . .

Spør, Spør, Du Faste! — der svarer Dig ingen . . .

Han tog Veien ned mellem Stupene borte i Strandbakken.

Spør ligesaagodt i Sprøiten, som stormer opefter Svaberget . . . Det fraader og tordner og brøler og viger igjen som et Kniplingsslør . . . Det er vakkert. Men fælt nøgternt saltgraat, naar det knuser sig mod Fjeldet; — og har aldrig ment noget med hverken Kniplinger eller Regnbue i Røgen!

Vil Du vide, hvad en Storkar er, saa kommer der nu en rullende saa nøgternt, som den evige Sandhed, medens Skummet fraser op i Kammen paa den, — en stor Glasbølge med hvid Hjelm og flyvende Busk! — Den slaar sig ihjel mod et forrevet Skjær, hvor den igjen siver og siler af, — idelig og idelig, — det er dens Livsgjerning . . .

En Præst i høi Spidshue staar og præker i Havsusen, snart over, snart under Vandet, snart bar og høi i lang Talar, snart helt begravet, saa Ordene blir til Skum og Røg . . .

Og der længere henne kjæmper Brændingen en seig Strid med en Fladbund fuld af Tang, hvor der hele Tiden hvisler og sisler — »hys — hys—s« —

Og Bølgen drar sig hvinende, hylende, skrattende tilbage, — lige i Favnen paa en vældig anbrusende ny!

Jo—o, Faste, — nu svarer det . . . Havet breder sig ud til et hvidt, firkantet, fraadende svimmelt Liglagen, — pyntet der i Sandleren i bølgende henførende Skjønhedslinier med bræmmet Bord, — knattrende der mellem Smaastenene.

Plumps . . . Plumps . . .

Der var den igjen den dumpe Lyd fra Dragsuget ved den bratte Fjeldhammer. Den kom regelmæssig med lange Mellemrum, naar Brændingen et Rid havde draget sig som høiest opover Stenvæggen og forsank sig igjen.

Han undgik at se did, havde den helst i Ryggen.

Det var der, han vilde . . .

Det var lyst endnu, — ikke Skumring nok . . . Helst gjemt i Mørket, vilde han lade sig falde ind i Mørket . . .

Der var noget, som laa og dukkede og stak op henne i Kanten, hvor Fjeldhammeren dreiede om —

Han maatte uvilkaarlig beskjæftige sig med det, undersøge det, — nærmere og nærmere . . .

Det fortonede sig et Øieblik næsten som Hodet af en Mand . . .

Nu dukkede det igjen op, — som Skulderen ogsaa —

Han standsede hvid af Angst. — Skulde der ligge og skvulpe et Lig før hans . . . han komme til at ligge sammen med en Bror der i Malet!

Var han blet afsindig? . . . Var det sig selv, han saa? — styg, bleg og forbidt . . .

Han stirrede med et isnende koldt Gys ind i Dødens Land.

Det dukkede nu helt op derhenne —

En Vragstump — et sønderbrudt Bord af en Baad. — Et Havari som mit eget . . . Og Verden gaar lige godt!

Han aarkede ingen Tanke mere, — lagde sig træt og tung og tom ned i en Kløft, hvor Skjelberget lunede for Vinden. Han halvt sad med Nakken lænet til Klippen, — Skumringen bredte sig til som et Tæppe . . .

Naar Stjernerne kom, saa —

Vinden suste sagte med uforstaaelige Ord . . .

. . . Det var jo den gamle mosede Stenbænken hjemme i Lysthuset, han sad paa.

Og der surrede ogsaa Humlen, — sort og gul i Pelsen, — tyk og lubben . . .

Nu kravlede den paa et fedt klæbrigt Poppelblad . . . Den strævede tung og overmæt for at holde sig fast; men maatte slippe Taget . . . Den summede tonende hen imod ham — —

Hvor blev den af? . . . Han kjendte et Stik i Foden . . .

Nu blev det til den grønmalede Bænk paa Pladsen ved Kirkeristen, han sad paa . . .

Der gik de alle og saa ham ikke, baade de, som havde Aktier og andre.

Rart, at der var saamange ude? . . .

Der maatte være nogetslags Fest, — i Kirken eller —

De gik alle saa stille.

Det var saagodtsom hele Byen, der var ude, — gamle og unge, alle pyntede, — de unge Piger med Sløifer — i Klynger eller to og to. —

Selv havde han faat en saa underlig stor Fod, og han syntes at mærke, at, naar han satte Hælen i Bakken, var det, som det havde en egen Virkning paa dem.

Det faldt ham ind, at han maatte kunne hindre dem i at forsvinde ind ad Gaderne, om han trykkede med Foden mod Jorden.

Han forsøgte, prøvede saa smaat to, tre Gange . . .

Og vendte ikke Kirstine og Mina og Tona sig om, ligesom de var ved at gaa ind i Storgaden.

Og henne paa den anden Kant dreiede ogsaa to tre sig om.

Han maatte forsøge igjen. — Og de dreiede sig her og der. Selv Toldinspektøren og Risting tog et halvt Sving paa sig —

Jo mere, han traadte, des stærkere viste det sig at virke.

Han begyndte at slaa i Jorden med det svære Fodblad, og hurtigere og hurtigere dreiede de sig, — Klynge efter Klynge, som Afdelinger i en Dans —

Han vedblev med haard Trampen, regelmæssig i Takt til en underlig hidsende Melodi —

Og hurtigere og hurtigere dreiede det hele sig rundt.

Han slog og slog, trampede og bankede, saa det smald i Fodbladet, — hastigere og hastigere.

Nu dreiede han det hele, som han traadte en Spinderok, — slog og slog med det vældige Fodblad, saa det hele suste rundt i Luften, som en vild Hvirvel.

Han følte sin Magt med en jublende Seiersglæde, — trampede og trampede med Fodbladet, der stedse voksede sig mægtigere.

Han vaagnede med et Rædselsskrig —

Jeg er da vel ikke blet Satan! . . .

Han stod et Øieblik og sundede sig paa Omgivelserne for at komme tilrette med, hvor han var, — og saa ned paa sin Fod —

Det manglede blot, at den skulde været svart — og med Hestehov!

. . . Egentlig bare det gamle . . . Den samme Evne, hvormed han havde dreiet alle Aktiehaverne rundt, hvirvlet op hele Svindelen. —

En Kraft ja! — og saa drage sig bort fra Livets Valplads, med den ubrugt? —

Der lyste et Blink for ham af, at han kunde leve.

Blodet vældede dybt fra Hjertet op i hans Ansigt . . .

Kunde vel enda være Pile igjen paa Strengen —

Hurtig som for at beskytte sig mod nogen ny Indsigelse, skyndte han sig opover Fjeldknauserne . . .

Uden at minke Farten kastede han en og anden Gang et Blik tilbage ned imod Brændingen, der lyste gjennem Mørket. —

Den voldsomt opdæmmede Livskraft dirrede ham gjennem Nerverne . . .

Hjem og optage Kampen igjen . . . lød det og lød det i ham som Sporehug, han satte i Svangen paa en Hest.

Han standsede først, da han saa enkelte Lys fra Byen . . .

Her staar man igjen foran Faktum: — Slides og rives i smaa Biter for hvert Menneske, Du kjender og ikke kjender, — maatte staa Standret paa Gader og Kontorer!

Var det ikke saa, at Du vilde faa det hele til at svinge rundt med Fodbladet dit?

Nei, jeg maa ikke smigre mig med Situationen . . . Hele Byen er igjen klogere end jeg. Nu har de alle forstaat helt fra først af, at Faste var en gal Mand, — blot Idiot paa en anden Maner end Broderen! . . .

Der randt nogle faa blege Stjerner mellem skarpe Skyer, og, som Huset hjemme dukkede

frem, speidede han gjentagende opmærksomt efter, om der lyste fra nogen af Vinduerne.

Ikke fra Dagligstuen eller Moderens Sovekammer . . . De havde altsaa ikke savnet ham eller mærket, at han var borte —

Idet han bøiede ind Haveporten, blev han pludselig vár en Skikkelse ovenfor i Veien . . . Den syntes ligesom sky at ville vige bort.

Bera? — Bera? — Det maatte være Bera —!

Det fór i ham, at hun havde fattet Mistanke ved hans Billet, og kunde have ventet paa ham og passet ham op!

I et Nu var han ved Siden af hende.

»Du her, Bera . . .«

»Aa, jeg har været saa angst, — gaat og sét og sét efter Dig, om Du kom, — om Du aldrig kom! . . .« Hun vred krampagtig Hænderne.

»Jeg forstaar . . . Jeg forstaar . . . Jeg føler mig som en greben Tyv! . . . Nei, jeg kan berolige Dig med, at denne din slagne Ven fra fordum vil leve, — endnu vil prøve en Dyst.«

»Spøg ikke, Faste! — Det er ikke saa, at Du er færdig med Verden . . . Du er ikke begyndt. Jeg har jo vidst det bestandig, at

dette ikke var noget for Dig. — Hvad kan jeg sige Dig! . . . Men Du har jo nok af ubrugte Evner og Kræfter. — Hvorfor ikke skrive om alt det, Du tænker? . . . Jeg begyndte paa at læse det Skuespil, Du sendte mig, og det var, som jeg levede i det . . . Men pludselig overkom der mig slig Angst, — hvorfor havde Du sendt mig det?

Jeg styrtede lige op til din Mor; men hun og Agnete var ganske uden Tanke paa noget galt, og jeg vogtede mig vel for at forskrække dem. Men af Pigen fik jeg høre, at Du var gaat ud, — ikke var paa Værelset . . .

Saa har jeg gaat op og ned her i Dødsangst og speidet og speidet og lyttet —«

»Herregud, Du, — havde det nu ikke igrunden været bedre for alle, om denne besværlige, brydsomme Fyr var blet væk, — bukket og gaat ud af Verden med Bemærkning: — forstaar ikke en Døit af det hele!« —

»Nei, Faste, det havde ikke været bedre — for mig«.

»Siger Du det, Bera? — Kan en saadan forulykket og havareret Person endnu interessere Dig?«

»Hvor Du snakker, Faste! — Du og alt dit —«

Han greb hende pludselig om begge Armene og saa hende skarpt ind i Ansigtet . . .

»Nei, nu skal Du sige —. Nu vil jeg vide —. Jeg er jo havareret en Gang og faar taale at bli det en Gang til . . . Er det saa? — Kan det være muligt, at Du kunde slutte Dig til mig og mit, — som fortiden staar saa lavt paa Stigen . . . Kunde Du, som er saa klar og klog og korrekt, holde af mig? — Ja, saadan ordentlig, mener jeg.«

»Du er blet min Verden, Faste! — Uden Dig er der intet, intet for mig, — det véd jeg nu saa vel.«

»Men det er jo som at styrte Dig udfor Klippen, Bera! — Gud bevare Dig, Barn!«

»Du er blet bitter, stakkar,« — sa hun og la Hodet op til ham . . . »Men Du skal se, det skal nok bli bra altsammen . . . Vi skal nok faa det til, vi to . . . Hvad, Faste?« . . .

Han slog Armene om hende —

»Tal, — tal Du . . . Det høres som noget deiligt, der er langt borte, — Havfrusang! — Det er, som jeg staar og holder Dig fast midt i Brændingen.«

»Den skal nok skumme af, skal Du se, naar vi to —«

»Bera! Bera,« — hviskede han, — »sig mange, mange Gange, at Du elsker mig, saa jeg fatter det, — begriber det.« —

XV.

Faste og Bera var blet enige om straks at gifte sig. Hun vilde optage Situationen helt med ham.

Nyheden gjorde et ikke ringe Indtryk i Byen, — virkede ogsaa som en Dæmper paa de uforbeholdne Udtalelser af bitter Hevnlyst i visse Kredse.

— Saa hændte det ogsaa, at Faste og Bera en Dag blev kaldt op til Onkel Joel . . .

— Han var jo forbauset, himmelfalden, — havde altid tro't, at Bera Gylling havde sin Forstand i bedste, allerbedste Orden . . . Men hvad skulde man sige, — nutildags gaves der ikke Overraskelser! —

»Ja, I mener jo, som man beretter, at fare den skrivende Vei, — bygge en Fremtid med Pennen, — gjøre Forretning i det længst op-

gjorte Lager af Fraser og smukke Ord og Fatamorganaer og Sæbebobler! — Saa at sige oprette en høiere eleveret Delikatessehandel, — med bare Farvespillet af Tingene — —

Ja, ja, ja, der er jo ialfald ikke saameget at risikere, — svare for ved saadant — luftigt!

Jeg læste Skuespillet, De sendte mig, lille Frue, — »Mammon« . . . Det er jo nu indsendt til Theatret? . . . Jeg læste det i ét Drag . . . Jeg maa sige, jeg nød det, — særlig, hvor man ikke selv figurerer . . . Forunderlig truffet, det maa man lade, — min gamle ærede Konkurrent Bankchef Böckman gjennemlyst ud og ind som med en Lygte. Et besynderligt indviklet Maskineri saadant et Menneske . . .

Ja, hvad skal man sige! — Tiden har ogsaa smittet mig. Jeg har ogsaa Ideer. — Det har været et ensomt Liv, en gammel Mand har ført disse Par Aar. — Hvad siger Parret? — Skulde I være tilbøielige til at forlade disse hyggelige Tomter for en Tid og følge mig nedover til Syden, hvor jeg maa opslaa mit Paulun? . . . Vi kunde jo gjensidig tilføre hinanden noget, — min Søstersøn og jeg er længst vante til uforbeholdent at udveksle vor gjen-

sidige Livsvisdom, — og med den unge Frue skulde jeg nok komme ud af det.

Og saa, min kjære Faste, kan jeg fortælle Dig, at jeg har besluttet at følge dit vise Raad og oprette den Stiftelse, som Du i sin Tid fandt mig saa forpligtet til, og hvorfor Du strengt satte mig under mine Medborgeres Tryk.

Mit Anbud er nu gjort. Jeg tar Hotellet med Tomter og Anlæg udover Forstranden, — alt, hvad der ligger isoleret fra Byen, — for en Trediedel af, hvad det har kostet Aktieselskabet. Jeg vil omskabe det til et Kursted for Bronchitiske og Lungesvage, — har nøie konfereret med Doktor Falkenberg om det . . . Der er jo, som Du saa betryggende har skildret det i dine Prospektuser, — alle mulige Fordele: Lunhed for Vinden, Salt i Luften, Granatmosphære, baade Hav og Høifjeldsaroma at indaande, — — saa, hvor kunde jeg lægge det heldigere? —

Og alle og enhver er jo ikke i den Forfatning, at de, som vi tre, kan reise til Syden . . .«

XVI.

Fru Forland laa der i Sovekammeret med de store milde Øine vendt mod Vinduet og saa paa de sidste gule Blade, som af og til dalede fra Lindetræet . . . Der legte en af de sidste Trækfugle i det, — eller kanske den ikke aarkede mere, — mente at overvintre hjemme, — søge sig en sidste Fjerkappe i Sneen? . . .

Det var saa deiligt, — ligesom saa bærende let at ligge og tænke paa alt dette med Faste og Bera . . .

De gik nu om der i Huset, — deres første lille Rede, — inden de tog Flugten til Syden, de ogsaa, og han prøve sine Vinger . . . Han havde ligesom afgjæret paa et andet Felt. I denne Opfindelsernes Tid kunde vel Begavelserne let irre sig ind paa den Vei.

Han aarkede ikke endnu rigtig at tro paa, at der var kommet en Lysning over det hele, — gik der saa uvant stille, kunde falde hen og Øinene faa et saa smertefuldt Udtryk; — hun kunde se i dem, som i et Maleri, alt det pinlige, der drog op for ham . . . Der maatte Tid til, før det kunde svales og læges — saavidt . . .

Naar Bera kom til, var alt som strøget af ham. Fra sin urokkelige Tro paa ham, eggede hun frem igjen hans før saa ubændige Mod og Evnefølelse og kunde lade lyse en Fremtid, der oprettede alt det skete. Og hvor lykkedes det hende ikke at stemme ham op og følge ham, naar Tankerne tog Flugt indover hans ny Gjerning.

Og nu denne sidste store glædelige Nyhed, at hans Skuespil straks var blet antaget til Opførelse paa Hovedstadstheatret! . . . Det var jo som en ny Terskel at gaa ud fra.

Fru Forland laa og huskede paa Kirsebærtræet og Faste, da han raabte: »det er mig, som blomstrer«, — følte en underlig glad Vished om, at med ham var der plantet et Aandens Træ.

Og hendes Agnete havde ligesom faat Sol over sig igjen . . . Det var ikke vanskeligt at spaa, hvad det vilde bli til. Døscher fandt daglig Anledning til at træffe hende nu, efterat han var kommet hjem fra Eksersitien . . .

Det var saa underlig, hvorledes Sammenhængen aligevel altid kom op . . . saa godt at tænke paa . . . Ditlef fik nu først sit i en næste Verden . . .

Doktor Falkenberg og Sølvi saa ofte op til Fru Forland i denne Tid. Man frygtede for, at Gigten skulde slaa sig paa Hjertet. Alle de stærke Indtryk havde vel været mere, end hendes Nerver og Kræfter kunde bære, saa tilsyneladende rolig, hun tog det.

— Hun laa der igjen en Sénhøstens Dag med Øine, som lyste stille af hendes Tankeverden, og et svagt Smil, — som altid af noget, hun syntes.

Fru Forland ikke kjæmpede, hun saa heller mildt forklaret ned paa den gamle Strid, hun havde frelst sig udaf saa mange Gange om igjen og om igjen . . .

Der var en Mening i alt, — den Tanke maatte ikke slippes! . . . helt fra dette, hvorfor hun selv skulde blive slaat med den haarde Lod at vandre om kuet og krogbøiet, saa hun ikke kunde reise Hodet og se op i Loftet, — hun havde været en kneisende rank Kvinde engang, — til det altid paany opdukkende bittre Spørgsmaal om Ditlef.

Hun havde en Tid stridt haardt . . . Hun maatte ikke slippe den Tanke, at hendes hele Skjæbne var en Indsats i et høiere Liv.

Hun maatte ikke slippe den . . .

Enten det, — eller der var ingenting, — kun et under Hæl traadt Skrig, — og der kunde ikke leves!

Ofte havde hun stridt, — nu ikke længere: — Hvi er dette lagt paa mig? Jeg vil tilbage til Jorden igjen. — Men Vandet er for koldt. Ilden for hed. Guds Forfærdelse bor i dem.

Hun havde forsonet sig med sin Plantelære, — kunde nu ligge ligesom stille og se og betragte Væksten med de usynlige Skud og Blade — —

Inat havde hun havt den gamle, deilige Drøm, — var igjen i Kirken, og hendes Stemme fyldte den, saa forunderlig klar og stor og fri-

gjort op imod Buerne, medens Ditlef stod med Taktstokken og anførte Koret oppe fra Orgelet.

Nu sov hun.

Høstsolen randt i Stilheden henimod Skjærmbrættet. Af og til pikkede en Fugl et Par korte Stød paa Ruden.

Falkenberg listede sig ind . . .

Aandedrættene sagtnede saa underligt med af og til et Suk . . .

Saa med ét — under en stærk Udaanden, der lød næsten som et Triumfraab, — reiste hun sig op fra Puden med udstrakte Arme. Hun rettede sig med et »A—Ak, nu gaar jeg —«

Det var, som Stivheden glap af hende, — Øinene sank igjen i et halvt Smil, og rank og ret faldt hun tilbage paa Leiet! —

XVII.

Dampskibet pløiede Sjøen i Halvskumring udenfor Kysten.

Onkel Joel var gaat tilkøis for den skarpe Aftenluft, og Faste og Bera spadserede paa Dækket. De følte begge, at det var, som de gik i en Afgjørelsens Stund.

Der var endnu spredte lette rødlige Skyer, der mørknede ned mod Horisonten og Havet.

To Odder stak sig udover, og Faste stod med Følelsen af, at Virkeligheden med sine Krav og Fordringer endnu strakte sig ud efter Damperen, han fór paa, som to Hummerklør, der vilde gribe efter ham.

»Du kan tro, Faste, jeg har ofte besigtiget dette dit kantede Hode,« — spøgte Bera, —

»det er saa bunket og bulet som et Blikspand. Det er vel, fordi der er saameget underligt i det?« — mente hun.

Faste hørte ikke. Han gik der i stærk Stemning inde i sit eget Syn . . .

Lidt efter stod han ved Rælingen med en Blyant og en Lap Papir og skrev:

Fraadende Braadsjø og nedknust Dæk,
et overhændigt Hav,
alting skyllet og sopet væk, —
Og, hvor blev Skipperen af?

De jog for Storm, og de fór for Vind,
de søgte ind Forlands Vig; —
bag Aasen stod Fjeldet med Taarn og Tind
og Toppe i Himmerig.

Og der fandt af revne Seil de nok
og Vrag, som i Smaat var knust,
fra Snekavet gik der med Fok og Rok,
og Stormen sidst havde sust.

Men aldrig fandt de igjen den Mand,
som sank i det Bølgebræk.
De søgte om Land, og de spurgte om Strand;
— men Fyren og Skuden var væk!

Ja, Manden, de søgte, hvor blev han af? —
Han tog sig no' underligt til.
Han seiled' sig op paa det Hav over Hav,
hvor Kikkerten rækker ei til.

Der skummer nu Skibet med Top og Reil . . .
Du sér det i Kveldens Sky'r,
det jager med aldrig mindsket Seil
og Maaneblinket til Fyr.

Sin Faldrebstrappe det sænker ned
i Sølvbroens lyse Strøm,
og alt, hvad Jorden om Færden véd,
det fanger den kun i Drøm —

Men der tar Bølgen saa dyb en Grund
som Skjælvet i Hjertets Saar,
naar Stjernerne brænde i ensom Stund
og blinker i Angrens Taar' —.

Og der faar han seile og føre an
 med Regnbuflag ifra Mast.
Og der kan han kjæmpe, den slagne Mand,
 fast Planken under ham brast!

— Dampskibet pløiede og vuggede i Sjøgangen. Kun det ensomme Blinkfyr raadede i Kvelden . . .